

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

P. XLI Ч. 5-6 ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1984 Vol. XLI No. 5-6 MAY-JUNE 1984

ЗМІСТ

У ХХ Конвенцію СУА	1
Програма ХХ Конвенції СУА	2-3
Ф. Любинецька: У день української матері	4
Жінка в боротьбі за волю	
Н.Х. Жінки-героїні в армії УНР	5
Гая Мазуренко. Залізний хрест	5
Жінки-Поетеси	
Марія Голод — Квартет дитинства	5
С. Гела. Пам'ятка 900-ліття християнства	
Руси-України та її тло	6
Закордонне Представництво УГГ	9
О. Мостович. Стежка до мами	10
Почесні членки СУА	12
Відзначені молоді жінки	
О. Лемеха-Луцька. "Бунт молодих"	18
Вісті з минулого	19
О. Бережницька-Будзова. Кружок українських дівчат	20
О.Л. Оксана Петрусенко	21
Л.Г. Стефанія Пашкевич	22
Ростислава Богачевська. Почалося від самовара	23
Яр. Климовський. Мавка	24
<i>Our Life</i>	26
І. Сеньків. Лікарська Книжечка з 1788 р.	33
Фонд Лотоцької. Двадцята Конвенція СУА.	34
Український Музей	35
Давнє київське вбрання	36
УНА. Мода — а боротьба за рівноправність	37
Хроніка Округ	39
Посмертні згадки	46
Замість квітів	48
Нашим малютам	50
Вишивка	52

ГОЛОВНА УПРАВА СУА РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"
108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003
Tel. (212) 533-4646

Український Музей — 203 Second Ave., New York, N. Y. 10003 Tel. (212) 228-0110

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня.
Число редагувала Колегія.
Мовна редакція — Наталя Лівичка-Холодна.

Емблема 100-ліття українського жіночого руху проекту Р. Завадовича (мол.) виконана на замовлення СФУЖО. Емблему на обкладинці "Нашого Життя" ч. 3-4 СУА зужив за дозволом СФУЖО.

*На обкладинці. Олена Кульчицька — Матір Божа з Дитятком.
Cover illustration. Olena Kulchytsky — Blessed Mother with Child.*

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices"

Copyright 1983 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
International Copyright Secured — All Rights Reserved
Made in U. S. A.

ГОЛОВНА УПРАВА
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська — голова
Теодозія Савицька — 1-ша заступниця голови
Марія Томоруг — 2-га заступниця голови
Лідія Гладка — 3-тя заступниця голови
Наталія Даниленко — 4-та заступниця
Анна Дидик — протоколярна секретарка
Марія Савчак — кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі — англомова секретарка
Ольга Літепло — касирка
Іванна Ратич — фінансова секретарка
Ольга Гнатейко — вільний член
— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Марія Крамарчук — організаційна
Оксана Ленець — культурно-освітня
Любов Волинець — музейно-мистецька
Марта Данилюк — виховна
Анна Кравчук — суспільної опіки
Ірена Качанівська — касирка суспільної опіки стипендій
Ірена Чайківська — пресова
Ірена Куровицька — зв'язків
Марта Федорів — зв'язків
Люїса Сакс — статутова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ольга Муссаковська — голова
Ірена Кіндрачук, Леся Гой — членки
Евгенія Новаківська
Ростислава Яхницька — заступниця

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ліда Колодчин — Дітройт
Ростислава Матла — Філадельфія
Лідія Магун — Нью-Йорк
Іванна Мартинець — Північний Нью Йорк
Ірина Чайківська — Нью Джерзі
Надія Дейчаківська — Округа Огайо
Евстахія Струтинська — Чікаго
Анна Любінська — Нова Англія
Ярослава Томич — Південний Нью-Йорк.

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
Notting Hill Gate, London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
16a Prospect St.
Gleroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovich
c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2.
France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Munchen 5, Rumfordstr. 21

...“ІТИ КРОК ЗА КРОКОМ, ДОБИВАТИСЯ ВИЩОГО РОЗВОЮ ЛЮДСТВА, ПОБОРЮВАТИ НАЗАДНИЦЬКІ ПЕРЕКОНАННЯ, ДОКАЗУВАТИ СИЛУ І СПОСІБНІСТЬ ДАНУ ЖІНЦІ ПРИРОДОЮ; ПРОБИВАТИ СВІЖІ ШЛЯХИ В МАЙБУТНЄ”...

НАТАЛІЯ КОБРИНСЬКА

У XX КОНВЕНЦІЮ СУА

XX Конвенція Союзу Українок Америки відбувається напередодні 60-ліття організації, у століття українського жіночого руху. Ці межеві стовпи змушують нас призадуматися глибше над минулим жіночого руху, з яким СУА був тісно пов'язаний, освідомити його ідеологію і ролі в суспільстві.

У порівнянні з жіночими рухами інших народів, для українських жінок емансипація не була ніколи виключною ціллю, вона йшла у парі з намаганнями поглиблення національної свідомости, піднесення освітнього і економічного рівнів села і міста, з боротьбою за визволення народу.

Після Першої світової війни заборонено жіночі організації в УССР. Український жіночий рух мав можливість розвиватися на західних землях та в еміграційних осередках Європи і заокеанських країн.

Друга світова війна та зміна політичної мапи Європи припечатала долю жіночих організацій в Україні і сусідніх державах, що стали сателітами ССРСР. Століття жіночого руху українки відзначатимуть на поселеннях у вільному світі.

Впродовж останніх сто років напрями українського жіночого руху були диктовані історичними подіями, що рішали про долю українського народу. Сьогодні загрожене саме існування нації під жорстоким натиском русифікації, на поселеннях поступає процес асиміляції.

Ці факти насувають логічні пріоритети діяльності української жінки, а саме — збереження української родини, мови і літератури, а на міжнароднім терені інформація про поневолення України та здобуття прихильників її визволення.

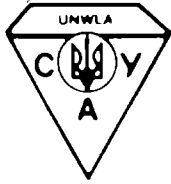
Від перших спроб організованого життя українські жінки кермувалися принципами соборности, понадпартійности і релігійної толерантности. Ці ідеї прийняли засновниці Союзу Українок Америки, їх слід наново підтвердити сьогодні, коли відзначаємо століття праці і посвяти української жінки у службі для народу. Українське поселення переживає чергову кризу, що вносить роз'єднання у громаді та відвертає увагу від важливих проблем сучасного й майбутнього. Членство СУА, що працює для загального добра, мусить шукати розв'язки пекучих питань у конструктивній діяльності.

Для здійснення наших завдань необхідна мобілізація всіх сил, усунення різниць між поколіннями та шукання спільного знаменника для спільної праці жінок усіх суспільних шарів.

XX Конвенція СУА є знаменною у кожному напрямі. Це завершення одного відтинка праці, на терені США, а одночасно це відзначення такого свята, яким є для усіх українських жінок 100-річчя жіночого руху.

Обидві ці річниці нас особливо зобов'язують. Ми мусимо скріпити наші ряди і з більшою наполегливістю та відповідальністю продовжати працю наших попередниць. Сподіваємося, що до сестер у поневоленій Україні дійде відгомін наших святкувань, радісна вістка, що у вільному світі українські жінки продовжують світлу традицію праці для народу.

Ляна Розакорська

XX CONVENTION OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

May 26—28, 1984

PROGRAM

SATURDAY, MAY 26

10:00 a.m.

1. Welcome Address — **Alexandra Kirshak**, Chairman of the Convention Committee
2. Opening of the Convention — **Iwanna Rozankowsky**, President of UNWLA
3. Report of Credentials Committee
4. Introduction of Honored Guests
5. Adoption of Convention program
6. Election of Convention Officers
7. Appointment of Committee to verify Minutes of the XIX Convention
8. Address — **Iwanna Rozankowsky**, President of UNWLA
9. Financial Report
10. Auditing Committee Report
11. Questions and Discussion of reports of UNWLA National Board
12. Adoption of reports of UNWLA National Board
13. Presentation of UNWLA honorary membership

1:00 p.m.

LUNCHEON

2:30 p.m.

14. **Marta Bohachevsky-Chomiak** — "Ukrainian Woman Past and Present"
15. **Iwanna Ratych** — "UNWLA Finances"
16. Panel: "The Ukrainian Museum And Its Future"
17. Close of Session
18. Visit to the Ukrainian Museum

6:30 p.m.

7:30 p.m.

SUNDAY, MAY 27

7:30 a.m.

9:30—11:00 a.m.

11:00— 1:00 p.m.

2:00 p.m.

4:30 p.m.

7:00— 8:00 p.m.

8:00—10:00 p.m.

MONDAY, MAY 28

8:00—9:00 a.m.

11:00 a.m.

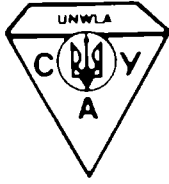
1:00—2:00 p.m.

2:00 p.m.

5:00 p.m.

19. CHURCH ATTENDANCE
20. WORKSHOPS: Membership, Press
21. WORKSHOPS: Public Relations, Educational
22. LUNCHEON
23. PANEL: Women's Conference
24. SUPPER BREAK
25. By-Laws Committee, Conference of Bilingual Branches
26. WORKSHOPS: Social Services, Cultural
27. **Zenovia Sochor** — "Current changes in the USSR and the problem of the nationalities"
28. Acceptance of Minutes of the XIX Convention
29. Adoption of amendments to the By-Laws
30. Report of Nominating Committee, Election of Officers to the National Board of UNWLA
31. Adoption of dues and other financial obligations
32. LUNCH BREAK
33. Committee reports
34. Adoption of Resolutions
35. Miscellaneous
36. Adjournment of Convention

MEETING OF THE NEWLY-ELECTED OFFICERS OF THE NATIONAL BOARD

XX КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ НЬЮ-ЙОРК, Н.Й.

26-ГО — 28-ГО ТРАВНЯ 1984 Р.

ПРОГРАМА

СУБОТА, 26-го ТРАВНЯ

год. 10:00 рано

1. Привіт — **Олександра Кіршак**, голова Конвенційного Комітету.
2. Відкриття XX Конвенції — **Іванна Рожанковська**, голова СУА.
3. Звіт Реєстраційної Комісії і ствердження правосильности Конвенції.
4. Покликання Почесної президії.
5. Прийняття порядку нарад.
6. Вибір ділової президії.
7. Вибір Комісії для перевірення протоколу XIX Конвенції.
8. Слово голови СУА — **Іванни Рожанковської**.
9. Фінансовий звіт.
10. Звіт Контрольної Комісії.
11. Запити до звітів Головної Управи СУА і дискусія.
12. Прийняття звітів Головної Управи СУА.
13. Надання почесного членства.

год. 1:00 по пол.

СПІЛЬНИЙ ПОЛУДЕНОК

год. 2:30 по пол.

14. ДОПОВІДІ:
Марта Богачевська-Хом'як — "Українська жінка вчора і сьогодні",
Іванна Ратич — "Фінанси СУА".
15. ПАНЕЛЬ: Український Музей і його майбутнє.
16. ЗАКРИТТЯ НАРАД.
ВІДВІДИНИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ.

год. 6:30 по пол.

год. 7:30 по пол.

НЕДІЛЯ, 27-го ТРАВНЯ

год. 7:30 рано

год. 9:00—11:00

год. 11:00—1:00 по пол.

год. 2:00 по пол.

год. 4:30 по пол.

год. 7:00—8:00 веч.

год. 8:00—10:00 веч.

БОГОСЛУЖЕННЯ

17. Комісія членства, Комісія пресова.
18. Комісія зв'язків, Комісія виховна.

СВЯТОЧНИЙ ПОЛУДЕНОК

19. ПАНЕЛЬ ЖІНОЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПЕРЕРВА НА ВЕЧЕРЮ

20. Статутова Комісія, Конференція двомовних Відділів.

ПОНЕДІЛОК, 28-го ТРАВНЯ

год. 8:00—9:30 рано

год. 9:30 рано

год. 11:00 рано

21. Комісія суспільної опіки, Комісія для справ культури.
22. **Зеновія Сохор** — "Сучасні зміни в ССРСР і проблема національностей".
23. Прийняття протоколу XIX Конвенції.
24. Схвалення поправок до статуту.
25. Звіт Номінаційної Комісії і вибір Головної Управи і Контрольної Комісії СУА.
26. Схвалення висоти вкладок

год. 1:00—2:00 по пол.

год. 2:00 по пол.

год. 5:00 по пол.

ПЕРЕРВА НА ПОЛУДЕНОК

27. Звіти Комісій.
28. Схвалення резолюцій.
29. Внески й запити.
30. Закриття Конвенції

ЗАСІДАННЯ НОВОВИБРАНОЇ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ

У ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРІ

Травень — місяць Божої Матері. Її статуї і образи прикрашені квітами, в усіх українських церквах увечері правляться молебні до Пресвятої Діви, багато вірних беруть участь у них і заносять молитви до Матері Бога, щоб випросила у Нього багато добра для їх найближчих, для тих братів і сестер, що в Україні, для тих, що караються там у тюрмах, на засланнях, щоб Всевишній зіслав кращу долю Україні.

А ось вже й день української матері.

Того дня всі наші матері — бабуні носитимуть на грудях корсажі, діти і внуки відвідуватимуть їх дома, приносять їм подарки і складатимуть побажання. Та тільки в одних ці побажання впливатимуть із глибини серця, в інших тільки "для готиться".

Але ти, мамо своїм серцем відчуватимеш глибину почувань своїх дітей для тебе.

А коли закінчатся ці святкування і ти присядеш увечері у затишному кутку, тобі насуватимуться думи-роздумування над "материним днем"... І тоді стане тобі перед очима і вся картина твого життя... Ти прибула у цю країну ще дитиною, або й народилась вже тут: у світі техніки, машини, жадоби матеріальних дібр, вигоди, розкоші, серед яких не завжди знаходиться місце для серця...

Ось ти бачиш себе вже заміжною жінкою, але ти ще студенткою університету, а може вже й професіоналісткою, яка слушно бажає користати з своєї професії, щоб не відбитись і від життя і придбати дещо гроша для відповідного себе влаштування.

А тут народжується дитина, яка потребує не тільки твоєї дбайливої опіки, твого материнського серця, що його нікому заступити.

І ти приймаєш децизію: залишаюся зі своєю найлюбішою істотою, доки вона не підросте, доки не піде до школи, а потім прийму частинну працю, щоб побувати з дитиною дома, коли приходитиме зі школи додому. Я говоритиму до неї українською мовою, щоб перші слова воно, немовля, сприймало мовою свого роду, я прикрашу свій дім зразками української культури, щоб око дитини сприймало її неповторну красу, я пеститиму немовля мелодією української пісні, щоб ухо його сприймало звук нашої пісенної традиції...

Я посылатиму свою дитину до української школи, щоб вона навчалась нашої, української мови, історії, географії, культури, я посылатиму її до однієї з українських молодіжних організацій, я стимулюватиму охоту своїх дітей перебувати в українських таборах: виховних, мистецьких, щоб вони якнайбільше перебували в українському середовищі...

І тепер я з гордістю розказую своїм приятелям, знайомим: мої діти всі говорять по-українському, знають, якого вони роду, вміють розказати про батьківщину своїх предків, а ось ще одна новина: мій найстарший син, студент медицини заручився з українкою, восени плянуємо весілля...

Я і мій чоловік багато вложили праці у закріплення в наших дітей свідомости свого роду, знання про вітчизну їхніх предків і тепер збираємо... плоди...

Але у цей "Материнський день" напевно знайдеться ще й інша українська матір. І до неї також приходитимуть її діти і складатимуть їй подарки і побажання, бо такий... тут звичай. А може й зовсім не придуть!

І ти, мамо, почуватимешся дуже осамітненою — психічно.

І тоді з'являться перед твоїми очима минулі дні твого життя. І ти була людиною свого часу, коли почала сприймати довкільний світ. Тільки ти відкинула без решти все те, про що розказували тобі твої батьки, а пішла виключно за гаслом оточуючого тебе довкілля.

На початку університетських студій ти вийшла заміж. Ти з своїм подругом задумали якнайшвидше купити хату. Ти наполегливо вчилася і так само наполегливо працювала, студії протягувались... Ти очікувала побільшення родини. Ти твердо постановила після народин продовжувати студії і хоч частинно працювати заробітково.

Після приходу на світ дитини спершу тобі помагала твоя мати заопікуватись немовлям, але згодом твої батьки перенеслися на соняшну Фльориду, а ти наймала піклувальницю — сусідку. Дитина починала говорити англійською мовою, а скоро і ти з чоловіком перейшли на цю мову, щоб, як ви казали, ваш дім був одним.

А потім виникла проблема школи. Спершу ви задумували післати свою дитину до української суботньої школи, щоб там навчалася говорити по-українському, але скоро закинули цю думку як невідігдану, бо ви мешкали далеко поза містом, бо ви хотіли в суботи мати свій відпочинок, свої розваги. А життя з кожним роком мінялось.

Ти закінчила свої студії, твоя дочка вже була у середній школі. Ти і твій чоловік вже мали повне навантаження заробіткове, ще й додаткові години. Ви домовилися з поблизьким рестораном відносно харчування. Ваша дочка заходила там обідати після закінчення шкільних годин, а ти і твій чоловік після закінчення своєї праці. Часто траплялось, коли ти ввечері прийшла додому, твоєї дочки вже дома не було, бо вона мала своє товариство. Не завжди й кінці тижня ви проводили разом.

Закінчивши середню школу дочка випроводилась із дому, мовляв, хоче жити своїм життям...

Тепер провідує свій родинний дім часом... приїжджає до тебе і в "День матері", складає подарок, побуде короткий час, обмінюється новинами дня і... від'їжджає.

А в тебе залишається питання: "А скільки я свого материнського, родинного почуття, родинної спільности, у якій відчувається і спільність нашого народу, вклала у виховання своєї дитини???"

Бо в житті нічого не приходиться задармо!!!

ЖІНКИ-ГЕРОЇНІ В АРМІЇ УКРАЇНЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ

Серед незліченних геройських постатей нашої Визвольної Боротьби 1917-1921 рр. було також багато жінок. Вони приєднувались до армії і служили в ній чи то як розвідниці, чи то як сестри жалібниці, чи навіть зі зброєю в руках. Деякі з них були жінками дуже високої інтелігенції і, якщо їм пощастило залишитись живими, зуміли пристосуватись до обставин та продовжувати служити своїй батьківщині на різних відтинках культури, мистецтва чи науки.

Однією з таких світлих постатей є поетка Галя Мазуренко. Дуже молоденькою дівчиною вона приєдналась до армії, ділила з нею всі успіхи й неуспіхи, була учасницею Зимового Походу і за це одержала від Уряду УНР Залізний Хрест. Вийшовши разом з Урядом на еміграцію, вона зуміла, вживаючи вислову Євгена Маланюка, змінити "стилет на стилос" і стала українською поеткою. Але свою високу відзнаку, свій Залізний Хрест, вона береже, як найсвятішу пам'ятку.

Н.Х.

ЗАЛІЗНИЙ ХРЕСТ

От наш повстав народ і впав за волю й честь
Бо він повстав запізно.
Болюча пам'ятка про час високий, грізний
У мене на столі Залізний Хрест.
І пам'ятник — в шинелі не новій
Вояк посивілий, герой того походу,
Що кличуть смерть, що кличуть Зимовий —
Забутого Зимового походу.
І я все думаю, як думала... нічого!
Я збережу, — й не загублю нічого.

Бувальщини нехитре чарування,
Дніпро-Славутиця, і плавня й степ
Зоріють тихо через креп вигнання,
Через вигнання креп.
І хочеться до рук узять Шевченка,
Чи Куліша, а може просто так
Співати, як козак любив вірненько,
Далеку дівчину козак.
Співати, як за тихим він Дунаєм
Гука до перевозу: "Гей подай!"
Почує хто? Свій край його пізнає?
Чи не забув свій край?
І біль душевний не понизить терням
Думок лихих... так може хтів Господь.
Серед Дніпрових вод не згине характерник,
Бо характерник наш народ.

Зі збірки "Ключі"

ЖІНКИ—ПОЕТЕСИ

КВАРТЕТ ДИТИНСТВА

МАРІЯ ГОЛОД

ДІДУСЬ

достойний пан був
і невідступна була
файка на довгім цибуху.

Ніщо не смутило його,
ані не дуже звеселяло.

Всі радощі й жалі
остались, де могила
руді молоденької Меласі,
що матір'ю була
дітей його.

БАБУНЯ

Олеся грала в карти
на старосвітський лад.
Тарок і преферанс,
віст, фербель і лябет
/лябет з конечності,
бо гра отся без риску,
а риск же все,
що треба в грі/
Мізерка, три царі,
три дами, без адута,
фігури на фігури,
і очко і пагат,
лиш зрідка вимушений пас.
Гарячка і азарт
так думку заливали,
що на коротку мить
не докучало вже
жало жалібної журби.

МАМА

на фортепіані грала.
Це Шуман був
або Шопен.
У мряці романтизму
збувались наново
померклі події
і вже
тужливе серце
одпочивало в тонах,
запричастившись з'явою
давно померлих
рідних.
Часом зривалася
весела пісня
про Дзюбу й козака,
що напував коня:
коралями сипався сміх
змішаний із сльозами...

ТАТО

співав "Плотію уснув"
на воскресній утренні.
Мелодійним баритонем
тайну життя і смерти
розкривав
у сільській церкві
і в душах
святково-весняних людей,
сповіщаючи на всі
чотири сторони світу
Христос Воскрес.

ПАМ'ЯТКА 900-ЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА РУСИ-УКРАЇНИ ТА ЇЇ ТЛО

ВСТУП:

Ми є напередодні святкувань 1000-ліття християнства Руси-України і не один з нас питає: а як наші діди-прадіди відзначали попередні століття цієї важливої події?

А ось перед нами свідок-пам'ятка з святкувань 900-ліття нашого християнства. Розшукуючи матеріяли до нашої теми, ми довідалися, що 800-ліття нашого християнства відмічено двома поезіями: "Россіяда" з 1786 р. і "Владимирь" з 1787 р., очевидно писані по-російськи. Тому що на переломі X і XI ст. ще не було Московщини, ані Росії у нинішньому розумінні, ці поезії про 800-ліття хрищення Руси-України треба записати до україніки.

1. ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ ЧИ ЇЇ ХРИСТИЯНСТВО.

Поки прийдемо до нашої теми, хочемо пригадати, що у нас прийнялася теорія, що Русь-Україну охристив київський князь Володимир Великий (+1015) 988 року.

Тим часом дослідники стверджують, що ще до тієї дати там було багато християн, їх, за малими виїмками, ніхто не переслідував. Мало цього! Християнкою була суверен Руси, її княгиня Олена-Ольга (+969), баба князя Володимира Великого. Вона навіть перекопувала свого сина князя Святослава I Хороброго (942-972), правда безуспішно, щоб і він охристився. Є деякі позначки, що і її довірена ключниця Малуша, мати Володимира Великого була християнкою.

Напевно серед дворян-боярів було багато християн, а у Києві на Подолі була навіть дерев'яна церква св. Іллі, що її згадає літописець 945 року. А ось недавно київські археологи на терені, де колись був город-укріплення князя Володимира Великого, відкопали залишки зруйнованої будівлі з слідами фрескового розпису, і вони догадуються, що це останки церкви-ротонди ще з часів панування княгині Ольги.

Тож ледве чи можна казати, що Русь охристив князь Володимир Великий 988 р. Той акт треба розглядати як удержавлення християнства та визнання його організаційної системи (митрополія, єпископства, громади, парафії, монастирі тощо) на Русі-Україні.

Очевидно, що визнання християнства de jure не заперечує того, що після його проголошення ті, які ще були поганями, а їх напевно було ще багато, прийняли Христову віру. Тому ми замість прийнятої фрази "900-ліття" (чи 1000-ліття) хрищення Руси" бу-

Перемиська тарілка

демо уживати 900-ліття (1000-ліття) християнства Руси-України.

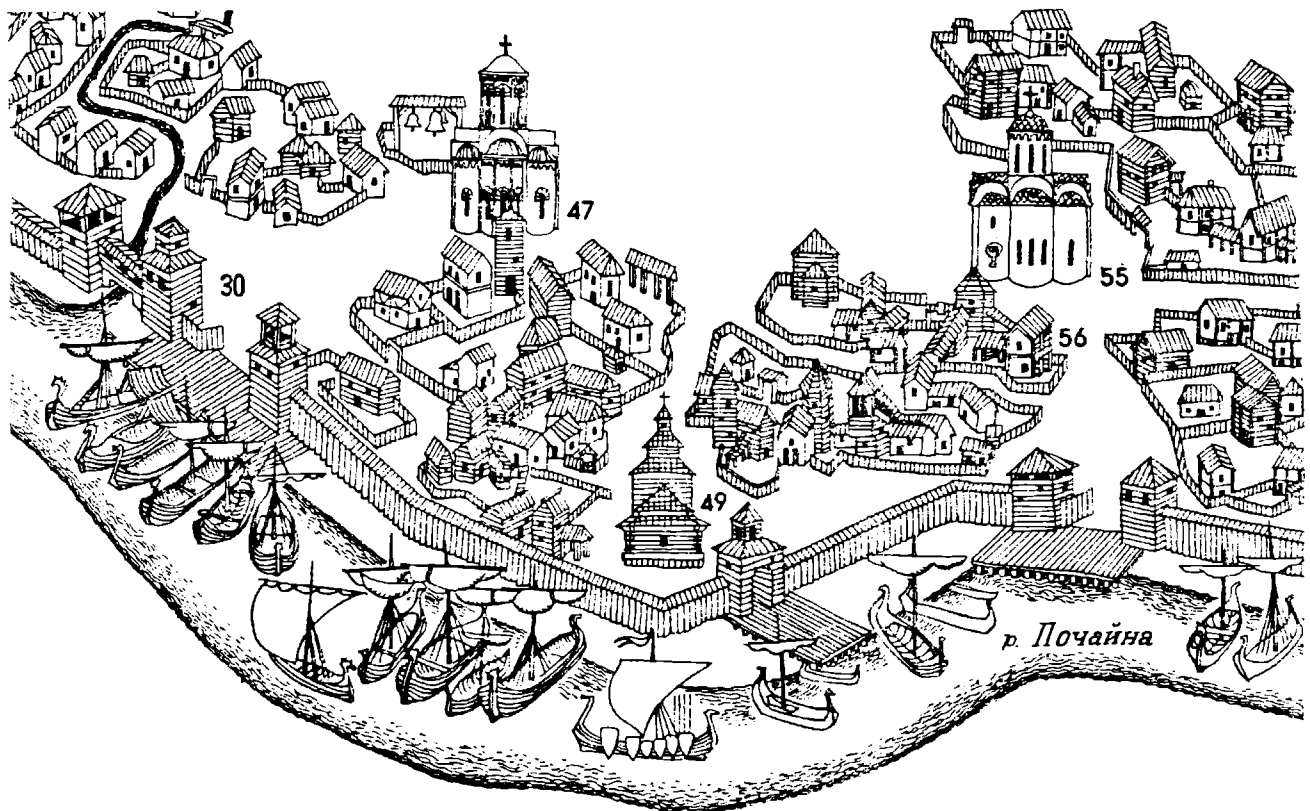
2. ПАМ'ЯТКОВА ТАРИЛКА ("ПЕРЕМИСЬКА ТАРИЛКА") ІЗ СВЯТКУВАНЬ 900-ЛІТТЯ НАШОГО ХРИСТИЯНСТВА У ГАЛИЧИНІ.

А тепер вернімся до нашої теми. У родині Борисів у Перемишлі збереглась невеличка скляна тарілка, на яку навіть ніхто не звертав увагу. Щойно у Торонто зауважили, певно з приводу приготування до святкувань 1000-річчя нашого християнства, що на її дні є великий трираменний хрест, а довкруги нього на стінці-краях тарілки великий напис: "ЮВИЛЕЙ КРЕЩЕНІЯ РУСИ" і дати "988-1888 г." /г. =скорочене "год" себто рік/.

Значить перед нами музейно-історична пам'ятка 900-ліття християнства Руси-України, яку назвемо "Перемиська тарілка". Знаємо, що музейники вимагають для кожної пам'ятки її метрики, себто інформацій про те, що це є, де, хто і коли її знайшов чи дістав тощо.

Про нашу пам'ятку маємо деякі інформації, бо ж її маємо перед нами. Отож є це кругла (у промірі завбільшки 12½ см.) скляна, синяво-зеленкувата, неглибока посудина на низькій круглій підставці, а на її дні, як було сказано, трираменний хрест, від якого на всі боки розходяться 32 промені, очевидно символи християнської науки. Впадає в очі, що долішне, поперечне рам'я хреста є спрямоване не як звичайно з північного заходу на південний схід, а навпаки з північного сходу на південний захід. Так м. ін. була спрямо-

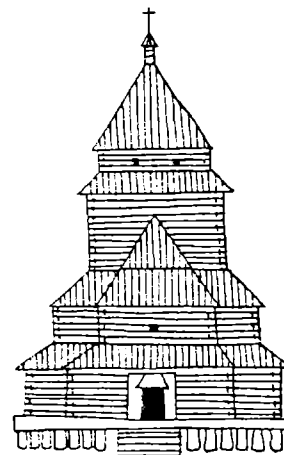

Київ-Поділ Х-ХІІІ ст. На першому пляні: річка Погайна з війсьними (щити) і торговельними суднами; на другому оборонна "стіна" (30) з вежами-воротами до пристані; на дальшому: церква св. Іллі(49), муровані храми (47, 55) з ХІ ст., боярські і купецькі садиби (56) а між ними торгова площа. [Київ Х-ХІІІ століття]

вана ця поперечка на хресті і друкарських знаках Ставропігійського Інституту у Львові, а це вказувало б, що наша тарілка має якесь відношення до Ставропігії, а через неї до Львова. Як ми згадали, на стінці-краях тарілки є напис, а над ним віночок з 32 головок квіток. Край тарілки творить хвилясту лінію з 32 півколіщаток. Але наша тарілка є для музейників невістарчальна, тому треба було шукати додаткових джерел.

3. ЛЬВІВСЬКИЙ ЩОДЕННИК "ДІЛО" І "ПЕРЕМІСЬКА ТАРИЛКА".

На наше щастя Дослідна Бібліотека ім. Джана Робартса — центральна книгозбірня понад 60 бібліотек, факультетів найстаршого і найбільшого канадського університету — Університет у Торонто влітку 1983 р. доповнила свою збірку україніки 175 нашими періодиками у формі т.зв. мікрофільмів, які виходили у роках між 1848-1918 у Галичині, на Буковині і Закарпатті, а яких оригінали тепер зберігаються в архівах Відня і Будапешту. Між цими мікрофільмами є комплет річників львівського щоденника "Діло" в тому і річник 1888 р. Власне там, на нашу думку, ми знайшли додаткові інформації про нашу "Перемиську тарілку".

Церква св. Іллі у Києві на Подолі (реконструкція)

4. СВЯТКУВАННЯ 900-ЛІТТЯ ХРИСТИАНСТВА РУСИ-УКРАЇНИ У ЛЬВІВСЬКІЙ АРХІЄПАРХІЇ.

У "Ділі" з 1888 р. читаємо, що редакція від початку року пригадувала, що у тому році припадає 900-ліття нашого християнства і його годиться відсвяткувати особливо урочисто. І не довго треба було чекати, як львівський митрополит Сильвестер Сембратович (1836-1898) у погодженні з нашими світськими провідниками проголосив у своєму Пастирському посланні до духовенства і вірних з дня 8.IX.1888 р.,

....що у суботу 13.X.т.р., а саме напередодні празника Покрови Пресвятої Богородиці, відбулися у всій архієпархії всенародні церковно-релігійні урочистості для відзначення 900-ліття хрищення Руси-України. (На жаль, нам не вдалося відшукати матеріалів про такі святкування у двох інших галицьких єпархіях та на Буковині і Закарпатті).

Тож 13-го жовтня, згідно з пляном митрополичого доручення, у всіх парафіях вранці були відслужені ранні Богослуження, а опісля урочиста Св. Літургія з проповіддю про значення християнства не тільки для Руси-України, але і для всієї Східньої Європи, яка його прийняла власне з Руси, з Києва.

По Св. Літургії під звуки дзвонів усіх довколишніх церков відбулися багаточисельні походи-процесії з церковними іконами, хоругвами та іншими церковними і світськими інсигніями, (пр. прапори світських товариств, інсигнія цехів тощо) на береги рік, річок, ставків чи криниць, де відбувалося урочисте Водосвяття.

Процесії і Водосвяття на тлі гарної осінньої погоди, гомін дзвонів, старовинні ікони і хоругви та багато вірних — викликували особливо урочистий настрій. Він же збільшувався там, де Водосвяття відбувалося спільно кількох парафій (нпр. Рогатин і Вербилівці на річці Липі). Недаром кореспонденти писали з місця "Нині — день радості!.."

Очевидно, що найбільш урочисто відбулися святкування в столиці краю, в осідку митрополії у Львові.

У всіх міських і підміських церквах вже вчасним ранком відбулися ранні Богослуження, а опісля під звуки дзвонів на здивування львів'ян інших віровизнань з усіх парафій вийшли церковні походи-процесії і головними вулицями прямували на Свято-Юрську гору, щоб у соборі о год. 10-ій взяти участь у Св. Літургії, що її мав служити при співучасті всієї капітули Митрополит. А тимчасом вранці всю його передню частину зайняли представники уряду, міста і латинський клір та делегати українських місцевих і позамісцевих товариств та установ і ждали на початок Богослуження.

По Св. Літургії духовенство у супроводі процесій та представники — делегати вийшли на подвір'я, де зібралися незчисленні маси народу та почесний відділ війська і при співі могутнього хору питомців відбулося Водосвяття. Ще довго львів'яни згадували той ..."день радості".

5. АРХЕОЛОГІЧНА ВИСТАВКА

Окрім церковно-релігійних святкувань відбувалися теж і світські святкові імпрези. Найважливішою була "Археологічна Виставка", що її організували Ставропігівський Інститут і Народній Дім. Вона тривала майже півроку, від 10-го жовтня 1888 до кінця лютого 1889 р., а до того ще й два рази її продовжували і двічі видавали каталог експонатів. Виставка відбувалася в 9 кімнатах дому Ставропігії побіч Волоської церкви. Експонати походили зі збірок музеїв обидвох установ-організаторів та від багатьох парафій, монастирів, капітул, священників, а навіть деякі привезли учні, які вернулися з літніх ферій.

Виставка, як на тодішні часи, була дуже успішна. М. ін. її оглянув з великим зацікавленням славний польський мистець-маляр Ян Матейко і обіцяв зорганізувати поїздку учнів його малярської школи у Кракові. На ній були експоновані передовсім предмети церковного вжитку як фелони, плащаниці, епітрахилі, ікони, хоругви, чаші, старі писані і друковані церковні книги тощо. Деякі предмети, особливо старовинні ризи, гаптовані сріблом, золотом, перлами та писані старі богослужбні книги були особливо цінні. З археологічних експонатів були цікаві знахідки, які викопав на території княжого Галича о. проф. д-р Ізидор Шараневич. Багато експонатів після закінчення виставки передано до музеїв обидвох організаторів.

Всі імпрези, що про них була мова вище, організували народовці, рух, який стояв на українському національному ґрунті та пропагував єдність з українцями під московською окупацією.

6. МОСКВОФІЛЬСЬКА ДИВЕРСІЯ

Але не дрімали москвофіли, які м.ін. цілковито орієнтувалися на Росію. Вони, після святкування 900-ліття нашого християнства у Києві та у всій російській імперії, що відбувалися в часі від 23-го липня (напередодні дня смерті св. Ольги), до 29-го липня (день після св. Володимира), а які були великою московською маніфестацією під релігійним плащиком, задумали перехопити ініціативу народовців і собі зорганізувати такі святкування в Галичині.

Тому централь їхнього культурно-освітнього товариства "Общество ім. Качковського" вирішила дня 30-го серпня відбути у Перемишлі загальні збори його членів із тієї нагоди зорганізувати Водосвяття на Сяні для відзначення ювілею нашого християнства та посвячення наріжного каменя під будову пізнішого Українського Інституту для дівчат. На святкування запросили всю церковну ієрархію і духовенство та москвофільські організації без порозуміння з перемиським громадянством та поминаючи народовецькі організації та товариства.

Тут треба звернути увагу, що на початку червня б.Р. у петербурзькому щоденнику "Новое Время" ч. 4394, з 5.VI. 1888 була проголошена програма перемиських святкувань. Там сказано, що:

1) 30-го серпня о год. 8:30 рано відбудуться жалобні Богослуження в пам'ять М. Качковського (у Києві під час святкувань 900-ліття нашого хрести-

УРЯДАМ КРАЇН — УЧАСНИЦЬ ГЕЛСІНКСЬКОГО ПРОЦЕСУ
ПРАВЗАХИСНИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ
РЕЛІГІЙНИМ, ЛІКАРСЬКИМ, ЖУРНАЛІСТСЬКИМ ТА ІНШИМ
ОБ'ЄДНАННЯМ

ЛЮДЯМ ДОБРОЇ ВОЛІ

Нові вістки про трагедію, що відбувається в Києві з українським перекладачем і публіцистом Валерієм МАРЧЕНКОМ, змушують нас звернутися до таких поважних і широкого кола адресатів: 36-річний журналіст Валерій МАРЧЕНКО, повторно засуджений на 15-річний термін, помирає у в'язниці.

Мати політв'язня у відчай просить рятувати її сина, що став жертвою жорстокої несправедливості, бо не скоїв і не мав наміру коїти жадного злочину. Ось яку телеграму надіслала вона до Його Святості Святішого Отця Папи Івана-Павла Другого:

"Ваша Святосте!

Мій син, вірний християнин, що ніколи не переступав законів християнської віри, засуджений повторно на 15 років, вмирає у в'язниці. Його життя було сповнене стремління до Добра і справедливості. Надіюся на Вашу поміч. Рятуйте віруючого християнина Валерія МАРЧЕНКА!

Мати Ніна МАРЧЕНКО.

17.III.1984 р. 11:30".

Це розпачливе материнське благання спричинили такі події.

Суд, призначений на 12-го березня ц.р., відклали через тяжкий стан здоров'я Валерія Марченка. На процесі підсудний не міг навіть підводитися і через силу, проте не втрачаючи гідності, брав участь у судилищі.

Після суду, матері відмовили в її законному клопотанні про побачення. Домагаючись дозволу побачити хворого сина-в'язня, Ніна Михайлівна Марченко зверталася до генерального секретаря КПРС Костянтина Черненка, до Президії Верховної Ради, до Міністерства охорони здоров'я — їй дозволили побачення. Проте Валерій був уже в такому стані, що не зміг вийти до матері.

Нашу тривогу посилює такий деталь із справи В. Марченка, що вже раніше відбув 8-річне ув'язнення за таким самим безпідставним звинуваченням: теперішнім його слідчим був Слобоженюк, який має досвід і, можливо, спеціалізується в КДБ УРСР на вбивстві хворих вільнодумців. Щойно минуло 5 років відтоді, як він так само холоднокровно, в тій самій тюрмі вбив під слідством українського письменника Гелія Снегірьова, і дотепер не був за це покараний.

Доки Слобоженюк із своїми колегами не довів до трагічного кінця своєї нової жертви, просимо невідкладно втрутитися в справу Марченка, домагаючись якнайшвидше його звільнити і відпустити на лікування за межі Радянського Союзу.

Допоможімо беззахисній матері в її відчайдушних намаганнях урятувати сина — Валерія МАРЧЕНКА!

**Закордонне Представництво Української
Гельсінкської Групи**

янства такі Богослуження відбулися у Десятинній церкві у наміренні св. Ольги і св. Володимира!!);

2) о год. 11-ій рано мав відбутися похід — процесія на Сян і там мало бути відслужене урочисте Водосвятіє;

3) о год. 1:45 по пол. заплановано зложення і посвячення угольного каменя під майбутній Український Інститут для дівчат;

4) о год. 3-ій по пол. загальні збори членів Т-ва Общества ім. М. Качковського.

5) о год. 7-ій концерт-вечірка заходами москвофільського Академічного гуртка.

Така "дбайливість" у проголошенні програми та ще у Петербурзі найкраще вказує на те хто "стояв" за тією невдалою імпрезою. Проти такого задуму дуже рішуче виступили народовці. Але і адміністраційна чи точніше військова влада була проти тієї москвофільської імпрези, бо в тому часі у Перемишлі та його околиці розбудовували одну з найбільших фортець для оборони саме перед Росією. Тож заплановане свято не відбулося.

7. ВИСНОВКИ

Із сказаного виходить, що "Перемиська тарілка", яка збереглась у Перемишлі — українському культурному осередку, найдалше висунутому на захід, є певною пам'яткою святкувань 900-ліття християнства Руси-України в Галичині.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Енциклопедія Українознавства — гаслова (ЕУ2), том І-ІХ.
2. "Діло": щоденник, Львів, річник 1888.
3. "Новое Время": щоденник (рос); Петербург, річник 1888.
4. "Наука" — ілюстрований місячник для селян (москвофільський); Відень, 1888 р. ч. 6.

СТЕЖКА ДО МАМИ

Була вона, оця стежка, спершу тільки мрією. Немов тонесеньким рильцем карбована, появлялася вона Лідії в глибоких снах, ведучи її крізь непрохідні провалля, кручі, далекі оселі, ген- до якогось нерозгаданого Ельдорадо душі. Лідія не знала, де й що воно, але прагнула цілою своєю істотою дійти до нього.

Хоч стежка зникала іноді з обрису буднів Лідія все наново знаходила її, невтомно прямуючи нею далше.

Лідія, це пара ясных очей, смагливе обличчя, темно-русяві пасма розвіяного волосся і щирий усміх на устах. Це струнка молода жінка в синіх "джінсах", так подібна до інших своїх американських ровесниць, а так інша від них усіх багатством свого українського серця.

— Немов крізь густий туман часу бачу себе, мале худорляве, голодне дівчатко, десь на перехрестях непам'ятних днів — розказує Лідія. — Кидають мною наче м'ячиком із сиротинця до сиротинця, все нові й нові лиця схиляються надо мною, чийсь руки ведуть мене руїнами міст, чийсь уста говорять до мене чужою мовою. Я намагаюся збагнути все, наздогнати своїми тендітними стопами довгі зимні кроки моїх сирітських днів, але моє неспокойне дитяче серце чомусь не хоче з тим усім примиритися і вистукує вперто все одну й ту саму гарячу мрію — мама.

Великий залізний птах несе мене хмарами понад землю. Може до неї, до мами? Я ступаю на якусь нову землю. Висока білява пані бере мене до себе в теплу соняшну країну.

І знову ж роки густого пилу забуття. Лише десь глибоко на дні душі, все той самий незбагнений голос туги, безмежної туги за кимсь чи чимсь давно втраченим.

А літа плывуть у безвість і я з ними, по погідних схилах каліфорнійських виноградників над синім плесом Тихого океану, серед дбайливих людей. Я расту, довге волосся спадає хвилями вже на дівоче плече і я знаю, що моє дитинство вже за мною. Я кладу свою улюблену лялю у вигідну коробку, обуваю її теплим накривалом і довго вдивляюся в незабутній овал ангельського обличчя. Десь із надрів моєї підсвідомости встають неясні зариси забутих образів. Я їх відганяю, бо вони мене чомусь пекуче болять.

Проте однієї днини, як мої шкільні друзі різних рас та народів розказують молодій учительці про своє походження, я починаю вперше збирати роздріблені кришки мого життя і складати їх, мов камінці мозаїки, в один суцільний образ. Тисяча питань роїться в думках, але з їх хаосу вириває безсумнівна відповідь: я — сирота, без роду. На мекіканському смітнику нужди нашли мене мабуть добрі люди і пригорнули як свою. Всі мої питання збувають батьки скупими відповідями.

Я кінчаю середню школу і вибираюся в світ. Мене й так усе якась сила непереможно й вперто тягне на схід, на схід, на схід.

Життя в Нью-Йорку не дуже то безпечно для молодої дівчини, але зате цікаве, повне виклику й наснаження. Я працюю і вчуся. В мене сильний гін до всього гарного. Вибираю студії декоративного мистецтва, оглядаю музеї, слухаю концертів, пишу поезії. Як добре було б побувати в Європі, там коліска західньої культури! Рішила їхати і взялася вивчати німецьку мову. Чому кожний уважає її тяжкою до вивчення? А може десь — колись я нею говорила, може в минулому житті? Дехто вірить у мандрівку та відродження душі.

Для отримання паспорта потрібне мені свідоцтво народження. Довго приходиться на нього чекати, вкінці надходить. Яюсь байдуже переглядаю його і раптом світ завирував передо мною усіма барвами веселки. Протираю очі, може це помилка, може сон. Ще раз гарячково перечитую кожне слово, кожну букву з пожовклого листка паперу. Мою свідомість прошиває в ту мить почуття неописаної радості. А з глибин, в яких ціле моє життя ворушилося щось незнане, вибухає вульканом правда, та правда, що її так жагуче прагнуло ціле моє ество.

Я маю маму — правдиву, рідну маму! Її на ім'я Марія! Родила вона мене в післявоєнних роках у Німеччині. Значить, моє бажання вивчити німецьку мову це не реінкарнація душі. І батька маю, і прізвище маю, коротке, нескладне, милозвучне прізвище.

Вже як я заходилась ховати оцей мій незабутній, пам'ятний документ, мій зір зупинився на невеличкій замітці біля імен моїх батьків: Україна. Де вона, оця Україна, яка вона? Все моє знання про Україну обмежувалося до згадок про неї як члена Об'єднаних Націй. Значить, я — українка. Я не байстрюк, не мекіканське циганча, не підкидьок, в мене рідні, правдиві батько-мати, я маю своє ім'я, своє власне коріння, я належу до українського народу! Радість і жаль розпирали мої груди, я хотіла кричати на весь світ і кликати: "Мамо, де ти, чому віддала ти мене чужим людям?"

— Того літа, — продовжувала Лідія — я таки вибралася до Німеччини. Основною моєю ціллю було, очевидно, місце мого народження. Скільки я не находилася, не наступалася у двері різних урядів, чула все одну й ту саму відповідь: таке прізвище в нас не зареєстроване. Що значить — не зареєстроване, вже кричала я. Гляньте на мене! Живу я, чи ні? Тут я родилася, тут я на світ прийшла. Ось, бачите, це дата й місцевість мого народження, а це імена моїх батьків. Що ви за країна, яка не має евіденції роджених у ній громадян? Але двері урядів байдуже закривалися перед моїми очима.

Пригноблена безуспішними пошуками, вернулася я з Німеччини додому, рішена робити дальші спроби через місцеві еміграційні установи. В снах

"НАШЕ ЖИТТЯ", ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1984

мені дальше маячилась стежка, що нею я спішу до мами, але виглядала вона мені коротшою, яснішою, виразнішою.

Гарячково взялась я писати листи. По бібліотеках висиджувала я довгими годинами, вишукуючи все можливе про Україну, про Другу світову війну, еміграцію тощо. Неясний образ подій почав прибирати щораз то виразніші контури. Проте всі мої намагання добитися якимсь чином до моєї мами, до моїх рідних батьків, чи хоча дізнатися про їхню долю, натрапляли на щораз то більші перешкоди. Я бачила, що адоптаційні установи захищають передусім права та привілеї прибраниз батьків, закриваючи перед сиротами двері до правди.

— Як ставилися до вас, Лідіє, ваші прибрані батьки? — спитала я. — Чи знали вони про всі ті процеси, що нарастали в вашій свідомості, про ваші спроби знайти своє походження тощо? Вони ж вас сироту прийняли за свою, вирощали, годували, вчили, до школи посилали, надіялися знайти у вас любов, зрозуміння.

— І все те я їм даю, чи радше віддаю, як віддається людині самоцвіт. В моєму серці — запевняла енергійно Лідія — глибока вдячність для них. Я ніколи не могла б їх скривдити, не то словом чи ділом, але навіть найменшою гадкою. Я буду стояти при їхньому боці, як вони постаріють і потребуватимуть опіки й піклування. Батько, італійського походження, за званням дентист-хірург, менше мною займався. В нього було обмаль часу. Проте мама бажала справді щиро, щоб з мене вирости люди: возила до школи, поучувала, картала, як треба було.

— Обнімала й голубила — додала вже я переконливо. — О, ні! — заперечила рішуче Лідія. — Ні разу в житті мама не обняла мене. Я так іноді чекала на це тепло. Як дуже мені його бракувало в житті! Як тужила я за тим, щоб мене хтось щиро, сердечно, тепло приголубив, поцілував, погладив. Кожна дитина і чи лише дитина, цього хоче, цього прагне... Але ні, не думайте зле про мою прибрану матір. У неї вже мабуть, така вдача. Вона ірландського роду, може сама дитиною не зазнала родинного тепла, материнської ласки.

— Даруйте мені, Лідіє, що я зовсім нехотючи, торкнулася цієї, як бачу, вразливої струни вашого життя. Але можливо, що це дозволить мені зрозуміти ще краще вашу велику тугу за рідною матір'ю та вашу снагу в шуканні її, чи хоча її слідів. Розкажіть дальше казку свого життя — просила я Лідію.

— Так, це справді казка, — усміхнулася Лідія. — Але для тієї казки треба було кінця, щасливого кінця, а він не надходив. Минали місяці, ба, роки, а я все ще безуспішно шукала, шукала.

В проміжку часу я скінчила школу, одружилася і сама стала матір'ю, відчуваючи тепер гостріше як коли, потребу знайти, добитися свого кореня.

І тоді, як мені здавалося, що до нього я таки ніколи не дійду, ласкава доля протягнула до мене свою помічну руку. Яюсь випадково познайомилася я з однією старенькою монахиною. Вислухавши уважно моїх турбот і жалів, дорадила вона мені звернутися в моїх пошуках до Католицької Еміграційної Служби, що спонзорувала адоптацію та переміщення сиріт. І дійсно, її щира порада увінчалася успіхом. Відповідь прийшла напрочуд скоро, а до того ще й вістка, нечувана, прекрасна, радісна

вістка. Сестра! Я маю сестру! Так, я маю рідну сестру, і то в цій країні, теж адоптовану якоюсь доброю людиною. Знову ж нова хвиля гарячих листів, питань, благань, телефонічних розмов і — чекання.

І ось одного зимового вечора задзвонив телефон і в ньому почула я мій власний голос: "Лідіє, тут Гелен, твоя сестра. Тридцять довгих літ шукаю за тобою..."

Того лютого дня падав сніг великими білими платами і зараз же танув, бо місяць лютий в Кентакі, це вже провісник весни. На летунському майдані рух, хоч це лише Лексінгтон. Дві жіночі постаті застигли в німому обнятті. Фотоапарати клацали, спрагнені сенсацій журналісти юрбилися, але сестри тримали одна другу міцно, наче боялися втратити себе наново.

І саме тут, на цьому етапі їхньої долі, постукала я у великі дубові двері Лізиної вілли в гарній, підміській околиці Лексінгтону. Дві пари синіх очей, так подібних до себе, повітали мене привітно.

— Заходьте, ви перша українка, яку ми пізнаємо — вигукнула одна з сестер. Це була молодша Лідія. — Як добре, що ви близько, будемо дружити. Я мушу знати все про Україну, про нарід, що з нього ми вийшли, про землю наших батьків. Я вже багато дечого дізналася. А тепер, ось відчитайте нам українські та німецькі написи на знімках, документах, листах. Гелен привезла багато дечого з собою. На мій превеликий жаль, привезла й те, з чим я ніяк не можу погодитися, чого я ніяк не очікувала.

Лідині очі глянули сумно на стіл, де лежали старі, пожовклі знімки, з нерівними берегами та запахом десятиліть. На самому верху я запримітила знімок похорону. — Ми сироти — шептала Лідія. Наші батьки померли одне за одним, ще дуже молодими.

Я брала знімки обережно в руки і вдивлялася в молоді, усміхнені обличчя моїх земляків. Сестри слухали уважно, як відчитувала я їм давні, полинялі підписи зі знімків та документів.

— Ваша мати з Києва, а батько з Галичини, цебто Західньої України. Мабуть познайомилися в Німеччині, де їх вивезено насильно на працю. Правдоподібно туберкульоза скосила їх так молодю. Війна, недостатки, брак поживного харчу, туга за батьківщиною, страх і всі інші марива чужини сприяли цій недужі.

Від цієї знаменної зустрічі минуло два роки. Посипались знову ж листи на всі сторони світа. Зголосилися друзі та знайомі батьків, ба навіть двоюрідний брат покійного батька. Поїхала Лідія з діточками провідати, познайомитися. Вернула щаслива, що має гарну, щирю, свою родину. А всетаки давня туга за мамою не вгасала. Та стежка, що вилася крізь сніг у маривах дитинства та візіях юних літ, була все ще нескінченою. Лідія відчувала, що мусить нею дійти до кінця, що є ще відтинок шляху, який очікує її невідклично. Буває іноді, що сама доля промощує людині шлях у її святих пошуках. Так і Лідії трапилася зовсім ненадійна нагода побувати в Європі, коли її чоловік дістав неочікувано вакаційну працю в ділянці наукових дослідів у Швейцарії.

Однієї липневої днини прийшов для Лідії довго

Докінчення на ст. 45

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНКИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

КОРОТКО ПРО МОЄ ЖИТТЯ

Lubov Drazewska

Я народилась 1910 року в Харкові. Мій батько, Артем Миколайович Дразевський походив з української селянської родини; мати, Олена Олександрівна, — з російської родини, родоначальник якої в середині минулого сторіччя переїхав в Україну з Росії. Батько на початку століття приєднався до партії соціалістів-революціонерів, пізніше був українським с.р., в 1917 році брав діяльну участь в українізації армії, був серед організаторів центральних українських кооперативних установ. Мама була лікаркою. Жили ми здебільшого в Харкові.

1927 року батько був заарештований і засуджений на три роки заслання. 1931 року повернувся до Харкова. Знову був заарештований 1937 року, засуджений на 20 років ув'язнення, 1939 року помер від висипного тифу в концтаборі.

Я з шкільних років хотіла бути журналісткою, була активна в літстудії, працювала в шкільних газетах і журналах. З сімнадцяти років підробляла перекладами з російської на українську мову. У вісімнадцять років я поступила на літературний відділ Харківського Інституту Народної Освіти (колишнього університету). Проте через кілька місяців мене виключили, як "дочку контрреволюціонера". В 1929 року я одружилась з Юрієм Лавріненком, 1941 року шлюб кінчився розлукою.

Коли батько в 1931 році повернувся з заслання, я вирішила знову поступити до інституту, але вже не хотіла йти на літературний відділ. То був час масової втечі інтелігенції з поля гуманітарних наук. Мене привабила геологія, я мріяла про мандрівки і працю на свіжому повітрі. Я повчилась геології два з половиною роки і знову виключили — пригадали, що батько був контрреволюціонером, та й чоловік сидів у тюрмі.

В університеті я досить навчилась, щоб виконувати працю геолога і до війни працювала в Україні, в кількох місцевостях центральної Росії, в Сибіру, за полярним колом і на Кавказі, де мене застала війна. Коли німці почали відступати з Кавказу, то я з мамою і сестрою за два місяці добралася до Києва, а в 1943 році виїхала на Захід.

Після війни я жила в Західній Німеччині, працювала як перекладачка з англійської мови в Центральному Представництві Української Еміграції у Франкфурті, також була досить активною журналісткою. В 1949 році приїхала до Америки і з того часу живу в Нью-Йорку. Від перших днів заснування УВАН у США (1950 рік) співпрацюю з нею як пресовий референт. Була членом редколегії двотомника "Симон Петлюра. Статті, листи, документи". Разом з Наталею Ливицькою-Холодною підготували до друку книжку Ольги Косач-Кривинюк "Леся Українка. Хронологія життя і творчості" (головний редактор П. Одарченко).

В роках 1950-54 я працювала в "Голосі Америки", але тягло до природи на геологічну працю. Слава Богу, "Голос Америки" переїхав до Вашингтону, а я поступила вчитися на геологічний відділ Колумбійського Університету і 1958 року дістала ступінь магістра. Та тут виявилось, що в Америці жінок неохоче беруть на польову роботу, а їх воліють тримати в лабораторіях або на перекладах наукової літератури. Три роки я перекладала геологічні праці на англійську мову (вийшло дві перекладені мною книжки і десятки статей), аж випало щастя: Бюро Праці Колумбійського Університету спрямувало мене до Патерсонського Музею на працю куратора геології. Там я працювала понад 15 років: завідувала колекціями мінералів, вела освітню роботу, керувала геологічними екскурсіями, збирала мінерали. Одночасно трохи писала до української преси.

1977 року я вийшла на пенсію і покищо більше занята, як тоді, коли їздила на працю. Пишу радіоскрипти для українського відділу Радіо-Свободи, від 1981 року редагую "Новини з Академії". Від 1976 року є членом Управи Українського Музею, від 1979 року — голова Комісії Преси і Публікацій.

Любов Дразевська

НАТАЛЯ ЛІВИЦЬКА-ХОЛОДНА

Наталя Ливицька-Холодна народилась 15-го червня 1902 р. на хуторі своєї баби коло містечка Гельм'язова Золотоніського повіту на Полтавщині. Виховувалась в родині своїх батьків, Андрія і Марії Ливицьких, членів Революційної Української Партії (РУП), і змалку аж до школи не знала іншої мови, крім української. До 17 років життя не виїздила за межі України. Бачила на власні очі всі найкращі події української державности як в'їзд військ Директорії до Києва, проголошення злуки українських земель тощо.

Потім тяжкий шлях на еміграцію і напівгольне студентське життя в Празі, де студіювала в Карловому Університеті.

Закінчила студії у Варшаві зі ступенем магістра філософії — спеціальність: романські літератури.

Писати почала дуже рано, але всі ранні вірші загубились у постійних переїздах.

Була членом Союзу Українок Емігранток, і як

Natalia Liwycka-Cholodna

Olha Mussakowska

делегатка від нього була учасницею Жіночого Конгресу в Станиславові. В 1938 р. була вибрана від СУЕ членом Управи Світового Союзу Українок.

А все це було перерване війною і довгими роками жахливого напівголодного існування під бомбами. Під кінець війни під доглядом Гестапо була вивезена з цілою родиною до Німеччини.

Потім довгий період життя в таборах ДП, де вчителювала в українській школі.

Врешті еміграція до Америки і 17 літ праці на фабриці.

Друкувалась у "ЛНВ", "Віснику", "Ми" та інших менших журналах; в Америці — в "Києві" та в "Сучасності". Перед війною видала дві збірки: "Вогонь і попіл" — 1934 р. і "Сім літер" — 1937 р. В Америці зладила для вжитку шкільної молоді біографію Тараса Шевченка під заг. "Шлях велетня".

Була членом Львівської Спілки Журналістів і літературної групи "Танк" у Варшаві; в Німеччині — організації МУР, а в Америці належу до літературної організації "Слово".

Наталя Лівницька-Холодна

ПРО МОЄ ЖИТТЯ

Я народилася 9-го серпня 1907 р. в селі Желдець, повіт Жовква в Україні в родині о. Теодора Банаха і Софії з Сиротинських. В 1912 р. батько став парохом села Глинсько біля Жовкви, де я закінчила народню школу. Гімназію СС Василіянок у Львові закінчила іспитом зрілості 25-го травня 1926 р. Студіювала на філософічному факультеті Львівського університету. В проміжку часу відбула однорічний курс для абітурієнтів при державній економічно-торговельній школі у Львові і працювала урядничкою у шведській машиновій фірмі "Альфа Ляваль" у Львові. Після ліквідації фірми я вписалась

на державний педагогічний курс і 21-го травня 1929 р. одержала учительський диплом.

Працювала коротко вчителькою в 7-класовій школі у Вежавіцах біля Лежайска, бо Львівська шкільна кураторія для "добра школи" мене звільнила. В Доброгостові недалеко Дрогобича, куди перенісся мій батько, була зразкова кооператива, в якій я стала працювати книговодом.

У 1937 р. влаштувалась я на працю головного книговода у Повітовому Союзі Кооператив у Жовкві, тоді вписалась я до місцевої філії Союзу Українок і зараз стала її секретаркою. В 1938 р. вибрано мене головою Філії. Це був рік коли польська влада розв'язала СУ. З тієї причини я зазнала присікань. Мене арештували і я пересиділа в "магістраті" одну добу, документи Філії поліція забрала. По північній перерві СУ реактивовано, звернено нам документи і ми дальше провадили працю, головно в терені по селах, де закладали "гуртки" СУ.

Ріночасно я належала до управи філії "Просвіти" і "Рідної Школи". Як делегатку філії "Просвіти" і голову СУ запрошено мене з головною промовою на "Святі Жінки" до дуже свідомого села Бутини, де зазнала я присікань поліції.

З вибухом Другої світової війни СУ перестав існувати. Під час большевицької окупації я продовжувала працю книговода в Повітовому Союзі, який переіменовано на "Райспоживспілку". Через моє "соцпоходження" мене переслідували, але два мої зверники-українці заступилися за мене.

З приходом німців у червні 1941 р. вернула я до Повітового Союзу. Колишня управа іменувала мене другим директором. З доручення Ревізійного Союзу в червні 1942 р. відбувся під моїм проводом короткий курс для книговодів. З уваги на те, що за німецької окупації СУ не діяв, його членки включались у гуртки при Сільському Господареві. Бувші союзнянки влаштували господарську виставку в Народному Домі в Жовкві. Влаштовано теж два літературні вечори.

Закінчення на ст. 46

МОЛОДІ ЖІНКИ ВІДЗНАЧЕНІ ЗА НЕПЕРЕСІЧНІ ПРОФЕСІЙНІ ОСЯГНЕННЯ

РЕНАТА БОГДАННА ВОЛИНЕЦЬ

Рената Волинець народилася в Австрії у 1947 році та відтак переїхала з батьками до США.

Студії відбувала в університетах в Ілліной і Боффало та закінчила їх докторатом із антропології і археології. Тепер навчає як професор цих предметів в Едінборо університеті у Пенсільванії і є там директором програми та веде зі своїми учнями розкопки в стейті Пенсільванія, де знаходиться історичний форт ЛеБеф.

Д-р Рената Волинець є автором 24-ох праць із археології та антропології, які опублікувала сама або в співпраці з американськими археологами. Її теперішні розкопки історичного минулого США в околиці Ірі, Пенн. набрали великого розголосу і про них пишуть багато місцеві американські журнали, а д-р Р. Волинець постійно

Renata Wolync.

запрошують з доповідями та викладами.

Постійно активна у науковій праці виказує десятки різних проєктів, які досі вже започаткувала або мала над ними нагляд, або працює з іншими як археологічний дорадник.

Поруч з величезною науковою працею д-р Р. Волинець знаходить час також на співпрацю з українськими організаціями. Саме минулого року була вона організатором вшанування жертв Великого Голоду в Україні та мала головну промову, про що писали місцеві американські щоденники в Ірі, Пенн. На весні 1983 року допомогла влаштувати виставку українського народного мистецтва у музеї Форт ЛеБеф, що її зорганізував місцевий Відділ СУА. Була також одною з писанкарок на показі писання писанок для місцевих мистців.

РОМА СОХАН ГАДЗЕВИЧ

Рома Сохан Гадзевич народилася в Джерзі Сіті в 1955 році. Там закінчила українську католицьку школу, Школу Українознавства а відтак Академію св. Домініка.

Студіювала журналістику в Нью-Йорк університеті і закінчила її з похвалами в 1977 році, а відтак зробила магістерський ступінь із журналістики в 1979 році на тому самому університеті. Там є членом почесного журналістичного товариства Каппа Тау Альфа.

Вже під час студій працювала в "Українському тижневику", після їх закінчення, стала редактором тижневика, а від 1980 року є його головним редактором. Маючи цей високий журналістичний пост зуміла поставити "Український тижневик" на високому професійному рівні. В 1983 році дала великий вклад у тижневик

Romana Hadzewycz

матеріалами про Великий Голод та окремою англомовною брошурою на цю тему. Брошура розійшлася в тисячах примірників і була розіслана до усіх членів Палати Репрезентантів і Сенату.

У громадській праці ред. Рома Сохан Гадзевич від малої дитини належить до Пласту і перейшла усі щаблі пластування, стала членом Крайової Пластової Старшини як діловод юнацького вишколу.

Під час студій була головою Студентської Громади в Нью-Йорку і за її ініціативою відбувся на університеті курс історії України ХХ сторіччя.

Є членом Товариства Українських Підприємців і Професіоналів та членом Спілки Українських Журналістів Америки. Є членом 61-го Відділу СУА у Виппані.

ЛЮБА КІГІЧАК

Люба Кігічак народилася в Англії у 1951 році. Скінчивши початкову школу в Англії, переїхала з родиною до США, де ходила до школи в Пармі, Огайо. Відтак закінчила каледж і студіювала в університетах Англії та США. Тут закінчила медичні студії і досягнула ступінь лікаря в 1976 році.

Спеціалізацію у хірургії перейшла у Шведському Шпиталі в Сіетел у стейті Вашингтон, де опісля почала працювати у ділянці негайної помочі в нещасливих випадках.

Сьогодні д-р Люба Кігічак є директором департаменту небезпеки і травми в Порт Анджелос у стейті Вашингтон, директором парамедичної системи, директором лікарської наглої

Luba Kihichak

опіки і директором навчання для медсестер і парамедиків. Для молоді жінки ця праця та відповідальність, а теж осяги в цій ділянці є надзвичайні. Про д-р Любу Кігічак пише широко місцева американська преса, описуючи її працю та подаючи її світлина. В 1980 році її вибрано "доктором року".

Д-р Л. Кігічак незважаючи на таку велику і відповідальну лікарську працю є активною в українській громаді, належить до Українського Народного Союзу і є секретарем відділу. Під час шкільних студій Л. Кігічак була активним членом СУМА, була у танцювальній групі та належала до хору.

АЛЕКСАНДРА МАРІЯ УЛЯНА КЛИМИШИН

Уляна Климишин народжена у 1946 році в Німеччині переїхала з батьками до США, де поселилася в Дітройті. Після закінчення середньої школи, студіювала антропологію в університетах у Німеччині, Мічіген і Арізоні. Докторат із антропології і археології здобула в університеті в Гарварді у 1976 році.

Спеціалізується в антропології і археології Полудневої Америки та Східної Європи. У тому напрямі виконала вже ряд праць, зокрема перебуваючи на розкопках та студіях у Перу. Останньо викладала в Національному Університеті в Трухільо, Перу, раніше була викладачем в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, УКУ в Римі, а також викладала в університеті Каліфорнії в Санта Барбара і у Вічита університеті. З уваги на свою надзвичайну працю одержала

Alexandra Klimyshyn

вже ряд стипендій та нагород, що уможливили її дальші студії. У своєму науковому доріжку д-р Уляна Климишин має вже дев'ять публікованих наукових праць та цілий ряд доповідей і розвідок. Належить до п'ятох організацій археологів та постійно бере участь в антропологічних конвенціях з доповідями з переведених розкопів. В Перу д-р У. Климишин переводила власні розкопи в місцевості Чан-Чан, де шукала за слідами імперії інків.

Д-р У. Климишин є постійно активна в українській громаді, давала доповіді про Трипілля та розкопки в Перу. На добровільній базі займається упорядкуванням архіву проф. Пастернака в Гарвардському Інституті. Як студентка середньої школи належала до Пласту в Дітройті.

НАДІЯ КОМАРНИЦЬКА-МЕККОННЕЛ

Надія Комарницька народилася в 1945 році в Австрії та малою дівчиною переїхала з батьками до США. Спершу жили в Чикаго, а відтак родина переселилася до Арізони, де Надія закінчила середню школу а відтак університет, спеціалізуючись у політичних науках. Вона, маючи зацікавлення у політичному житті країни, посвятилася публічній службі скоро здобуваючи собі призначення і щораз вищі пости. Спершу вона працювала в Арізоні, як заступник директора у Корпорації програмової розбудови, фірмі, що спеціалізується у веденні політичних кампаній. Відтак її іменовано

Nadia Komarnytska-McConnell

директором у заряді відносин із урядом мешканевої асоціації стейту Арізона.

Переїхавши до Вашингтону, вона працювала довгий час на пості директора Федеральної Агенції провадження надзвичайних випадків (ФЕМА) і здобула собі там надзвичайну повагу і призначення. З початком 1984 року перейшла на працю до славної НАСА — Національної Адміністрації летами в простори, де вона є асистентом адміністратора для законодавчих справ.

З приводу відходу з ФЕМА Надія Комарницька Мек Коннел одержала на

спеціальному святі відзначення за свою "надзвичайну працю" для популяризації агенції в Палаті Репрезентантів.

Н. Комарницька маючи постійно

нагоду та зв'язки, старається спопуляризувати українські справи серед членів законодавчих американських кіп та має вироблене ім'я в політичних колах Вашингтону.

Вона є членкою США, УНСоюзу, а раніше в Чикаго і Арізоні була активною пластункою і учителькою школи Українознавства.

ЛЯРИСА МИКИТА

Ляриса Микита народилася в 1948 році в Німеччині. Після переїзду до США закінчила середню школу, а опісля пройшла університетські студії французької мови і літератури в університетах в Бюффало і Огайо, закінчивши їх ступенем доктора в 1979 році. Тепер д-р Л. Микита є професором французької літератури в університеті Норт Каролайни у Ролей.

Раніше д-р Л. Микита викладала в університетах у Неваді, Маямі і Огайо.

Л. Микита є автором 14 праць із французької літератури і досі здобула дев'ять нагород та стипендій за

Larysa Mykyta

свої надзвичайні наукові досягнення. В наукових працях особливо цікавить її жіноче питання і саме темою її докторської праці була жінка у творах французького письменника Моріса Бляншо.

Поруч того д-р Л. Микита належить до ряду комісій та професійних організацій в університетах для розвитку студій.

В українському житті д-р Л. Микита була членом Пласту і працювала як перекладач англійських та французьких текстів українською мовою для радіових передач у Монреалі в роках 1972-1973.

МАРІЯ РОКСОЛЯНА МОТИЛЬ

Марія Мотиль народжена у 1950 році в Нью-Йорку. В 1978 році здобула докторат з мікробіології в Університеті Корнелл і працює в тій ділянці в Нью-Йорку, здобуваючи щораз вищі осяги.

Тепер вона є асистентом директора мікробіології і асистентом — професором патології в Медичному Центрі Монтефіоре в Нью-Йорку, а також навчала в лабораторії департаменту мікробіології шпиталю Монт Сайнай в роках 1981-1983.

Провадить ряд дослідів у ще не відкритих ділянках медицини, зокре-

Maria Motyl

ма вірусів. Вона має вже за собою 11 друкованих праць з ділянки мікробіології, в яких подає виследи своїх дослідів сама або з іншими науковцями. У підготовці є вже чергова наукова праця.

Марія Мотиль належить до Товариства Американських Мікробіологів, а теж до Наукової Академії міста Нью-Йорку.

Від грудня 1981 р. до березня 1983 р. вела в англійській частині "Нашого Життя" медичний куток п. н. "Health & Well-Being".

В українському житті є відома зі своєї активності у Пласті.

НАДІЯ М. НИНКА

Надія Нинка народилася в 1946 році в Чехословаччині та з батьками переїхала до США. Після закінчення середньої школи студіювала біологію в Університеті Мічіген, а відтак закінчила студії у Пенсільванії ступенем бакалавра з біології.

Тепер вона вже 11 років працює у відомій фірмі АТ енд Т, в якій сьогодні вона вже здобула пост дистрикт-менеджера для справ розвитку і прогресу.

Помимо високого і відповідального посту у своїй фірмі, Надія Нинка знаходить час та бажання працювати в українській громаді дуже активно.

Nadia Nynka

Вона була головою 4-го Відділу США в Нью-Бронсвік, де живе з родиною, в суботній українській школі вчить народні кляси, є членом Крайової Пластової Старшини та працює також активно в Пластовій Станиці в Нью-Бронсвік. Всі ці завдання виконує на базі громадської праці хоча має двоє дітей та родинне життя.

Особливо активною була Надія Нинка у підготовці Конференції молодих українських жінок в 1982 році, що відбулася з повним успіхом. При підготовці конференції Н. Нинка була головою програмової комісії.

ГАЛИНА СЛИВИНСЬКА ПЕТРАВСКАС

Галина Сливинська народилася у Львові в 1944 році в часі воєнної хуртовини у відомій українській родині.

Після закінчення війни родина переселилася до США, а конкретно до Дітройту, де Галя включилася відразу в українське життя. Від наймолодших років була пластункою, закінчивши юнацтво, включилася у виховну працю та стала членом куреня "Нові обрії". Закінчила з успіхом Школу Українознавства та була членом драматичного гуртка.

Студіювала математику, одержавши диплом бакалавра, зробила докторат із права з відзначенням. В 1971 році зробила адвокатський іспит на стейт Мічіген і відразу була прийнята на працю до фірми Форда як один із адвокатів для цієї фірми. В 1979 році Галя стала асистентом директора у Форда для справ автомобільних емісій та пального заощадження, а вже рік пізніше головним директором цієї ділянки.

В березні 1983 року д-р Галину Сливинську Петравскас іменовано у

Helen Slawynsky-Petrauskas

фірмі Форд Мотор Компані заступником президента для опіки та технічної безпеки. Вона, наймолодша віком, зайняла такий високий пост маючи 39 років. Досягла цього ступеня наполегливою працею та виїмково високими оцінками під час студій. На становищі заступника президента вона є тепер головним представником Форда у справах оточення і безпеки авт і контролює програму безпеки, пального заощадження та контролі емісії.

Про досягнення такого високого становища та про молодий вік нового заступника президента Форд Моторс Компані писала широко американська преса, підкреслюючи, що Галя перша жінка, яка увійшла до екіпіру цієї престижної, світової слави фірми.

Мимо цього високого посту Галя держить зв'язок з українською громадою, належить до Товариства Українських Правників і була в 1983 р. головним промовцем на річному бенкеті у користь українських шкіл в Дітройті.

ДАРІЯ Г. РУСИН

Дарія Г. Русин народжена в 1950 році в Коннектікеті.

Дарія Г. Русин закінчила школи з найкращими оцінками. Спершу політичні науки, а відтак у 1977 році в університеті стейту Огайо зробила докторат із правничих наук, допомагаючи у написанні праці про безпеку під час зайнять і право про здоров'я. Рік пізніше Д. Русин допущено до Найвищого Суду в Огайо, а від 1983 року має право заступати в суді для Військових Справ.

Дарія Русин після п'яти років праці адвоката в справах оборони здоров'я,

Daria Rusyn

соціального забезпечення, імігрантських законів і інших подібних пов'язаних із працею, стала капітаном літунства і тепер є адвокатом американського літунства при корпусі генерала.

Її завданням в американському літунстві є просліджувати справи правопорушення і медичної недбалості і вона є асистентом адвоката Уряду для оборони у федеральних судах.

Тепер вона стаціонарована в літунській базі у Вірджинії.

Дарія Г. Русин була довгі роки активною пластункою.

УВАГА!

Просимо тих передплатників і читачів, які не збирають річників "Нашого Життя" звернути до адміністрації число 3-4 за березень-квітень 1984 р. Видрукувано недостаточну кількість цього числа, а воно присвячене 100-літтю жіночого руху і тому є на нього великий попит. Просимо допомогти нам і відіслати ч. 3-4 до СУА — 108 Друга Ев. Нью-Йорк 10003.

УВАГА!

"БУНТ МОЛОДИХ"

В циклі рефератів та доповідей під час Українського Жіночого Конгресу в Станиславові 1934 р. був запланований реферат від жіночої молоді, згуртованої при Філії СУ в Станиславові. Тема реферату була: "Організаційні завдання жіночої молоді в Т-ві "Союз Українок". Прелегенткою була членка Освітньої і Організаційної Секцій — Оксана Лемеха. З перспективи минулих п'ятдесяти років важко сьогодні відтворити точний зміст згаданого реферату, але в загальному, можна погодитися, що безперечно був він виразником духу часу та ідей тодішньої молоді. Тему організаційних завдань молоді можна було охопити широким діапазоном завдань та праці у всіх ділянках тодішнього громадського життя: культурно-освітній, національно-усвідомній, релігійній та економічно-господарській. Всі ті завдання були сформульовані в аспектах боротьби за Українську Державність. Коли взяти під увагу тогочасний молодий вік прелегентки та середовище жіночої молоді, що не переступав двадцяти п'яти років життя, можливо він був "гарячим", насиченим глибоким патріотизмом та безкомпромісовим до всякого угодовства.

Напередодні виголошення цього реферату голова Філії СУ Амалия Рублева, з якою була завжди щира, приятельська співпраця молоді, повідомила прелегентку О. Лемеху, що реферат хоче переглянути Президія Конгресу. Реферат передано до перегляду Президії. Не передчуваючи якихось змін у порядку програми Конгресу, жіноча молодь, членки культурно-освітньої та організаційної секцій числом біля 60 дівчат, прибули солідарно, на п'ятий день Конгресу, щоб із трибуни Конгресу почути свій голос, думки, висловлені устами своєї представниці. Коли ж пройшли доповіді запрограмованих референток, відбулася дискусія, а Президія Конгресу приступила до відчитання резолюцій, молодь голосними окликами зі залі зажадала виголошення також їхнього реферату. Тоді Мілена Рудницька офіційно передала через мікрофон, що згаданий реферат від жіночої молоді не буде виголошений "з різних причин". Причин не подано. Проголошення тієї заборони було немов обухом по голові того гуртка жін. молоді, що стільки труду, праці та жертвенности вложила в підготування і успіх цього Конгресу. Та сама молодь, що так же недавно, залишивши шкільні мури гімназій чи вчительської семінарії, життєдайною струєю впилася в громадське життя рідного міста, почула нагло себе зігнорованою такою заявою Президії, огірченою і обуреною. Свій протест висловила жіноча молодь тупотом ніг і залишенням залу нарад. Прелегентка невиголошеного реферату була схвилювана, щось у горлі й грудях запекло...

Залишивши конгресові наради, зібралися ми, молоді, на подвір'ї "Сокола". До нас долучилися дехто зі студіюючої жін. молоді зі Львова та других міст, що були присутні на Конгресі. Падали голоси — нашу працю ніхто не доцінює...", "старші не

розуміють молодих". Віджила невмируща проблема "батьків і дітей". Жаль, образа, обурення, почуття заподіяної нам кривди та й пригноблення — такі різнорідні почування опанували нас в ту хвилину. Можливо, що в той важкий момент хотілося почути якесь, заспокійливе, материнське слово. "Якби ти знав, як багато важить слово, — одне сердешне, теплеє слівце!.." (І. Франко). Та воно не прийшло звідтіля, звідкіля ми сподівалися...

Натомість прийшла до нас, "бунтівничої" молоді, зі залі нарад тендітна, старенька пані в чорній сукні, почесний гість Конгресу, достойна проф. Софія Русова. Вона — глибиною серця матері і великої укр. громадянки — немов відчула переживання наші в ті хвилини та лагідним, теплим голосом, що неначе цілющий бальзам спливав на наші палкі голови, назвала нас "своїми патріотичними Донями", з захопленням пригадала "День Селянки" і глибоку вдячність було чути в її словах. Чудова, незабутня постать великої української патріотки.

Після закінчення Конгресу, молодь довго передискутувала інцидент, що трапився під час Конгресу. Були пропозиції не вертатися до Філії "Союзу Українок". Два тижні після Конгресу, занепокоєна таким оборотом подій, приїхала зі Львова голова Централі Мілена Рудницька, щоб налагодити конфлікт із жіночою молоддю Станиславова. В домівці Філії СУ при вул. Липовій зібралися членки культурно-освітньої та організаційної секцій, себто ота "збунтована молодь", яку ворожа преса прозвала "нігілістками" та "атеїстками".

Пояснюючи мотиви та вказуючи причини, що наказували Президії Конгресу зробити так, а не інакше (хірургічно), а саме: чуйне око польської влади, присутність тайної поліції, польського старости на Конгресі, напружена атмосфера в країні після вбивства міністра Перацкокого, — голова М. Р. звернула нам увагу, що таким чином, "одне гаряче слово", виголошене устами молодих, — могло б довести до заборони та успішного закінчення так довго підготовлюваного Конгресу. Говорила спокійно, відпружено, немов виправдуючись, та спостерігала нашу реакцію. Ми, молоді, з серйозним виразом облич, слухали уважно, зосереджено. Прослухавши вияснень голови нашої Централі, по коротких запитах та дискусії, молодь передумала та порозумілась між собою, вирішила залишитися в рядах членства "Союзу Українок" та продовжувати розпочату працю.

Після Конгресу польська влада ув'язнила голову організаційної секції і прелегентку недопущеного реферату з присудом на три роки позбавлення волі. Багато з тієї "бунтівничої" молоді документувало свою вірність Богові й Україні своїм життям і мученичною смертю. Згадати б тільки деякі відомі призвища: Надія Білобрам, Оля Слюсарчук, Варка Логаза, Гена Скульська згнули героїською смертю в концлагерях Сибіру, а деякі ще й досі караються на

ВІСТІ З МИНУЛОГО

Передрук з часопису "Наша Мета", що виходив кожного тижня в неділю у 1919 р.. Текст з ч. 19. Львів, дня 2-го листопада 1919 р. Заховуємо правопис оригіналу.

РАТУЙТЕ НЕЩАСНИХ БРАТІВ!

Звертаємося до нашого громадянства з проською о поміч і поратунок для наших полонених, інтернованих і конфінованих.

Десятки тисяч наших найкращих синів сидять по в'язницях і таборах на пів нагі і босі і недостатньо відживлювані. Злидні і терпіння цих жертв сучасного положення збільшуються ще більше з надходячою зимою.

Коли наша суспільність, наш цілий народ не прийде своїм братам зі скорою і видатною помічю, то многі з них не зможуть перетривати зими і прийдеться їм погинути марною смертю від нечистоти, голоду і холоду.

Тому просимо о поміч і поратунок для нещасних наших братів. Помочі треба уділити грішми, біллям, теплою одіжю і харчами, н. пр. сухарами і м'ясними продуктами.

Не щадіть жертв!

Кождий по змозі нехай жертвує як найбільше! Кождий нехай заохочує других до пожертвування і збірок грошей, білля, одіжі і харчевих припасів! Кождий Українець (-ка) нехай пам'ятає, що тисячі нещасних братів жде від нього помочі й поратунку.

Гроші, харчі, білля і убрання посилайте або привозіть негайно до **Самаританської Секції Українського Горожанського Комітету у Львові, вулиця Бляхарська ч. 11.**

ДО ЖІНОК ВСЬОГО СВІТА!

Союз Українок в Кам'янці Поліській видає слідоучу відозву, звернену до жінок цілого світа:

засланнях на просторах червоної московської імперії.

Коли пишу цей спогад з віддалі п'ятдесяти років, пересуваються, немов на фільмовій стрічці та оживають події, постаті і обличчя моїх молодих, ідейних подруг з жін. гуртка ім. Уляни Кравченко, Освітньої і Організаційної Секцій при Філії "Союзу Українок" в Станиславові. Тим, яким Всевишній Господь дозволив залишитися живими після воєнної хуртовини, хай ці рядки пригадають молодечі пориви, працю для свого народу і... "добу жорстоку як вовчиця"...

Просимо дописувачів, тих, що присилають датки на різні цілі подавати виразно імена і прізвища, в обох мовах. Найкраще було б писати на друкарській машинці.

Дорогі сестри! Два роки бється український народ з своїми ворогами за право свого існування, за самостійну, незалежну Україну, але ворожі держави не хочуть визнати за ним цього права і цим тягнуть надалі цей кривавий бій.

Марна праця.

Весь український народ, як один чоловік визнав самостійність України, все українське жіноцтво стало на обороні свого рідного огнища від ворогів. Цей сил не поборе ніхто.

Але в цих ненастанних народніх боях гинуть сини, чоловіки і наші батьки на полі чести і від цих безнастанних боїв ширяться в нашім краю страшні пошестні недуги, а ми не маємо чим ратувати наших ранених та хорих, — вони гинуть без медичної допомоги, бо заборонено транспортувати до України ліки і перев'язочний матеріал.

Ми не прохаємо допомоги. — Держава наша багата хлібом, ми маємо чим заплатити за все, ми лише звертаємося до Вас, сестри, з проханням, щоб Ви піднесли Ваш голос перед Вашими урядами і вимагали знесення заборони імпорту до України медикаментів та перев'язочного матеріалу.

Ви жінки й матері, повиті вічною жалобою по втраті чоловіків і синів Ваших, що полягли на полі смерті, боронили свій рідний край, — прийміть цю справу до Вашого серця.

Ви, щасливі жінки й матері, яких чоловіки й сини повернули до дому і працюють нині над відбудуванням рідної Держави, — Вам поручаємо справу життя нашого народу.

Яким законом міжнароднього права санкціоновано це нелюдське звірство, що примушує гинути без медичної допомоги 40-мільоновий народ?

Жінки всього світа! До Вашого серця й до Вашої совісти звертаються жінки-Українки.

Союз Українок.

Кам'янець, 7.Х. 1919.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ В АМЕРИЦІ

Як доносить "Ранна Зоря" з Чикаго, дня 20. липня ц. р. відбулося в Чикаго всенароднє віче при участі 2.000 осіб. Під впливом алярмуючих вістей про нужду у східній Галичині, рішено дати почин до зорганізування на заморській еміграції українського Червоного Хреста, для несення помочі рідному краю. Вибраний комітет віднісся до Союзу українських жінок з пропозицією, щоби введення в життя Укр. Ч. Хреста взяв в свої руки загал зорганізованого жіноцтва, раз тому, що цілі і завдання Червоного Хреста підходять в першій мірі під вдачу і діяльність жінки, а далі тому, що акція піднесена і поведена сотками українських зорганізованих жінок, які живуть в різних місцевостях, буде могла зразу прийнятися і поширити в Зєдинених Державах і в Канаді.

КРУЖОК УКРАЇНСЬКИХ ДІВЧАТ

Докінчення

Ефективним успіхом віча було між іншим зорганізування українських університетських популярно-наукових викладів, до яких запрошено таких прелегентів, як проф. Івана Раковського, Степана Рудницького, Олександра Колессу й інших. Виклади відбувалися за вступом 10 сот. у салі тзв. людowego університету в Пасажі Миколяша й тішилися загальним заінтересуванням і дуже великою фреквенцією.

Рік 1904 узагалі зазначився розквітом товариства, про що свідчить звіт із діяльності Виділу на Загальних Зборах дня 12 травня 1904. З нього довідуємось, що старшина відбула 18 засідань, приєднала 52 нових членів, зорганізувала 30 прилюдних викладів, скликала жіноче віче і видала брошурою реферат К. Малицької "Про жіночий рух". Збори ухвалили оснувати при товаристві окремих "Научний Кружок", що до його заряду вибрано О. Бережницьку, М. Негребецьку й Е. Тишинську.

В 1905 році розвиває "Кружок укр. дівчат" дальше оживлену діяльність під головуванням Северини Данилевич. У щоденній пресі появляються постійно звідомлення про відчити й наради, крім того "Кружок" організує допомогую акцію для двох убогих учениць і приміщує їх у бурсі св. Ольги у Львові:

— У жовтні 1905 р. появилися в пресі звіти з X міжнароднього протиалкогольного Конгресу, що спонукало наше товариство до пропаганди протиалкогольної акції серед кругів львівських міщанок.

— 3 жовтня 1905 р. появилася в пресі заходами "Кружка" заклик до загалу українських дівчат під гаслом: "В єдності сила". Водночас у цій відозві заповідає Виділ "Кружка" віче на 2 листопада 1905 у справі організації всего укр. жіноцтва та основин філій по містах і селах Галичини, дальше в справі основин дівочих гімназій у більших осередках краю.

Слід підмітити, що 14 жовтня 1905 р. відбулися надзвичайні Загальні Збори "Кружка укр. дівчат" у Львові й саме на них ухвалено змінити статут у тому напрямі, щоб товариство могло оснувати філії по цілому краю. Водночас ухвалено змінити назву товариства на "Кружок Українок", щоб до нього могли належати не лише дівчата, але взагалі жінки.

Віче відбулося 3 грудня 1905 р. Реферати виголосили: Наталка Будзиновська про дівочі гімназії, Северина Данилевич про засновини філій і Дарія Шухевич про ідеї еманципаційного руху, а Микола Ганкевич про боротьбу за волю за кордоном. Проводили нарадами пп. Марія Білецька й Олена Бережницька. Ухвалено домагатися оснування державних укр. гімназій та оснувати філії товариства по краю. На збори наспіли привіти від "Кружка укр. дівчат" у Коломиї, в Чернівцях, Кружка жіночого в Коломиї та від Allgemeiner Osterreichischer Frauenverein у Відні.

Та цей самочинний виступ товариства молодих дівчат у таких важних справах викликав негодування серед старшого жіноцтва й тому між Клубом

Русинок і Кружком Українок повстав певний дисонанс. Але вже в 1906 р. скликають оба товариства спільно жіноче віче, щоб запротестувати проти виборчої реформи, неприхильної до українців.

Цей перший політичний виступ львівського жіноцтва відбився широким відгомном по цілому краю. Зчерги провінціональні товариства й Кружки відбували віча в цій самій справі. Внаслідок того назрівала потреба зорганізувати все українське жіноцтво, щоб його виступи мали більшу вагу й значіння. Виринала теж потреба жіночого часопису. 1 березня 1908 р. вийшло перше число жіночого часопису "Мета", що взяло собі за ціль "розбудити загал жіноцтва до суспільного життя та зорганізувати його в ряди свідомих жінок-горожанок". Редакторкою й душею цього часопису була п. Дарія Шухевичівна.

У тому самому році (1908) оба товариства а саме "Клуб Русинок" і "Кружок Українок" вибирають спільний комітет, що мав опрацювати плян краєвої організації жінок і зайнятися злукою всего жіноцтва в рамках одного спільного товариства. Цей Комітет скликав у грудні 1908 р. до Львова з'їзд відпоручниць усіх укр. жіночих товариств і предложив йому два проекти: 1) розв'язати всі існуючі жіночі товариства і створити одне нове під назвою "Жіночої Громади" з філіями по містах і кружками по селах у цілому краю, на зразок "Просвіти", або не ліквідувати існуючих товариств але з'єдинити їх у "Союзі укр. жіночих товариств" із осідком у Львові. Старшина "Союзу" мала складатися з відпоручниць усіх краєвих товариств.

Але ніодна з цих концепцій не найшла апробати з'їзду, бо на створення "Жіночої Громади" й розв'язання провінціональних товариств не згодилися їх відпоручниці, а на створення "Союзу жіночих Товариств" не згодилися львовянки.

Черговий з'їзд відпоручниць у 1909 році теж не довів до порозуміння, бо відпоручниць з'їхалося замало. Скінчилося на тому, що лише оба львівські товариства "Клуб Русинок" і "Кружок Українок" створили одне нове товариство "Жіноча Громада", що існувало до р. 1917. Але діяльність "Жіночої Громади" припинюють военні випадки, як упрочому й діяльність прочих товариств. Ще в 1910 році скликає "Жіноча Громада" жіноче віче в справі допущення жінок до голосування.

Щойно 1917 р. обновлює жіноцтво своє товариство під фірмою дотепер існуючого "Союзу Українок", яке здійснило давно піднесену думку об'єднати все укр. жіноцтво в одному товаристві, в організації на зразок "Просвіти" тобто у філії й кружки на провінції. Таким чином "Союз Українок" продовжує й розвиває діяльність і гасла, що їх почини й основи покладав давно найстарші в нас львівські жіночі товариства "Клуб Русинок" і "Кружок укр. дівчат".

Нова Хата, 15. III, IV. 1939 р. Задержуємо правопис оригіналу.

ОКСАНА ПЕТРУСЕНКО

Народ ніколи не забуває тих, хто своїм мистецтвом робить світ прекрасним. Є актори, які вже першою появою на сцені привертають, приворожують до себе публіку. До таких належить незабутня співачка Оксана Андріївна Петрусенко, яку на зорі артистичної діяльності в Україні назвали "соловейком". Її спів був предивної краси і могутньої сили. Вона мала від природи великий артистичний дар. Її душа розкривалась на повну силу в народних піснях, тут її ніхто не міг перевершити. Оксана Петрусенко була теж блискучою оперною співачкою. Засобами співу і гри передавала найтонші переживання героїні опери, втілювалась в неї. Талант Оксани Петрусенко блистів в Україні в роках 1920-1940, і на жаль у зеніті слави обірвалось її життя.

Народилася Оксана Петрусенко (Ксеня Андріївна Бородавкіна) 18-го лютого, 1900 року в селі Балаклія на Харківщині, у селянській родині. Дитячі та юнацькі роки провела у Севастополі, де ходила до школи і заробляла собі на життя. Важкі роки війни, революції, недостатків припали на молодість Оксани. Любов до співу й музики пробудились у ній рано і вже у 1917-му році вона була учасницею самодіяльного хору й аматорського драматичного гуртка, де виявила свій талант. Перші успіхи окрили молоду Оксану і вона рішила присвятити себе сцені. У складі української трупи О. Глузенка 1918 року переїхала до Херсону, де стала хористкою, а потім артисткою Державного побутового українського музично-драматичного театру. Тут дебютувала вона в ролях Одарки у "Запорожці за Дунаєм" і Наталки у "Наталці Полтавці". Першими вчителями О. Петрусенко на театральній ниві були Катерина Луцицька та Іван Сагатівський, директор і режисер театру. У Херсон-

ському театрі Петрусенко виконала близько 20 ролей українського класичного репертуару, як "Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського, "Наталка Полтавка" М. Лисенка, "Ой, не ходи Грицю, та й на вечерниці" М. Старицького, "Вій" М. Кропивницького, "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основеняненка, "Циганка Аза" М. Старицького, "Катерина" М. Аркаса та інші. В Херсоні здобула собі артистка популярність, любов публіки, називали її феноменальною співачкою. Запримітив талант Оксани видатний актор української драматичної сцени Панас Саксаганський, який став дальшим її вчителем і доцентом. Усе життя співачка зворушливо називала його "хрищеним батьком по мистецтву", а він її своєю донькою.

Також пізнішими вчителями та вірними друзями Оксани Петрусенко були корифеї української сцени Марія Заньковецька і Микола Садовський. За порадою Саксаганського восени 1923-го року, Оксана вступила на вокальний факультет Музично-драматичного інституту ім. М. Лисенка в Києві, де вчилась сольо-співу у професорів К.М. Лихачової і О.О. Муравйової. Мріяла стати оперною співачкою. Через родинні і матеріальні обставини у 1924-му році залишила навчання і вернулася до праці у мандрівній трупі Сагатівського, з якою відбула багато подорожей та успішних виступів, збагатила свій репертуар. В проміжку часу привертала увагу диригентів та співаків Саратовської опери, відтак Казанської і Свердловської. Так перейшла Оксана Петрусенко в ряди оперних співачок. З 1928-го року співала провідні ролі на багатьох сценах. Дуже інтенсивно працювала над собою. Підготувала партії Тетяни в "Онегіні", Лізи в "Піковій дамі", Ярославни в "Князі Ігорі", Маргарити в "Фаусті", Недди в "Паяцах" Антонії в "Казках Гофмана", Аїду, Тоску, Кармен та багато інших. Були в Оксани виняткові музичні здібності і гігантська працездатність, тому за такий короткий час досягла вершин, здобула успіхи й славу.

Наприкінці 1933-го року одержала О. Петрусенко дві пропозиції — від Ленінградського і Київського театрів опери та балету. Вибрала Київ. Вихована на традиціях українського музичного фолкльору, українського драматичного театру, вона всі роки мандрівного життя, проведених за межами України, прагнула повернутися на рідну землю, працювати для неї. Дебютувала з великим успіхом на сцені Київського оперного театру в партії Аїди. Тут, даліше напружено працюючи вона стала вокальною "зіркою" України. Виступала поруч великих артистів як І. Паторжинський, І. Козловський, Михайло Гришко, Марія Литвиненко-Вольгемут, Зоя Гайдар...

У Київській опері залишилася Петрусенко до кінця життя, виїжджаючи на гостинні виступи до інших оперних театрів та концертуючи.

Незабутнім лишився перший концерт О. Петрусенко у Львові, восени 1939-го року, коли ми почули її вперше. Її виконання пісень "Ой, не світи місяченьку", "Там, де Ятрань круто в'ється", "Віють вітри", "Гандзя", "Україно, моя Україно" — зворушило всіх до глибини душі. Співала теж у Львівській опері, захоплюючи публіку. На жаль, це був кінець її кар'єри.

СТЕФАНІЯ (СТЕПАНИДА) ПАШКЕВИЧ

Стефанія Пашкевич (метрикальне її ім'я Степанида) народилася 3-го листопада 1889 р. в Самборі в родині Омеляна і Юлії з Гавришкевичів. Батько її був гімназійним учителем в державній (австрійській) гімназії. По смерті батька ціла родина переїхала до Львова. Тут Стефа, після закінчення середньої школи, вступила у Львівський Університет на філософський факультет, вибираючи собі геолого-географічний напрям у навчанні. 1913 р. Стефа закінчила університет і одержала диплом, що давав їй право викладати в середніх школах. На посаді учительки географії в жіночій учительській семінарії і в народній школі ім. Тараса Шевченка Укр. Пед. Товариства (пізніше Рідній Школі) вона працювала понад 20 років. Вона була надзвичайна як педагог і як виховник. Викладала ясно і зрозуміло так, що навіть найгірші учениці знали і любили її предмет. Крім навчання вона старалася виховувати учениць у патріотичному дусі і тому, коли д-р Ол. Тисовський заснував Пласт в Академ. гімназії, який поширився дуже скоро і по інших школах, Стефа закладає пластовий курінь в школі Шевченка і стає його зв'язковою. Бере участь у веденні дівочих пластових таборів на Соколі в 1927 і 29 роках.

В листопаді 1918 р., як українці зайняли Львів, Стефа стала до служби у військовому шпиталі, щоб як медсестра опікуватися раненими вояками. По відступі укр. військ зі Львова, Стефа дістає доручення бути вістовим, себто переносити відомості про розташування польських військ у Львові. Було це завдання важке і дуже небезпечне, бо якби поляки переловили її, то була б їй смерть на місці. Коли наші війська перейшли Збруч, Стефа вернулася до Львова і почала знову свою учительську працю в школі Шевченка при вул. Мохнацького, де вчила аж до приходу большевиків, 1939 р. Крім педагогічної праці займається Стефа також науковою працею. Стає членом матем.-природн. секції Н.Т.Ш. і разом з проф. Кубійовичем організує перший з'їзд українських географів у Львові. Пише наукову працю під заг. "Морфологічні краєвиди українських земель", яку поміщує в "Географія України" д-р В. Кубійовича.

В 1941 р. вивозять большевики цілу родину Пашкевичів на Сибір. Стефа повертається з нього 1945 р. з підірваним здоров'ям. Незважаючи на це працювала далі науково і написала ще 8 наукових праць, з яких найважливіші є: "Рудовища гліяконіту у Львівській області" і "Тектоніка західного Поділля в світлі нових дослідів". Від 1945 Стефа викладала на географічному факультеті Львівського Університету. Студенти любили слухати її лекції з геоморфології і ставилися до неї з великою пошаною. Померла раптово на вилив крові в мозку дня 11-го жовтня 1953 р. С.І. Пастернак так писав про її смерть в "Географічній Збірнику": Передчасна смерть вирвала з наших рядів людину, цілковито віддану науці, скромного і солідного працівника, чутливого товариша. І хоч немає вже серед нас Стефи Пашкевич, пам'ять про неї живе в наших серцях" ("Географический сборник, выпуск второй. Изд. Львовского Университета, 1954, ст. 129—130").

Л.Г.

Докінчення: ПЕТРУСЕНКО...

30-го травня 1940-го року у Львові О. Петрусенко востаннє виконала Одарку в "Запорожці за Дунаєм".

Померла у розквіті творчих сил 15-го липня 1940-го року; похована 17-го липня в Києві, на Байковому кладовищі, при великому здвизі народу.

Життя О. Петрусенко промайнуло яскравою зіркою. Залишила по собі прекрасну пам'ять як велика, різнобічно обдарована артистка. Особливе місце належить їй за її незвичайне вміння виконувати українські пісні.

Прощали Оксану Петрусенко діячі української культури, Максим Рильський попрощав її оцими рядками:

*Від нас пішла ти надто рано,
В зеніт виходячи ясний...
Уклін земний тобі, Оксано,
Уклін земний!*

*Народ — це простір океану,
Де чарував нас голос твоїй,
Уклін земний тобі, Оксано,
Уклін земний!*

*Ти нас покинула неждано,
І нагло стів уврався твоїй...
Уклін земний тобі, Оксано,
Уклін земний!*

ПОЧАЛОСЯ ВІД САМОВАРА.

Докінчення

* * *

"Одно очко направо, одно наліво, перекинути ряд — се взір збіжевий, два очка наліво, два направо — взір рижовий" — свіжо відновлена зала "Бесіди", сторож Матвій напалив кафлеву піч, сидимо довкола пінгпонгового стола з дротами чи гачками і плетемо з різнокольорової волічки за інструкціями п. Дорожинської, знавця трикотарського діла. Приїжджає з сусіднього Угнова два-три рази в тиждень і вчить нас модного заняття. В "Новій Хаті" такі гарні модельки, як Реня Яросевич чи Марта Могильницька, рекламують волічки "Кабірі" — "Трикутник в колі". В новій нашій крамниці "Ембо" можна їх дістати. Щораз то більше пань вписується на той курс. Завдяки зв'язкам Катрі Гуляк, машиністки в найбільшій адвокатській канцелярії, беруть участь навіть жидівки, докторові і меценасові. За кілька місяців ми навчилися всіх умілостей включно до тунезійського стібку. Кожна викінчила якусь більшу працю. Курс скінчився виставкою, до якої ми долучили і народне мистецтво. Успіх був великий, чужа публіка подивляла наші вишивки. Навіть п. Стефа К. не довго гнівалася, що хтось посмів "відшити" її взір незнаний ще в наших сторонах, гучульський мотив "біла квітка".

* * *

Коло полудня прибігла "мамуня" з Синькович, де останньої неділі ми мали таємну нараду і жінки постановили заснувати Кружок Союзу Українок. "Пані, кличуть ня до суду, май замкнуть ня до гарешту" і тиче мені офіційний папір. У Польщі всякі збори заборонені, виняток — таємна нарада, на якій всі присутні мусіли бути особисто знайомі того, що скликував нараду. Жінка була підписана на запрошеннях. Хтось, злісний зробив донос до поліції. В назначений реченець ми стали обидві перед судею та завдяки "блискучій обороні" мого чоловіка були звільнені від вини і карі.

* * *

Восени знов курс. Тим разом шиття і крою. Провадить одна із С.С. Службениць. Ми випозичили кілька машин до шиття. Курсантки пильно брали міру, рисували форми, теркотіли на ручних і ніжних машинах. По полудні я приходила помагати Сестрі а теж говорити дещо дівчатам. Одного дня я не скінчила зайнять. Мені стало так недобре, що я ледви допленталася додому. Наступного дня абдикував в Британії Едвард 8., а я їхала до шпиталю. Сліпа кишка.

* * *

Задихана Євця прибігла рано: "Два шандари на тарасі! Питають за панею". "Просимо зараз з нами до комісаріату", чую урядовою мовою. Я накинула пелерину на домашню суконку, по дорозі зиркаю на вікна канцелярії. Дарма! Чоловік поїхав ще раненько на комісію. Нема кому мені помагти. На поліції дали крісло, кажуть чекати. Минула година — чую Євця за дверима піднесеним голосом: "Зам-

кніть мене, а паню випустіть, не бачите що з нею?!" (за місяць народилася моя Марта). Сторож не згодився на заміну. Минула друга година — прийшов пан комісар. "Союз Українок розв'язаний, мусимо опечатати вашу домівку, сконфіскувати все майно." Домівки власної не маємо, а майно два горщики і шафа з начинням у кімнатах Бесіди. Ледве увечорі знайшли домівкаря, я парадувала з двома поліцаями головною вулицею до Бесіди. Провірили склянки, старі котильйони, замкнули шафу на колодку, забрали ключ. Коло брами чекала Євця з дітьми.

* * *

Молитовно відсвяткували благословення образу Богородиці в домівці Кружка на Липнику, відгуляли відкриття нового громадського дому в Гійчу, виводили хороводи з жінками в Лазареву суботу у Вербиці, святкували бабський великдень на Боброїдах, христини в Гребеннім, весілля на Кулайцях... і не порахувати всього. Час нам зрванжуватися. В неділю Мироносиць робимо спільне свячене Філії з усіма кружками повіту в Раві руській. Майже кожне село прислало по кілька жінок. Бувші курсантки привезли кошики похвалитися своїм знанням куховарства. За довгими столами засіла велика жіноча родина. Була справді радісна родинна атмосфера. Спочатку співали воскресних пісень, а тоді перейшли до веселих жартівливих гагілок. Кожне село хотіло похвалитися своїм. Гребенне виводило "Хтіла мене мати за першого дати", Любича "Ой там на горбочку", Мрозовська і Лещієва затягнули по-угнівському "Коструба". Увечорі роз'їжджалися з постановою так само святкувати за рік. Нам і в гадці не було, що це ми так весело відсвяткували поминки нашої організації. Був 1939 рік!

* * *

У хвилях зневіри я думаю: стільки років, стільки жінок трудилися, яка користь? — все пропало марно, як спалах рожевої танечниці на ялинці. Тоді пригадую повні теплого прив'язання листи від моїх "активісток" з Польщі, Англії, читаю видаване в Польщі "Наше Слово", там повно згадок про Корні, Вербицю, беру в руки "Наше Життя" де так багато звітів з діяльності жінок... і співаю із Скалою Старицьким:

"Ні, не дарма! Ох не дарма!"

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК 47-ГО ВІДДІЛУ СУА, РОЧЕСТЕР Н. Й.

Софія Алексон, Марія Бабій, Анна Чудак, Богданна Тарнавська.

МАВКА СПОГАД

Треба радіти, що поволі приймається звичай згадувати наших заслужених людей ще за їхнього життя. Маю на увазі заслужених науковців, літераторів журналістів, образотворчих мистців, музик, мистців сцени, суспільно-громадських і політичних діячів тощо.

На цьому місці згадаємо відому акторку в Галичині — Марійку Слюзар-Соханівську з нагоди її п'ятдесятирічної праці на українській сцені. Чи не

Марійка Слюзарівна у "Тополі"

приємно їй буде прочитати дещо з перебігу її акторського життя, пригадати тремтіння серця, коли вступала до українського пересувного театру, згодом перші ролі, театральні мандри, свій акторський ріст, а пізніше популярність і безліч юних поклонників її акторських здібностей, вроди. сценічної привабливості. Коли читатиме, в її хату проникне жмут соняшного проміння, головним чином у той час, коли вона каже: "усе проминуло неначе сон, колишня синьоока білявка Марійка, тепер уже сивенька бабуся, що пішла в забуття".

Марійка Слюзарівна дев'ятнадцятирічною вступила до Українського Театру ім. І. Тобілевича 1932 р. в рідному містечку Кутах, що стоїть над мальовничим Черемошем на Гуцульщині. Вступити до театру підбадьорила її Ганна Совачева, широко відома в Західній Україні акторка, кажучи: "Ну, що ж, дитино, я чула, що ти здібна і любиш театр, то може шкода марнувати вроджених здібностей".

Марійка розкажує, з яким схвилюванням вона йшла до театру складати "вступний іспит" перед режисером Володимиром Блавацьким. Не зважаючи на "трему", один монолог з "Казки старого млина",

що його виголосила перед режисером, пройшов успішно, і саме він укрив схвилюваній Марійці вирішив долю. Правда, вона ще мусіла дещо проспівати перед диригентом театральної оркестри, та це вже її так не бентежило, бо сливе всі українки та українці "голосисті". Найкращим доказом цього було те, що Марійка Слюзарівна згодом виступала в усіх операх, що були в репертуарі театру.

"З однієї сторони", — розкажує Марійка, — радість, що я прийнята до театру, з другої ж сторони — страх перед невідомим".

Більшість родини була проти її вступлення до театру, однаке тітка, в якій мешкала статечна Ганна Совачева, під час родинної наради звернулася до своєї сестри, Марійчиної мами: "пусти її, хай спробує своїх сил, може якраз там її щастя, а як її непустиш, матиме жаль до тебе впродовж цілого життя". Прислуховавшись до одних і других аргументів, до речі не безпідставних, Марійка подумала — поїду, побачу, а ні, то повернуся додому. Та хто любить сцену і раз втягне носом запах "шмінки", не дивлячись на різні невігоди, навряд чи вже покине театр.

* * *

Марійка Слюзарівна дебютувала в "Боярині" в ролі Ганнушки. Друга її роля — дівчина на згарищах у "Батурині". Потім уже цілий ряд ролей, за цілий час біля сотні. Амплу Слюзарівни, це ролі ліричних

Марійка Слюзарівна — "Цариця Грузії" у Львові.

інженю в драматичному репертуарі. Назвемо декілька: Настуся ("Хмара"), Галя ("Ніч під Івана Купала"), Василина ("Суєта"), Ганнуся ("Молодість"), Оксана ("Серед бурі"), Галина ("Ой, не ходи Грицю..."), Грузинка-дочка ("Цариця Грузії").

В оперетах грала ролі субреток — Йолян ("Циганське кохання"), Арсена ("Циганський барон"), Стазі ("Княжна чардаша"), Діяна ("Орфей у пеклі"), Марішка ("Шаріка"), Анничка ("Дівча з Маслосоюзу"), Ірка ("Пригода в Черчі").

Та найбільш улюбленою її ролею була Мавка в "Лісовій пісні" Лесі Українки.

А наша мавка довговічна, тривало молода, вродлива плигає по лісах не так, як дріяда з римсько-грецької мітології, що народжується, живе серед лістя та вмирає разом з деревом.

У Лесі Українки Мавка, правда, символ "природи", та все ж через палке кохання до Лукаша дістає людську природу, та в оцій трансформації вона якась несвітська, надто ніжна, як у поведінці, рухах, жестах, інтонаціях. Слюзарівна повністю зрозуміла нелегкий текст, зуміла втілитися в постать Мавки згідно з Лесиним задумом та передати характерні риси персонажа. В цю роль вона вклала ціле своє єство, цілу свою душу.

Ще сьогодні її бачу в сцені з Лукашем:

Мавка: (несміло звертається до Лукаша)

Чи гарна ж я тобі?

Лукаш: (засоромлено)

Хіба я знаю?

Мавка: А хто ж те знає?

Лукаш. (ще більш засоромлено)

Ет, таке питаєш ...

Марійка Слюзарівна в Театрі Тобілевича у п'єсі "Довбуш".

"Шаріка" — зліва Марійка Слюзарівна, Ліза Радванська, Влодзя Стрийська, Ірина Климівна. Стрілець: Олександр Яковлів (Шурка).

Слюзарівна найкраще себе почувала в ролях ліричних і найвічних дівчат, це ж бо її амплуа.

Працювала в таких театрах: Театр ім. І. Тобілевича, Театр ім. І. Котляревського, Львівський Театр ім. Лесі Українки, Станіславівський Театр ім. І. Франка, Український Театр у Ляндеку, Австрія (таборовий), такий же Театр у Зальцбурзі, а переїхавши до Канади — Український Театр у Торонто (мист. кер. Ярошевич).

Не від речі назвати також визначних її режисерів: Бенцаль, Блавацький, Й. Стадник, Балабан, Шийко, Божедан, Й. Гірняк, О. Добровольська, Тягаїв, Ярошевич.

Марійка Слюзар-Соханівська, як акторка, мала в собі багато сценічного шарму, приємне звучання голосу; її подача слова — доказ розуміння і проаналізування тексту, а це вже не тільки сам хист, але й бистрість ума та вроджена інтелігенція. М. ін. автор цих рядків бачив інших акторок у цих самих ролях, та Марійка за одним тільки винятком силою свого акторського вияву була набагато краща за них усіх.

Шкода, що за відсутністю театрального архіву не можу користуватися рецензіями на її незабутні виступи.

* * *

Її спогад "З театром по Гуцульщині", що його Марійка Слюзар-Соханівська помістила в журналі "Гуцулія", не згадуючи дорогої мами і найближчих, сповнений великої туги за рідними сторонами.

*"Гуцульщино, ти рідна,
Кохане місто Кути,
Коли б були свободні,
Хотіла б я там бути.*

*Вдивляйтесь в піну хвилі
В'юнкого Черемошу,
Де чутно й з-поза шпилів
Його далекий пошум.*

Хай оцей мій короткий спогад про непересічну акторку, хоча з природи скромну, добру людину і товаришку спільних театральних мандрів, розвіє її тугу та хай править за символічний подарунок у її тихий ювілей.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XVI

MAY — JUNE 1984

Editor: Marta Baczynsky

UNWLA's XX CONVENTION: A MILESTONE IN CONTINUING PROGRESS

The Twentieth Convention of the Ukrainian National Women's League of America is being held on the eve of our organization's 60th year of existence and in the centennial year of the Ukrainian women's movement. These anniversaries should give us pause to reflect on the history of the women's movement, in which the UNWLA was intimately involved, and to become more knowledgeable about its ideology and its role in Ukrainian society.

Unlike women's movements in other countries, the Ukrainian one never had equal rights as its sole objective. It embraced goals such as raising national consciousness, improving the educational levels and economic conditions in both rural and urban areas, and participating in the struggle for freedom in Ukraine. After World War I, women's organizations were banned in the USSR and the Ukrainian women's movement could develop and grow only in Western Ukraine and in other European countries with Ukrainian immigrant communities.

World War II and the changes that took place in Europe's political boundaries sealed the fate of women's organizations in Ukraine and the surrounding Eastern European countries which became part of the USSR or satellites within its orbit. Because of this, the centennial of the Ukrainian women's movement, born in the "old country", can be commemorated only in the free world.

*Direction of Ukrainian women's movement
is influenced by the course of history.*

The course of history in the past 100 years has not only decided the fate of the Ukrainian nation, but has also influenced the direction of the Ukrainian women's movement. Today the very existence of the Ukrainian nation is being threatened by severe pressures of russification in Ukraine proper, while Ukrainians abroad are slowly being assimilated into their host cultures. The only logical conclusion to be drawn from the existence of these circumstances is that the priorities of Ukrainian women today should be, on the one hand, to preserve the Ukrainian family, language and culture at home, and on the other, to disseminate information about the plight of Ukraine and gain supporters of its struggle for liberation.

In the early stages of organizing themselves, Ukrainian women were guided from the very beginning by the principles of solidarity, political non-alignment and religious tolerance, which were adopted as well by the founders of the Ukrainian National Women's League of America. In this, the centennial year of the women's movement, to which Ukrainian women gave so much effort and for which they endured so many sacrifices, we should renew and reinforce our commitment to these ideas. The Ukrainian immigrant community is currently involved in divisive political bickering, with the result that matters of critical importance to the community now and for the future are being ignored. Members of the UNWLA, by working for the common good, must seek solutions to the really urgent questions through constructive activities.

*UNWLA'S pilot conference defines issues
and initiates dialogue between women.*

We will never achieve these objectives unless we mobilize our energies, try to bridge the generation gap and find some common denominator for uniting women of all social backgrounds in the pursuit of these goals. One attempt to define the issues and initiate a dialogue with women who do not belong to community organizations was the conference "UKRAINIAN WOMAN IN TWO WORLDS" held in October 1982.

Since it took place a year and a half ago we can now look at it with some perspective, which is necessary for evaluating the effectiveness of the conference. Press reaction immediately following the conference, though limited, stressed the positive results which the UNWLA, its sponsor, hoped to elicit. The conference program consisted of informal panels, free discussions and the introduction of issues and problems which had previously been considered taboo subjects or irrelevant to the Ukrainian community. The number of women, about 600 in all, who traveled at their own expense to Soyuzivka, where the conference was held, attests to the unprecedented success of this event. Questionnaires, which were completed by participants on the spot while everything was still fresh in their minds, reflected their impressions as well criticisms and suggestions. Although individual opinions are obviously important, it is interesting,

however, to note some of the general reactions.

In their answers, 93% of the participants indicated that the conference lived up to their expectations and 97% replied that they would attend a similar conference again. The panel discussion "UKRAINIANS IN AMERICAN POLITICS" generated the most interest, while art turned up at the bottom of the list. Many women indicated that the range of subjects was perhaps too vast and should be pared down, allowing for panels lasting 2 to 3 hours and more time for audience participation in discussions at their conclusion. Their answers stressed the need for panelists with professional qualifications in their specialties, who could shed light on various aspects of the issues involved, and competent moderators. About 10% suggested that certain panels might have been conducted in English.

The aim of the conference was to draw Ukrainian women, especially the younger ones, into active participation in the Ukrainian community. It was to be expected that the first attempt, no matter how successful, would not lead to any major accomplishments, but the fact that it did not generate any concrete follow-through on the part of the participants proved disheartening. As noted, there was little press coverage, and with the exception of the Chicago Regional Council, very few demonstrated any initiative in organizing similar conferences locally. At the conclusion of various panels, specific recommendations were made, but there were no volunteers for carrying them out and it seemed as if everyone expected the UNWLA to assume this task. Future conferences, on a larger or smaller scale, must concentrate on the need for preserving Ukrainian identity in the free world. A positive approach to this task can lead to only one logical conclusion and that is that a much greater number of women must be included and actively participate in Ukrainian community life.

*The Ukrainian Museum,
its growth and development
is significant achievement for UNWLA.*

During the last three years, the Ukrainian Museum has continued to develop and grow with great success. It now has 1,700 members, and as donations have increased, so have government grants.

This prolific expansion of The Ukrainian Museum's activities has created the need for larger quarters. The number of exhibit pieces is growing constantly and the existing storage space is absolutely inadequate. There is no room for working areas to prepare the exhibits, and courses offered by the Museum have to be held elsewhere. There are only two small rooms, which cannot possibly house a permanent collection of fine art as well as the special exhibits.

The Ukrainian Museum is a significant achievement for the UNWLA and has the potential of becoming an important landmark of Ukrainian culture in the U.S. UNWLA members, who have put so much effort into its establishment and now into its maintenance and development must accomplish one more feat. They must

generate financial and other support among the members of the Ukrainian community for the acquisition of appropriate quarters to house its collections.

*Preserving records of Ukrainian women's
movement is our obligation.*

To acquaint women with the ideas and views of the pioneers of the Ukrainian women's movement, the UNWLA has had *The First Garland* reprinted. This anthology of poetry, short stories and essays by women writers of both Eastern and Western Ukraine, first published in 1887, and long out of print, is a unique bibliographical source. Its republication should make it widely available in the free world and its major libraries.

Commemoration of the centennial of the women's movement must not consist solely of festivities and oratory. Women in the free world have an obligation to gather and preserve the records of the various activities of Ukrainian women. The UNWLA has established an Archive of the Ukrainian Women's Movement, which already contains a notable collection of books, periodicals, memoirs, speeches, papers, photographs, slides and biographical material about prominent women. It is our hope that not only the members of the UNWLA, but also the entire community, will respond to our appeal for additional contributions to this archive. As it gets more and more built up, it will prove to be an invaluable source for scholars of the women's movement in Ukraine and abroad.

The UNWLA is actively engaged in the literary and academic fields of Ukrainian culture through two funds created for these purposes, thanks to the generosity of donors and their faith in the UNWLA. The first is the Lesia and Petro Kowaliw Fund, established in the 1960's, which awards prizes for literary works. The number of submissions for evaluation of their worthiness has been growing steadily since the fund's inception. The second one is the Eva Stashkiw Fund for the advancement of Ukrainian scholarship. The first award, which was given in 1983, was granted to Dr. Marta Bohachevsky-Chomiak to help defray the cost of publishing her work in English about the Ukrainian Women's movement.

***

The far-reaching UNWLA Social Welfare program has progressed successfully, especially in providing financial aid for the education of children, teenagers and college-age youth in South American and Europe. Unfortunately, the Educational Program for our U.S.-based youth has come to an almost complete standstill. As long as 100 years ago, Natalia Kobrynska already pointed the need for day-care centers in the villages to lighten the burden of women working in the fields, and in 1982 this issue was again raised by working women during the Soyuzivka conference. Currently, UNWLA activities in this area are limited to Saturday-morning nursery schools for children aged 3 to 5. Ukrainian churches and community organizations throughout the U.S. have halls, meeting rooms and other facilities which are closed on weekdays. Isn't it about time that we took advantage of the availability of such space and started a

day-care center in a locality where it is most needed and where it would be most likely succeed.

As we look towards the future, we must strengthen our ranks, tap all our resources and energies and responsibly carry on the work of our predecessors. There will be no centennial celebration in our native Ukraine, yet we can hope and believe that somehow the women there will learn of ours, and take courage from the fact that Ukrainian women in the free world are continuing their 100-year old commitment to an tradition of service to the Ukrainian people.

Iwanna Rozankowsky
PRESIDENT OF UNWLA

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE: A CHILDHOOD RIVAL.

by *Olha Sheparovych-Kuzmowych*

Attempting to write about a "rival" in my childhood and youth and to do so in a complimentary way — well, it was not an easy task. Perhaps no one tried to look at the activities of women's organizations in Western Ukraine in this rather particular light, but as with other points of view, this aspect also may add to the understanding of that special time in history.

The Ukrainian National Women's League had a fruitful period of growth and development in the years between World War I and II, parallel to the universal women's strife for equality. My mother, Olena Fedak-Sheparovych, a staunch supporter of the women's movement and a close friend of Milena Rudnycky, an activist and leader of the organization, applied herself wholeheartedly to the ideals and programs of the group. Hence, these years of intensive organization activities which had priority billing in our family plans and daily routines, were also the years of my adolescence.

My mother assumed many responsibilities in the UNWL. She held the post of vice president of the General Council, was editor of the bi-weekly magazine "Woman" (1935-1936), and until 1939 remained its managing editor and headed the publishing office.

My mother's dedication to these tasks was exemplary. She put in regular office hours at the UNWL premises, spent after-hours in meetings, while many weekends were devoted to out-of-town conferences. Is it any wonder that I, as a youngster did not particularly like this organization which monopolized my mother's time.

Since my curiosity was stronger than animosity, many times I found myself drawn to the hustle and bustle of the UNWL offices, which were located close to my grandmother's house. There, I often met another "victim" of the women's movement, Milena Rudnycky's son, whom we called Iwanchyk. Like myself, he would come there to wait for his mother, and both of us thoroughly enjoyed being part of this busy environment.

UNWL headquarters was a wonderful place to meet people. On several occasions I saw my favorite teacher, Konstantyna Malycka, who always had a smile and a kind word for me. There, I recited a welcoming poem for the distinguished Sofia Rusova, and had the honor to meet the very charming and work-laden Maria Strutynsky. Years later, she and I met again as equals in the Ukrainian publishing establishment of Mykola Shlymkovich.

Although I was impressed by all the activity and the important people I had met at UNWL, my animosity toward the organization as a whole, did not subside. True, I did not miss my mother as much during my high school years which I spent in the Ukrainian Institute for girls in Peremyshl. Then, I was even proud of my mother, proud of her work, proud of the fact that she was a women's activist, and that so many people knew her and about her.

*****

"НАШЕ ЖИТТЯ", ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1984

APRIL SNOW

Thunder is heard above April snow
drifting into stone crevices
where rose moss hides.

***

FIREFLIES

Green porcelain fireflies
evoking the sun
stand in the deep river trees.

NIGHT RAIN

Night rain chilling the bedroom window...
the wet drops miniature
prussian plums blue with frost.

NEW YORK WOMAN

A New York woman sits lightly shadowed like old,
lightly bent but sleek photographs of
a glamorous Garbo
Her black hair pulls back fashionably
Red lipstick accents her face as
She sits draped in a long classic, could be
French, black dress,
Drinking slowly in the night
Doorway in the lower 60's
She could be sitting in a sleek white limousine
except for the dust
But what's a little dust between friends?

Poems by Olga Pelensky from her collection
"Transformations"

Continued: Ukrainian Natl. Women's League

However, in my college days, when I joined the Plast organization and wholeheartedly supported its work, a new conflict arose between UNWL and myself. In 1937 the Plast ideological journal "Fires" carried an article which in a mocking fashion criticized a story by Zynayda Mirna, concerning women as wage earners. The article appeared in "The New House", another popular women's magazine of that day. The editors of UNWL's publication "Women" reacted rather strongly in print to the whole situation, which filtered down to our family and created a mother-daughter "ideological revolution." Although deep in my heart I never really supported "Fires" on this issue, I nevertheless loudly defended their position, and continued my dedicated work for the organization.

The uncertain political climate preceding the advent of the Second World War, the Polish government's ban on UNWL activities, the organization of a political women's group "Warriors of Princess Olha", and a conflict between the leadership of UNWLA and Ukrainian National Democratic League due to an election boycott by Ukrainian women, dwarfed our domestic discord.

We found ourselves living in very turbulent times. The persecution of Ukrainians by the Polish government, the events in Karpathian Ukraine, and the still fresh memory of the murder of Eugene Konowalec's uncle, made all other things seem unimportant. This state of affairs contributed to a maturing process which

allowed me to view my negative feelings toward UNWL in a totally different perspective.

Surprising myself, I began to admire the dedication and indestructible energy with which my mother and her associate approached their work for the UNWL. As a student of journalism, I appreciated the technical and editorial quality of UNWL's magazine "Woman", which I read religiously and to which I contributed my literary efforts. I even enjoyed visiting UNWL headquarters, perhaps because now my young instructors from Plast were engaged in various projects there.

Reaching adulthood, I spouted my own brand of women's lib philosophy. A woman who is an individual in the full meaning of the word can stand on equal par with a man whenever she chooses to do so, I would proclaim. I was not a great fan of the "women's movement" and considered it an outdated idea and a waste of time. People, I would say, respect individuality in a person, regardless of sex. Only recently I realized that it was my mother and her dedicated cohorts in UNWL, who paved the way for my espousing these ideas with which I have lived all my life. It is disconcerting for me to realize that this philosophy was instilled in me at a time when I considered the organization a "rival."

Translated by Marta Baczynsky

as appeared in Ukrainian *OUR LIFE*, March/April '84

THE UKRAINIAN MUSEUM: A CULTURAL EXPERIENCE

The Ukrainian Museum, founded by Ukrainian National Women's League of America, sported a busy calendar of events in the past year. In addition to maintaining its permanent collections "Ukrainian Folk Costumes and Parts of Costumes," and "Folk Art from the Carpathian Mountains," the Museum presented new exhibitions, offered courses, staged fund raising activities and organized two traveling exhibits.

LEARNING WITH HANDS

Workshops and courses in popular Ukrainian crafts drew many to the Museum, where under the guidance of expert artisans, students expanded their skills or acquired new ones. Courses in embroidery, woodcarving, creating Ukrainian traditional Christmas ornaments, and the art of making pysanky, were just a part of the cultural learning experience at the Museum.

For the Fall season, the Museum will repeat two very popular courses: embroidery and woodcarving. The

dates for each course will be announced at a later date. The embroidery course is geared for beginners to advanced participants. From the basic cross-stitch to intricate stitchery, the techniques of Ukrainian embroidery will be explored and explained. The course in the traditional craft of woodcarving will also be open to beginners as well as to persons with advanced knowledge of the art. Participants will use special tools to create both decorative and functional geometric motifs, so special to the woodcarvers in the Carpathian Mountains. Both courses require a fee which includes all supplies.

CULTURE ON THE GO

At the present time, the Ukrainian Museum's two traveling exhibitions are creating great interest and receiving praise for their beauty and heritage value of the exponents.

"The Lost Architecture of Kiev" exhibition explores through photographs, drawings and plans, and facades, the demolished churches and landmarks of Kiev, which existed in the 17th and 18th century. The exhibition, well received in New York City, has been on tour for some time now. It appeared in Dayton, Ohio, at the University of Ohio, in Washington, DC, in the Rotunda of the Russell Building in the Capitol, and the present time it is being shown in Chicago, IL, at the Ukrainian Institute of Modern Art. The curator of this exhibition is Titus Hewryk from Philadelphia.

"The Traditional Crafts of Ukraine" exhibition is at this time being shown at the New Jersey State Museum in Trenton NJ. It is part of the State Museum's continuing series on "The Peoples of New Jersey," a study of

Embroidered detail from a reproduction of a Ritual Cloth (Rushnyk), XVII century, Kiev Area. Courtesy of The Ukrainian Museum, New York, (U.S.A.), to benefit the United Nations Children's Fund (UNICEF).

ethnic groups which have contributed to the cultural growth of the State. Sharon Schlegel, a reporter for the Sunday Times, one of Trenton's major publications, reviewed the exhibition and had this to say:

"The folk art exhibit encompasses stunningly colorful, richly embroidered folk costumes and ceremonial cloths; highly stylized woven rugs and tapestries; intricately carved wooden boxes; ornately adorned ceramics; and more than 200 gorgeously hand-decorated Ukrainian Easter eggs, the incomparably lovely "Pysanky."

"This varied representation of the Ukrainian folk art tradition contains pieces so detailed and beautiful, so painstakingly handcrafted, so capable of moving even the jaded 1980's observer, that we wince at the thought that the life which produced and cherished it is gone forever." (April 22, 1984)

The curator for the exhibition is Luba Wolynetz. It can be viewed at the State Museum through June 17, 1984.

SPEAKING OF EGGS....

On April 20, of this year, The New York Times had a headline which said, "Big Apple Becomes the Big Egg for the Easter Weekend." Below the headline the prestigious publication announced that there will be a display of the making of Ukrainian Easter eggs at the Ukrainian Museum. The New York Post, of the same date, informed its readers that "If you're dyeing to be artistic..." the Ukrainian Museum is the place to go to view more than pysanky on display.

Pysanka, the exquisite expression of Ukrainian traditional folk art has been getting quite an exposure in the media thanks to the permanent exhibit of hundred of them at the Ukrainian Museum and the programs sponsored by the Museum, mainly courses and workshops in the making of pysanky. The beginning of Spring always brings a renewed interest in the intricately painted eggs, with an eye toward Easter and more wonderful traditions to observe.

The Daily News, March 25th, 1984 Sunday edition, carried an informative article about pysanky and the Museum, by Joan Shepard. A short narrative in The New York Times, April 5th, '84 also talked about the art of pysanky painting and directed those interested to the Ukrainian Museum and its pysanky workshops. Maureen Sullivan, a feature writer for The Daily Journal in New Jersey, went into great detail in her article on pysanky and the Museum, which ran in the newspaper on April 20th, 1984. Last but not least, New York Newsday printed a picture on April 22nd, '84 of three young ladies painting pysanky at the Ukrainian Museum.

HISTORY THROUGH THE EYE OF THE CAMERA

"To Preserve a Heritage: The Story of the Ukrainian Immigration in the United States," is the title of the Museum's newest exhibition, which will open on May 20, 1984. The photographic collection consisting of 200 pictures, supplemented by archival materials and informative pamphlets will document the social and cultural history of Ukrainian-Americans over the past 100 years.

The exhibition was organized by Maria Shust, Director of The Ukrainian Museum, Dr. Myron B. Kuropas, Guest Curator, and Chrystyna Pevny, the Museum's Archivist. The designer of the exhibition is Zenon Feszczak, Art Director of the Port of History Museum in Philadelphia.

Although primarily conceived as a tribute to the early immigrants, those who came to America between 1880's and 1914, and then between the two World Wars, the pictorial presentation will give an overview of the four waves of Ukrainian immigration to the U.S. Through photographs, it will attempt to illustrate the adjustments of these people to their new home in America.

A 100-page catalog, containing more than 270 photographs will be available, accompanying the exhibition. The text to the catalog was written by Dr. Kuropas. This informative publication will be presented both in English and Ukrainian editions. The catalog was designed by Areta Buk.

LOOKING AHEAD

Lydia Hajduczuk, Ukrainian Museum Public Relations and Press officer said that the Museum is planning several fund raising affairs. On June 3, 1984 a Seaside Fete in Springlake, NJ, will take place. During the course of the afternoon guests will view the paintings, sculpture and ceramics of artist Aka Pereyma. During the event, guests will be entertained by Tempo orchestra.

In November of this year, though seemingly far away is closer than we think, The Ukrainian Museum will host a concert at Lincoln Center for the Performing Arts. The guest artist will be pianist Lydia Artymiv. Proceeds from the concert will benefit the Museum's building fund.

"Other plans for activities sponsored by the Museum have not been defined at this point," said Mrs. Hajduczuk, "but will be announced in detail as soon as they are finalized."

For information concerning all Ukrainian Museum exhibits and activities, contact: The Ukrainian Museum, 203 Second Ave., New York, NY 10003 or call (212) 228-0110.

UNWLA BRANCH 32

Installation of new officers of **Branch 32** of the UNWLA took place at their January 1984 meeting. Shown above is past President Mrs. Ann Kalba passing the gavel to new President Catherine Yeachishein. Mrs. Kalba will now serve as Vice President and advisor.

A lovely ceremony was held with the new officers accepting their posts with the accompaniment of lighted candles. The social held was enjoyed by all the Soyuzanky.

Branch 32 had been invited to sponsor a Ukrainian cultural exhibit at the Livingston Library on March 8, 1984, which included a film on "Pysanky," Ukrainian dancers and a beautiful display of arts and crafts. This was an excellent opportunity to acquaint the public with the Ukrainian heritage.

The activities of **Branch 32** for the past three years will be summarized in the convention book of the XX UNWLA Convention.

Margaret E. Batkiw
Publicity

THE BOUNTY OF SPRING

Strawberry — Spring's luscious berry is here in all its delicious splendor. Plain or dressed up, mashed, cut or strained, the strawberry will accommodate any cook's active imagination. Lovely to look at, the berry's natural goodness is lovingly nurtured by the sun to a peak of red-ripe perfection, filled with nutrients and vitamins.

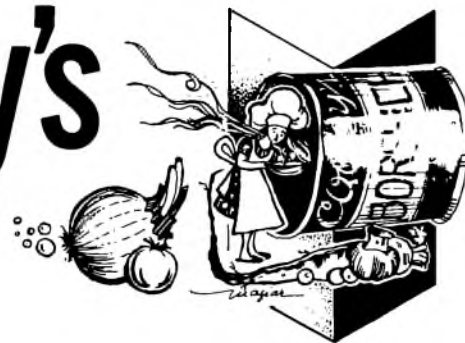
A strawberry and cream sponge cake is a wonderful way to use this bounty of Spring. The cake is light, so it is kind to your waistline, yet looks deceptively sinful. It is so good that it is guaranteed to become a family favorite, and so easy to make, that it will become the cook's favorite.

INGREDIENTS

- 1 cup sifted all-purpose flour**
- 1 teaspoon baking powder**
- 1/4 teaspoon salt**
- 1/3 cup milk**
- 2 tablespoons butter**
- 3 eggs**
- 1 cup sugar**
- 1 teaspoon vanilla**
- 2 pints fresh strawberries**
- 1/2 cup sugar**
- 1 cup heavy cream, whipped**

Bake at 350 for 25 minutes.

COOKY'S CORNER

1. Preheat oven to 350.
2. Grease and flour two 8x1½ inch layer pans.
3. Sift flour, baking powder and salt onto a sheet of wax paper. Heat milk and butter until bubbles appear around the edges; do not boil; cool slightly.
4. Beat eggs until foamy in a small bowl. (Use electric mixer at high speed.) Gradually add 1 cup sugar while beating, until the mixture is very thick and light in color; beat in vanilla and cooled milk.
5. Fold flour mixture into the egg mixture very gently just until well blended. Do not overmix. Pour batter into prepared pans.
6. Bake in preheated oven (350) for 25 minutes, or until the top springs back when lightly touched. Cool layers on wire racks for 10 minutes. Loosen cakes

around the edges with a spatula; remove from pans; cool thoroughly.

7. Wash, hull and slice strawberries. In a mixing bowl, sprinkle the berries with 1/2 cup sugar. Let stand for at least 30 minutes to allow juice to form.
8. Place cake layer on serving platter. Spread with half of whipped cream and top with half of the strawberries. Top with remaining cake layer. Cover that with remaining whipped cream and strawberries.

For added zest, sprinkle the cake with strawberry liqueur before spreading the whipped cream. Decorate with sprigs of mint.

The basic recipe of this cake may be used for various fillings, such as other fruit, puddings, chocolate, or creams.

ЛІКАРСЬКА КНИЖЕЧКА З 1788 РОКУ о.о. ВАСИЛІЯН У ПОЧАЄВІ *Унікальна бібліографічна рідкість*

Під час моїх пошукувань в різних архівах за етнографічним матеріалом для українського видання монографії Гуцульщини попала мені до рук цілком випадково книжечка ліків та господарчих порад, яку видали в 1788 році о.о. Василіяни в Почаєві коло Бродів. Має вона 109 сторінок, писана церковною абеткою, /кирилицею/, але українською народною мовою. Лише заголовок книжечки і передмова написані по-польськи. Цей заголовок звучить так: "Książka lekarstw końskich, oraz sposoby ratowania w chorobach bydła, owiec, & c. W typografii WW. OO. Bazylijanów za przywilejem J.K. Mści 1788 r. w Poczaiowie".

Потім слідує український титул, а радше зміст цілої книжечки: "Книжциця для господарства, указующая, як ратовати в хоробах всякую скотину, то есть, коні, воли, вівці, кози, свині, як білити полотно, як боронити пашні від саранчі, як ратоватися від джуми, як губити гусеницю від капусти, як ловити рибу, як губити миші і шури, як ратовати скаженії собаки, як ратовати людей, которих собаки скаженії покусали, як ратовати чоловіка, которий не в давном времені з ума зийдеть."

Знахідка цієї господарчої книжечки була для мене етнографічною приємною несподіванкою, бо в ній знайшов я багато відомостей з народної медицини та сільсько-господарчих порад західних українців в XVIII віку. Про почаївських Василіян відомо, що вони займалися релігійним вихованням молоді та публікацією книжок релігійного змісту. Славний є їх "Богославник" т. зн. збірник українських церковних пісень, який появилася друком в Почаєві 1790 року, і був пізніше багато разів перевиданий. Збірка ця містить у собі 248 віршованих різних пісень, в тім числі 27 польських і 3 латинські. Знаний є теж підручник проповідей п.н. "Науки парохіяльній", що появилася в Почаєві 1794 р. На жаль не знайшов я ніде в наших наукових підручниках згадки про те, що почаївські монахи побіч книжок релігійного змісту видавали також світські поради для селян.

В своїй монографії про Маркіяна Шашкевича та галицьке відродження пише Степан Шах, що початків галицького відродження не можна в'язати щойно з особою Шашкевича, воно взяло свої початки в монастирі о.о. Василіян у Почаєві. Шах уважає якраз згаданий підручник проповідей з 1794 року, писаний українською народною мовою, за предтечу "Русалки Дністрової" Шашкевича та його товаришів. Пишучи свою монографію, Шах, видно, ще не знав про існування лікарської книжечки о.о. Василіян з 1788 р., яка також є написана українською народною мовою. Якраз цей лікарський підручник треба би уважати за предтечу українського літературного відродження, бо він появилася в Почаєві на 10 років скорше від "Енеїди" Котляревського.

В лікарській книжечці нема згадки про божественну медицину ані про її магічне застосування по

селах. Ніде автори не покликаються на Ісуса Христа, як єдиного лікаря на цім світі, не згадують вони теж ані св. Марію, ані інших святих церкви, до яких народ звертався завсіди у всяких недугах. Цілковита відсутність релігійних середників в народних порадах лікування є характеристичною рисою почаївської книжки лікарів.

Найбільше місця та уваги посвятили монахи хворобам коней та порадам як треба їх лікувати. Ці способи лікування можна поділити на зовнішні, внутрішні та емпіричні середники рослинного та тваринного походження. Коли коневі випадає з хвоста волосся, треба його смазувати собачим або лисячим салом. Багато автори розписуються про такі кінські хвороби як охват, паскудник, дике м'ясо та інші. Лікарські поради, які вони дають є повні забобону і народних вірувань та народних, лікарських практик. Нпр. порада на кінський кашель: змішай конопляний олій з собачою кров'ю пополовині і тим смаруй кінські жили на персах (грудях).

Менше уваги посвятили автори хворобам волів, овець, свиней та кіз. Щоби вовки овець не хватали, треба їм прив'язати на шию цибулю без лупини. Як вовк почує носом цибулю, то втікає від вівці. На жаль нічого автори не кажуть про те, де треба шукати таких файних вовків, щоби втікали від овець, які "пахнуть" цибулею. Поради на свинські хвороби: як свині зачинають хорувати, то треба зараз дістати з ріки 9 раків і дати їм з'їсти. Якщо свині хорують на горячку і не хотять їсти, треба їм зараз кров пустити з хвоста.

На сторінці 71 дають автори пораду, на те, щоби пси не казилися. Треба молодим песикам, щенятам, проколоти голкою прищики, які є у них під язиком. Після народних вірувань якраз в тих прищиках криється псяча скаженість. Їх треба випалити розпаленим залізним прутиком, тоді пес по такій операції ніколи не сказиться.

Ця забобонна профілактика проти скаженени була віками практикована по всіх землях України і вдержалася може ще досі в деяких сторонах. "Коли пес сказиться, замкнути його на один день, не давши йому ані їсти ані пити, а на завтрішний день дати йому рідку їду з чемерицею." Чемериця це отруйна рослина, яка росте на вогких луках, і має велике застосування в народній медицині, її наукова назва *Veratrum album* L. Мазь з чемериці помагає на невралгічні та ревматичні хвороби, нею послуговуються теж в ветеринарній практиці, нею дійсно можна врятувати скаженого пса.

Почавши від сторінки 72 займаються автори людськими хворобами. Починається цей розділ лікарськими порадами проти джуми. Ця жахлива хвороба, яку називав народ також "повітрям", віками була тяжкою загрозою для всіх європейських народів. На джуму вимирали нараз цілі села і міста. Наші монахи мають таку лікарську пораду проти джуми: рано, заки людина вийде на двір, нехай візьме два сухі волоські горіхи, дві фіґи, 20 листків рути, соли і перцю. Все це разом втерти і з'їсти належить. Рівночасно радять монахи носити при собі щодня свіжий часник в пазусі і по кишнях. Як зараза джуми панує

Докінчення на ст. 38

*****

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

з призначенням на працю організації та забезпечення її майбутнього.

В березні і квітні 1984 р. вплинуло:

10-ий Відділ СУА, Філядельфія, Па	100.00 дол.
21-ий Відділ СУА, Бруклін, Н. Й.	100.00 дол.
22-ий Відділ СУА, Чікаго, Ілл.	100.00 дол.
78-ий Відділ СУА, Вашингтон, Д. С.	100.00 дол.
86-ий Відділ СУА, Ірвінгтон, Н. Дж.	150.00 дол.
102-ий Відділ СУА, Монстер, Інд.	100.00 дол.

В рубриці "Замість квітів" і подяк, побажань ..... **100.00 дол.**

Разом: ..... **750.00 дол.**

Досі вплинуло: ..... **37,649.05 дол.**

Разом: ..... **38,399.05 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу кузинки **бл. п. Нусі Наконечної** складає 10.00 дол. на Фонд ім. О. Лотоцької,

Родина Михайла Слободяна

Замість квітів на могилу товариша **бл. п. Богдана Крушельницького** складаю 10.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької, а дружині, синові і родині сердечні співчуття,

Ярослава Казанівська

У пам'ять покійної **бл. п. Марії Мандзій** зложили на Фонд ім. Олени Лотоцької:

по 20.00 дол.: Петро Мандзій, Таня Мандзій-Паславська, Богдан Коцай;

по 10.00 дол.: родина Ковтало, родина Дранка.

Разом: 80.00 дол.

ДВАДЦЯТА КОНВЕНЦІЯ СУА

XX Конвенція Союзу Українок Америки відбудеться 26-го, 27-го і 28-го травня 1984 р. в Нью-Йорку.

Конвенція становить найвище законодавче тіло СУА і відбувається у травні у проміжку трьох років.

В Конвенції СУА беруть участь, з правом ставити внески і голосувати, члени уступаючої Головної Управи й Контрольної Комісії, голови Відділів СУА і делегатки. Делегаток вибирають Відділи СУА — по одній делегатці на кожних 25 членів. Вільні членки вибирають з-поміж себе одну делегатку на десять членок.

Підраховуючи чисельний стан членства і кількість Відділів, ми б могли мати присутніми на XX Конвенції понад 300 управнених до ставлення внесків і голосування осіб. А саме: на кругло 4.000 членів припадає 160 делегаток, 116 голів Відділів, 35 членів Головної Управи.

Менше число делегаток зумовлене фінансовим станом Відділу і поважним віком у довголітніх членок.

Беручи під увагу високі кошти пов'язані з Конвенцією, Екзекутива СУА встановила нижчу реєстраційну оплату для далеко віддалених Відділів.

Конвенція СУА має точно усталені статуту справи до вирішення. Крім цього під час Конвенції відбуваються панелі й праці комісій, що мають на цілі обговорити важливі організаційні й громадські справи.

Усі, що цікавляться справами організації й діяльності на різних відтинках, можуть бути присутніми на Конвенції і окремих комісіях.

XX Конвенція СУА ще тим знаменна, що відбувається у століття українського жіночого руху, в яке то століття Союз Українок Америки вклав 60 літ своєї праці.

Підготовляючи видавничі історичні матеріали до друку, а саме святочне число "Нашого Життя", передрук жіночого альманаху "Перший Вінок" з 1887 р. — СУА сміло може сказати, що не зійшов із дороги піонерок і що "напряма українського руху диктовані історичними подіями, що рішали про долю українського народу" є також дороговказом для праці СУА дотепер.

Про діяльність СУА, зокрема поодиноких Відділів, інформує видана, (як кожної конвенції) конвенційна книжка XX Конвенції.

Звіти Головної Управи, Відділів, чисельні знімки інформують читача про працю СУА, а на майбутнє залишається книжка, як архівний матеріал. Для делегаток матеріал книжки, яку вони одержать, становить підставу для дискусій на Конвенції.

Своїми виданнями, сторінкою у щоденнику "Свобода", як і інформаціями в пресі, СУА інформує широку українську громаду про XX Конвенцію.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРИМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

ВПЛАТИ НА ПОСТІЙНІ ФОНДИ:

д-р Володимир А. і Галина А. Петришини впустили 4000.00 дол. на Постійний Фонд;

Марія й Іван Оленські впустили 100.00 дол.

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД:

по 100.00 дол. — д-р Зеновія Кунцо, Андрій і Емілія Ройовські, Софія Михайлишин, Володимира Войтович, Лідія Лемішка, Олена Блавацька, Дарія Кострубяк, Ганна Самутин, Анна Стельмах, Марія Булавка, 91-ий Відділ СУА;

по 50.00 дол. — Анна Зобнів, Михайло і Ірина Кіндрачуки, Ірина Моцюк;

45.00 дол. — Катерина Батюк;

30.00 дол. — д-р Володимир і Юлія Білецькі;

по 25.00 дол. — Микола Гладкий, Зірка Воронка, Лена Пенчак, Юрій Подоляк, Раїса Зелінська, Надія і Ярослав Бігуни;

по 20.00 дол. — Галина Назар, О. і Н. Гафтковичі, Василь Кострубяк;

10.00 дол. — Марія Дигдалевич

Щиро дякуємо,
Дарія Байко

Щиро дякуємо,
Дарія Байко

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

1,175.17 дол. — Катерина Коленяк;

1,000.00 дол. — Осип Залеський;

по 500.00 дол. — Микола Савчин, д-р Андрій і Тетяна Тершаківці;

по 100.00 дол. — Олег і Іванна Ратичі, "Мобіл Фондація" в доповненні пожертви М. Т. Пеленської;

по 50.00 дол. — д-р Михайло і Джовн Яблонські, д-р Михайло і Івана Якухи, "Юнайтед Технолоджіс" в доповненні пожертви Розалії Воробель, "Мобіл Фондація" в доповненні пожертви В. Б. Рудакевич;

33.35 дол. — Анна Гомик;

32.50 дол. Іванна Рожанковська;

по 25.00 дол. — Олександр Пришляк, Андрій Пришляк, Павло Крамер, Аніса Вересюк, Юрій і Оксана Мельниковичі, "Ексон Корпорація" в доповненні пожертви Анни Лемп, Марія Фіглюс з нагоди 90-их уродин Матері, Стефанії з Підсонських Чайковської, довголітньої членки Союзу Українок на рідних землях і в Америці;

24.00 дол. — Валентина Пачолук;

по 20.00 дол. — Любов Йова, Богданна і Євген Титли, Іван Дидин, Олег і Любов Кіначі, Микола Зень, Стефан Боднарчук, Р. і М. Кузьми, д-р Я. і Я. Остаюки, О. Сендюк, Іван Дитюк, В. Левський, Б. і В. Ціропаловичі, В. і С. Стасишини,

Катря Гадзевич, д-р Осип Теслюк, Юрій Оприско, Тереса Глюч, В. і Л. Худовські, д-р М. і Г. Воскобійники, Іван Заставський, Роман Заставський, Володимир Салаяк, Іван Іващенко, Іван і Ярослава Кукілі, Орест і Оксана Кузьми, Іван Табель, Ірина Чайковська, о. Іван і Ірина Ткачуки;

по 15.00 дол. — Петро Пришляк, Стефа Балко, Г. і О. Якимові, Я. Заставський, І. Снірський, Р. і А. Сокольські, Роман Соболь, Н. С. Леслей, Мирослав і Любов Роговські;

по 10.00 дол. — Теодозія Брикович, д-р Роман Осінчук, Марія Холевчук, М. і С. Павлічки, А. Янішевський, Ольга Мединська, С. Рогатинський, Роман Колінський, Т. і М. Кузьо, І. Скождополь, Анна Любинська, П. і Е. Ковальські, С. Підляк, С. Туркало, Е. Васинчук, М. Мельник, Г. Баландюк, В. Єх, С. Оприско, Катерина Андрушко, Павліна Будзол, Галина Назар, Надія Юрчинська — з нагоди 80-літнього ювілею проф. учительської семінарії "Рідна Школа" в Стрию, Івана Боднарука, зложили по 10.00 дол. на "Український Музей" в Нью-Йорку бувші учениці стрийської учительської семінарії Р. Ш.: Анна Дахній-Політило, Надія Дригич-Попель, Стефанія Макота-Штинда, Іванна Пристай-Клим і Стефанія Штайден-Ушак. Шановному Ювілятові бажають кріпкого здоров'я на "Многі-Літа".

по 5.00 дол. — С. Оприско, Я. Жевко, Мирослав і Христина Радавці, Марія Смішкевич;

по 4.00 дол. — о. Ярослав Шуст, Ольга Яримович;

ДАРУНКИ ДО КРАМНИЧКИ:

Д-р Галина Скорецька — 1 дерев'яну тарілочку, 1 керамічний свисток,

Олександра Шуст — серветки,

Мирослава Чубата (73-й Відділ СУА) — 1 серветку,

Евфрозина Дітель — 5 подушечок

20-й Відділ СУА: Лідія Дяченко (мистецька референтка) — 1 образок, 1 вишивку, 1 тканину, 1 торбинку на окуляри, 1 гуцульський гаманець, 10 закладок до книжок, рамку на фотографії, 2 писанки на тарілці, вишивану подушечку, 2 флякончики, попелничку, мисочку, писанку з підставкою, **Осипа Дудинська** — 4 подушечки,

Віра Шуль — 3 подушечки,

Марія Гатала (65-й Відділ СУА) — 1 вишивану серветку,

Ольга Яцишин — 1 вишивану серветку,

Марта Цимбаліста — 1 закладку,

Ізидора Боярська — 13 писанок вартості 100 дол. як даток на Будівельний Фонд УМ.

Ірена Балюта — 4 дерев'яні випалювані писанки,

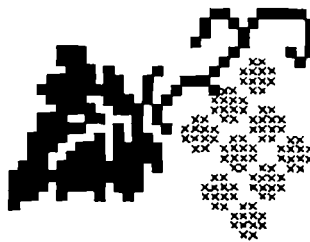
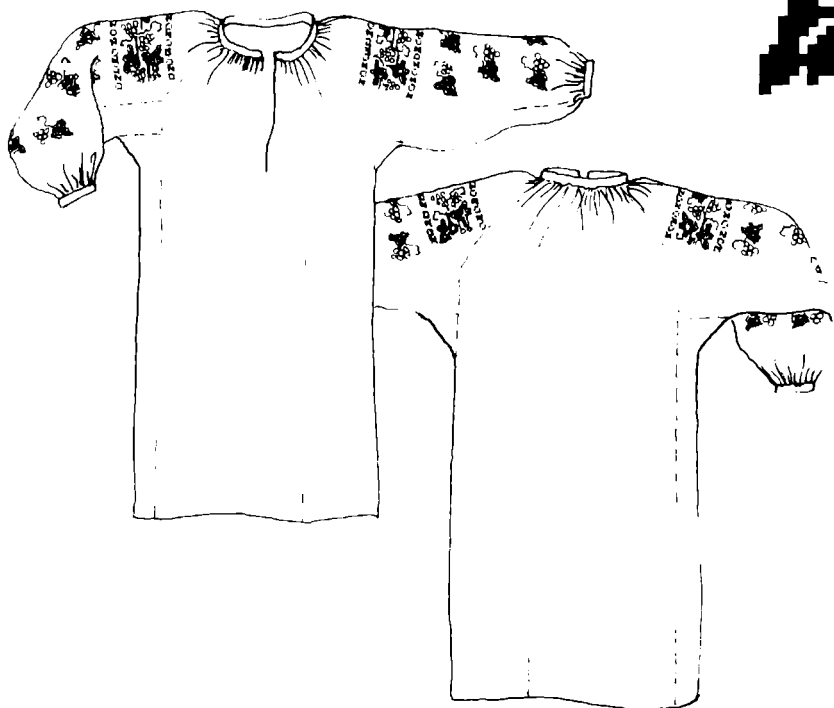
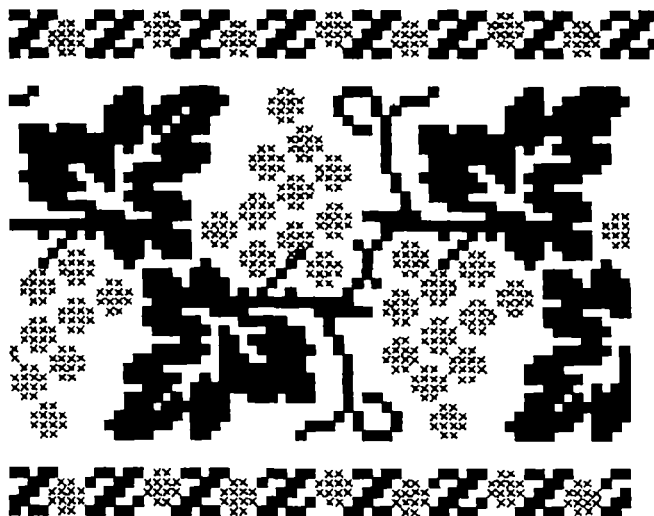
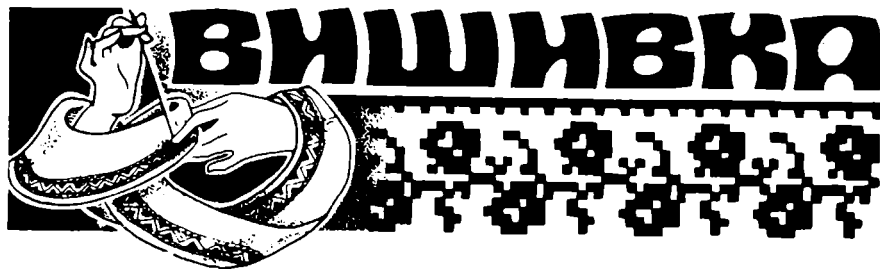
Оксана Ільяшенко — 12 писанок вартості 84 дол. як даток на Будівельний Фонд УМ.

ДАВНЄ КИЇВСЬКЕ ВБРАННЯ

Коло вшанування ювілею Києва заходились мистці-модельєри. Треба було відтворити давній київський одяг з часів Київської Русі. Головний мистець Об'єднання Художніх виробів Наталя Гречанівська вишукала найбільш стилеві зразки. До Об'єднання звертаються мистці-модельєри з Будинку Моделів. Підготовка йшла довго і врешті кожен будинок виступив із своїми виробами.

На рисунку маємо сорочку прикрашену рослинним узором. Крій сорочки: довга до кісток, має вузенький комір і широкі рукави. Сорочка вишита чорним і червоним. На рисунку показаний модель ззаду і спереду.

Подаємо зразки вишивки, що нею можна прикрасити сорочку. У наступному числі подамо спідницю і попередницю, а далі свити й гуні.

Рисунок київської сорочки, вишитої квітами.

МОДА — А БОРОТЬБА ЗА РІВНОПРАВНІСТЬ

Серед відтинків давніх часописів знаходжу статейку про моду. В підзаголовку цікава увага: "реформа жіночого вбрання й рівноправність". А сама стаття з 1913 року — з того часу, коли боротьба за рівноправність саме в розгарі.

"У боротьбі за рівноправність, жінка здобула вже ряд позицій, що запевнюють їй незалежне становище в суспільності — пише невідомий автор. Але в цій боротьбі жінка не подумала ні на хвилину про те, щоб визволитись від себе самої, від своїх дрібничкових потреб, визволитись від безоглядного панування відвічної пані моди. Якщо є ще сьогодні люди, каже далі автор, які з недовір'ям ставляться до жінки-лікарки, адвоката, якщо героїські подвиги суфражисток в Англії викликають так часто тільки вибачливий усміх, то причини цього треба шукати в жіночому вбранні.

Як же може поважно трактувати свого "ворога", що не вміє вбрати плаща без моєї помочі, носить блюзки, що запинаються на плечах, а черевики, що надаються до всього крім ходу. Характеристичною аксесорією суфражистки, що її недавно придержала англійська поліція, а що в її кошачку знайшли крім бомби чеколяду — не була власне чеколяда, але шпилька до капелюха, що стала необхідним товаришем кожної жінки. Ці шпильки — це правдива "пляга" людськості. Вони грозять ближнім на кожному кроці немов тонкі, злосливі штилеті, грозять очам і носам. Стали вони темою статей — та поліційних заборон. Але це зовсім не перешкоджає тому, що гарні їх власниці з запалом, гідним кращої справи, далі загрожують безпеці тих самих громадян, з якими домагаються урівноправнення.

А капелюшки! Невже є щось страшнішого від тих жіночих капелюшків? Сидиш собі в кіні, аж тут між тобою і драмою на екрані з'являється щось ніби гора, ніби сніг чи копиця.

Гляньте на ці пишні красуні, що проходять по корзі. Всі вони — невірні моди й предурних звичаїв. Окуті в панцир корсетів "з простою бриклею", на височенних зап'ятках з поверховими капелюхами на голові, дріботять безрадно нерівним хідником. Образ безсилля і незугарности. Так убрана, обмотана трьохметровим "боа" і вузисінькою спідницею, що путає її рухи, обладвана торбинкою і зарукавком величини малої кам'яниці, жінка здана на ласку й неласку не тільки кожного, хто хотів би її скривдити, але й на всі випадки вуличного руху, непогоди і т. п. Мусить отже рахувати на лицарськість чоловіки, що в потребі подасть їй рамя. Позбавлена вона зовсім свідомості своєї фізичної сили, виреклася здорового свого тіла, свободи рухів — а все для цілої маси туалетних дрібниць та дурниць.

Мимоволі приходить на думку, що заки жінка-

Капелюшок і зачіска 1905 р.

Had and hairstyle of 1905

Світлини з книжки: Andrzej Banach "Moda XIX wieku".

Photographs from a book: Andrzej Banach Fashion of the nineteenth century

Модна пінія "S" 1903 р.
Fashionable silhoutte of 1903

Модна сільветка з 1908 р.
Fashionable Silhoutte of 1908

Емансипантка — 1890 р.
An emancipated woman of 1890

лікар, яку покликали до хворого — знайде усі свої "приладдя" — шпильки, шпильочки, кучері, брошки — то навіть дуже терпеливий міг би за цей час перенестися на другий світ. Знаємо, що так не є, бо жінки-лікарки з успіхом і посвятою виконують свої обов'язки. Але все таки поки поступати рівноправності виходитимуть із усміхнених кокетливо уст, з під величезної "плерези" — ніхто не стане трактувати їх поважно.

Тому конечна є реформа жіночого вбрання. В ті ділянці жінки не потребують відкликуватись до ніяких соймів — тут самі можуть завести стрій здоро-

Докінчення: ЛІКАРСЬКА КНИЖЕЧКА

в повітрі, тоді не вільно носити на собі вовняних одягів, бо джума до них дуже чіпляється. Все убраня мусить бути з полотна так жіноче як і мужеське. Коли хто завважить, що джума починає його на якійнебудь частині тіла чіпати, нехай тоді зловить живу жабу-ропуху, посіче її сокирою на дрібні кавалочки і жаб'ячий фарш, ще теплий, треба приложити на хворе заджумлене місце.

Коли людина зійде з розуму, тоді треба пустити вранці кров з одної ноги, а увечорі з другої, умочити хустку в зимну воду і на карк прикладати. Порада на струпи і пархи на голові: "збирай дубові яблучка,

вий та практичний, відповідний для нових завдань жінки, а саме фахової, суспільної та політичної діяльності. Поки цього не переведуть — все будуть невільницями своїх покоївков, кравців, шевців та моднярок".

Це стаття з 1913 р. Чи уявляєте собі тодішню сільветку жінки? І чи не зробили жінки великого кроку вперед? Бо хоч мода все же велика пані, але числиться уже не тільки зо своїми примхами, але теж із нашими вимогами, та поняттями про доцільність.

УНА

котрі ростуть на листях, покрай і намочи їх в оцті і тим смауєт злегка гусячим пером так довго аж струпи зникнуть".

Від сторінки 87 слідує господарчі поради, як переховувати яйця літом, щоби не псувалися, як блити полотно, як садити волоські горіхи, як годувати крілики, як треба цибулю везти зимою на торг, щоби не змерзла і як треба в голодних роках пекти хліб з пирію. На 110-ій сторінці уривається книжечка ліків, бракує дальших сторінок.

Іван Сеньків
Гамм, 14. 12. 83

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ПІВНІЧНИЙ НЬЮ-ЙОРК

ХРОНІКА ЗА 1983 РІК

Округа об'єднує 7 Відділів із 239-ма членами. Осідком Окружної Управи є Рочестер, Н.Й.
Голова Округи — Іванна Мартинець.

Відділ	Місцевість	Голова	Число членок
46-ий,	Рочестер	Надія Трач	33
47-ий,	Рочестер	Ірина Руснак	89
120-ий	Рочестер	Ірина Сьолковська	24
68-ий,	Сиракузи	Ярослава Гудзяк	15
85-ий,	Сиракузи	Надя Цвах	10
49-ий,	Боффало	Оксана Салдит	48
97-ий,	Боффало	Надя Бергенсток	20

ОРГАНІЗАЦІЙНА РЕФЕРЕНТУРА:

У звіттовому році приєднано 11 нових членок, вибуло 16. Кампанія Відділів приєднати нове членство не увінчалася сподіваним успіхом.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РЕФЕРЕНТУРА:

На Окружному З'їзді 17-го квітня 1983 р. в Боффало доповідь про голод в Україні в роках 1932-33, виголосила Ярослава Борачок, а Марія Дранка, членка 49-го Відділу, свідок тих трагічних подій, розповіла про свої переживання.

49-ий Відділ — 20-го лютого — радіо-передачу на програмі "Патріархального Товариства", з нагоди 50-ліття Відділу підготували членки: Ірина Лаврівська — керівник програми, Оксана Салдит — привіт, Анна Макух — 50 літ праці Відділу, Ярослава Борачок — патронка Ольга Басараб, Ніля Стецьків — вірш про Героїню.

26-го червня — на радіо-програмі "Патріархального Товариства", доповідь "Роки 1932-33 в Україні" Ярослава Борачок.

25-го вересня — в програмі жалобної академії в пам'ять голодової облоги України, була сценічна картина "Вулиця" — постановка Н. Стецьків.

23-го жовтня — 50-ліття Відділу, з доповіддю Марти Богачевської-Хом'як і співом Елеонори Бербенець Білинської.

На ширших сходах Відділів виголошено такі доповіді:

49-ий Відділ — 20-го листопада — "Спомин з Листопадових Змагань" — Ярослава Борачок.

47-ий Відділ — 27-го лютого — "Поклін Героям" і вірш "Гімн Героїв" — Галини Остап'юк.

5-го червня — "Пам'яті жертв Великого Голоду" і вірші їм присвячені — деклямація Г. Остап'юк.

26-го червня — дискусійна доповідь "Завмирання звичаю взаємних відвідин" — Ірина Руснак.

20-го листопада — "Кілька слів під розвагу про Митрополита Андрея" — Галина Павлічко. Особисті спомини членки із зустрічі з Великим Митрополитом.

При 47-му Відділі існує "Гурток книголюбів".

МУЗЕЙНО-МИСТЕЦЬКА РЕФЕРЕНТУРА:

Відділи 46-ий, 47-ий і 49-ий є членами Українського Музею, а Відділ 47-ий є ще і меценатом.

46-ий Відділ — влаштував виставку народного мистецтва в приміщенні рочестерського музею та в школі. Членки допомагали у показах під час 4-денного фестивалю церкви св. Йосафата.

47-ий Відділ — приєднав 4-ох нових членів для Українського Музею. Під час 4-денного фестивалю церкви св. Йосафата влаштовано виставку "Українські традиційні рушники". Експонати були частинно власністю членок, а більшу їх частину випозичено зі збірки народного мистецтва Мар'яна Борачка з Боффало (Деякі з XVIII століття).

Копія ікони мистця Денисенка з Австралії притягала увагу відвідувачів, бо на ній були дрібненько виписані у 79-ти мовах світу, три слова "Бог є Любов". Дижуючі членки пояснювали експонати двома мовами. Під час фестивалю відбулися покази вишивання, розмалювання кераміки, писання писанок, роблення вареників.

10-го і 11-го вересня відбулася образотворча виставка (80 праць) олії, мозаїка, мистця Мар'яна Борачка з Боффало.

11-го вересня — обід для громадянства з програмою "47-ий Відділ США Українському Музеєві". Доповідь і висвітлення прозірок "Гуцульське весілля" — директор Українського Музею Марія Шуст.

"47-ий Відділ США — Українському Музеєві" 11-го вересня 1983 р. Зліва: Ірина Руснак — голова Відділу, Марія Шуст — директор УМ, Іванна Мартинець — мистецько-музейна референтка на тлі виставки творів маєстра Мар'яна Борачка з Боффало, Н.Й.

Восени переведено два курси:

16-годинний курс вишивання провадили: Анастасія Смеречинська, Марія Приймак, Ірина Руснак.

16-годинний курс роблення прикрас на ялинку провадила А. Смеречинська. При тому треба згадати, що курсантки послуговувалися книжечкою, виданою США українською та англійською мовами "Як робити прикраси на ялинку", авторства членки 47-го Відділу Анастасії Смеречинської. Членки 47-го Відділу мають під своїм наглядом постійну виставку в Осередку Української Спадщини під назвою "Мозаїка". Продовжують реєстрацію предметів на-

Ширші Сходини 47-го Відділу в городі господарської референтки Галини Несторович — літо, 1983.

роднього мистецтва. При Відділі діє "Гурток любителів народного мистецтва".

120-ий Відділ — участь в 4-денному фестивалі церкви св. Йосафата.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА:

Відділи 46-ий і 47-ий провадять спільно світличку. Вписаних було 22 дітей. Пересічна участь 17 — 19 дітей. Зайняття відбуваються в суботи. В 1982/83 році учителька Люба Дінґер, членка 46-го Відділу, помічниця Маруся Нахтінґель. В 1983/84 учителька Марта Елїїв, помічниця Роксоляна Харамбура. Діти під наглядом учительки приготували великодні кошички й у Велику Суботу відбули спільне свячення пасок.

У травні — святочною програмою відзначили "Свято Матері".

В червні — "градуація" — передано дітей "Рідній Школі".

В жовтні — прогулянка дітей до місцевого зоологічного городу.

4-го грудня — дитяча "Костюмова забава", яку підготували спільно членки 46-го, 47-го і 120-го Відділів. Зустріч дітей із св. Миколаєм закінчила 1983-ій рік праці у світличці.

46-ий Відділ — членки учителюють в "Школі українознавства".

68-ий Відділ — допомога курсові українознавства в сумі 50.00 дол.

85-ий Відділ — світличка існує при "Рідній Школі". Учителькою світлички є членка Відділу.

97-ий Відділ — до світлички є вписаних 12 дітей. Пересічна участь 8 — 10 дітей. Зайняття є в суботи. Учителька — Тамара Коритко, помічниця Надя Берґенсток.

РЕФЕРЕНТУРА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ.

47-ий Відділ — допомога садочкові в Німеччині і двом бабусям з передплатою для них "Нашого Життя" виносила 414.00 дол. Допомога садочкам "Фонд Мати і Дитина" в Німеччині 790.65 дол. Вислано 13 пачок з одягом і книжками до Бразилії й Аргентини, 4 пачки до Польщі. Кошти висилки пачок в сумі 400.65 дол. допомогли покрити місцеві організації: "Самопоміч", Українська Федеральна Кредитова Спілка й Український Вест Сайд Клюб. Дві членки Відділу спонзорують стипендістів у Бразилії. На допомогу Ростикові зібрано 969.00 дол., з каси Відділу доложено 31 дол., разом 1.000.00 дол. На поміч приїжджим з Румунії зібрано 205.00 дол., з каси Відділу доложено 100.00 дол. Членка Марія Лещишин опікувалася хворою членкою й зайнялася її похоронами. Дохід 150.00 дол. з імпрези, на якій Роман Куціль виголосив доповідь про Австралію, призначено на його радіо-передачу. "Об'єнану Суспільну Опіку" в Рочестері очолює членка 47-го Відділу Анна Капітан.

49-ий Відділ — на фонд політичних в'язнів вислано 100.00 дол. Збірка на лікування Ростика дала суму 59.00 дол. 9 членок спонзорує стипендістів. Приєднано 21 нового спонзора. На стипендії зібрано 2.340.00 дол.

68-ий Відділ — Опікується своїми членками в потребі. Відвідує хворих.

97-ий Відділ — для Ростика вислано 45.00 дол. Три членки спонзорують стипендістів. Відділ опікується одною стипендисткою в Бразилії.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА.

На 239 членок в Окрузі "Наше Життя" передплатує 155 членок, а саме: 46-ий Відділ — 13; 47-ий — 69; 120-ий — 15; 68-ий — 15; 85-ий — 4; 49-ий — 29; 97-ий — 10; як також 7 не-членок в Рочестері і 4 в Боффало. Звідомлення про діяльність Відділів в 1983-му р. були друковані:

46-ий Відділ — в рочестерській "Кооперативній Думці" і в щоденнику "Свобода".

47-ий Відділ — "Наше Життя" — 1-го лютого "Звіт із загальних зборів"; листопад — "Хроніка за 1982 р." Щоденник

Тост на здоров'я голови Ірини Руснак, з нагоди її відходу на емеритуру; обід в її честь 1-го травня 1982 р. Зліва: Ольга Нарівна, Катерина Щур, Ірина Руснак, Іванна Мартинець, Марія Крамарчук.

Участь у фестивалі церкви св. Йосафата: Покази народного мистецтва: Зліва вгорі: Тамара Гривнак — вишивання, Юрій Ганушевський — вишивання низинкою, Христина Венгльовська (46-ий Відділ США), Анастасія Смеречинська — вишивання, Дарія Ганушевська (120-ий Відділ США) кера-

міка. Внизу: Наталка і Ліля — внучки членки 47-го Відділу Марії Вовк — писання писанок, Тамара Гуран (46-ий Відділ США) писання писанок, Ірина Руснак — роблення вареників. Показ був влаштований 47-им Відділом при допомозі других місцевих Відділів (серпень 1983 р.).

"Свобода" — 3-го лютого — "Загальні збори 47-го Відділу в Рочестері, Н.Й." 20-го липня — "Відзначення голови Ірини Руснак з відходом на емеритуру". 16-го серпня — "47-ий Відділ Українському Музеєві". 1-го жовтня — "Хроніка 47-го Відділу в Рочестері, Н.Й." Щоденник "Америка" — 47-ий Відділ Українському Музеєві". "Українська Кредитова Думка" в Рочестері: 4-го березня — "Масковий баль у світличці США". 4-го березня — "Календарець імпрез і зайнять 47-го Відділу".

Оголошення про ширші сходи чи імпрези Відділу були подавані в церковних бюлетенях.

120-ий Відділ — в "Кооперативна Думка"; "Свобода" і "Наше Життя".

49-ий Відділ — 18-го жовтня "Buffalo News — Ukrainian Women note 50-th Anniversary" Sunday. Щоденник "Свобода": 17-го листопада — "Золотий Ювілей Відділу США в Боффало". Щоденник "Америка": 18-го листопада — "Стипендійний фонд в ювілейному році 49-го Відділу США в Боффало." "Наше Життя": грудень — "Золотий Ювілей Відділу США в Боффало".

47-ий Відділ — передплачує "Наше Життя" двом "Бабусям".

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ:

46-ий Відділ — виступ на телебаченні й у радіо у зв'язку з маніфестацією проти "голокосту" в Україні. Активна участь у комітеті святкувань 150-ліття міста Рочестеру. Участь у комітеті "Оборони Національних і Людських Прав". Писання листів до в'язнів і американських діячів.

47-ий Відділ — співпрацює з "Рочестерським Відділом Оборони Політичних В'язнів". Членки Відділу є в управі того товариства. Членки взяли зорганізовано масову участь у місцевій демонстрації, як також у маніфестації у Вашингтоні, Д.К., з нагоди роковин великого голоду в Україні.

120-ий Відділ — участь членок в демонстрації голодової трагедії України. Активна участь членок у фестивалях.

49-ий Відділ — голова Відділу О. Салдит була членом "Громадського комітету" підготовки жалобних святкувань річниці голодової облоги України.

97-ий Відділ — належить до "Вименс Федерейшен".

Пакування пачок до Південної Америки і Польщі, вересень 1983. Зліва: Іванна Мартинець, Віра Мотика, Анна Капітан,

Тетяна Шутер — референтка суспільної опіки, Марія Костів, Ірина Руснак — голова.

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА:

46-ий Відділ — "Вечір пісні і гумору" з участю Е. Белюц і композитора А. Вербицького. Виставка картин Яри Стеців з доповіддю і висвітлюванням прозірок. 2 рази в році базари в рочестерському музеї. 4-го грудня — дитячий "Костюмовий баль", влаштований спільно з Відділами 47-им і 120-им.

47-ий Відділ — 1-го травня вшанування обідом голови Ірини Русняк з нагоди її відходу з праці на емеритуру. 1-го травня — доповідь з прозірками про Австралію. 10-го і 11-го вересня — мистецька виставка Мар'яна Борачка з Боффало. 11-го вересня — обід з доповіддю і висвітлюванням прозірок — директор Українського Музею Марія Шуст. 2 базари, влаштовувані кожного року перед Різдвам і Великоднем.

120-ий Відділ — активна участь членок у всіх фестивалях.

49-ий Відділ — базар перед великодніми святами.

23-го жовтня — бенкет з нагоди золотого ювілею Відділу.

97-ий Відділ — різдвяна зустріч для членок. 20-го лютого — обід для громадянства.

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТУРА:

Господарські референтки, крім частування на сходах ка-

вою й солодким відповідають за обіди, перекуски та приготування печива на базари.

47-ий Відділ — у звітвому році приготував печиво на 2 базари, 2 обіди і 4 перекуски для членок і громадянства з нагоди імпрез.

49-ий Відділ — 17-го квітня зайнявся цілоденним прохарчуванням учасників Окружного З'їзду.

ФІНАНСОВА РЕФЕРЕНТУРА:

Всі Відділи вирівняли фінансові зобов'язання до Головної Управи. Поза обов'язковими вплатами:

47-ий Відділ — дохід з обіду "Відзначення голови І. Русняк" в сумі 250.00 дол. переслано на "Фонд Олени Лотоцької". Дохід з обіду в "День призначений Українському Музеєві" в сумі 496.00 дол. передано представниці Музею. Із збірок "замість квітів" та інших нагод переслано на "Фонд ім. Олени Лотоцької" 170.00 дол., Пресовий Фонд "Нашого Життя", 45.00 дол., Запасний Фонд "Нашого Життя", 25.00 дол., Видавничий Фонд СУА, 50.00 дол., Український Музей Н.Й., 1081.00 дол.

49-ий Відділ — на політичних в'язнів 100.00 дол.

Ярослава Борачок,
пресова референтка Окружної Управи

ХРОНІКА ВІДДІЛІВ ПОЗА ОКРУГАМИ

38-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ДЕНВЕР, КОЛ.

Хроніка за 1983 рік

На загальних зборах вибрано таку управу Відділу на 1983 р.: О. Мошинська — голова, Д. Федак — заступниця голови, Н. Виннич — секретарка, Н. Хома — касирка. Референтки: С. Дудчак — організаційна, Н. Виннич — культурно-освітня, Л. Бегека — імпрезова, А. Ганчар — суспільної опіки, М. Нижник — господарська, Т. Винар — пресова, Л. Пиріг — виховна. Контрольна Комісія: Д. Яворівська, М. Фіглюс, П. Цебрій.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДДІЛУ:

РЕФЕРЕНТУРИ:

Виховна: 6-го березня 1983 р. союзнянки провели показ писання писанок.

10-го березня — відбувся концерт у честь Тараса Шевченка старанням світлички, яку спонзорує 38-ий Відділ, а провадить її виховна референтка Люба Пиріг при співучасті "Рідної Школи".

10-го грудня — Свят-Миколаївська-виставка.

Заробіткова: Чотири базари в церковній залі: 1. великодній базар — 27-го березня; 2. великодній базар — 4-го квітня; 3. пікнік у "Міському" парку 12-го червня; 4. різдвяний базар — 18-го грудня.

Імпрезова: 24-го квітня — зустріч з письменником С. Караванським в Апплевуд Інн. з прийняттям і виступом союзнянок, які демонстрували уривки з гумористичних творів письменника.

Культурно-освітня: 2-го червня — Аня Дидик із Централі СУА мала доповідь про Український Музей і охорону експонатів. Доповідь була доповнена прозірками.

Від 30-го вересня до 2-го жовтня — виставка образів Анатолія Коломийця.

Суспільної опіки: 6-го червня — А. Ганчар і О. Мошинська відвідали найстаршу членку Відділу і вручили їй чек на 25.00 дол. від Відділу з нагоди її уродин. Переведено збірку в сумі 305.00 дол. на лікування Ростика.

Зовнішніх зв'язків: 26-го липня — членки Відділу взяли участь у виставці ручних робіт, 3 експонати і у "Christmas in July", продаж ручних робіток.

11-го вересня — союзнянки брали участь у демонстрації "Голод в Україні" при вході до Денверського Капітолію.

27-го вересня — союзнянки гостили кавою і солодким генерала П. Григоренка з нагоди його зустрічі з громадою і студентами у Ріджіс Коледжі. Зустріч організував Комітет Бабин Яр у Денвері з секретарем Геленгер.

2-го жовтня — численна участь союзнянок у відкритті Парку Бабин Яр у Денвері.

22-го жовтня — вишивані вечериці.

Частинний звіт з вишиваних вечериць: Старанням 38-го Відділу СУА ім. Олени Степанів 22-го жовтня 1983 р. у приміщенні Thomas More Hall у Денвері відбулись вишивані вечериці. Це мабуть перший раз на заставі грала позамісцева українська оркестра "Веселка "Добрі Часи" запрошена з Рочестеру Н.Й. у складі п'ятох осіб, які крім танкових мелодій грали ще мелодії народних пісень.

Жюрі: маєстро Мошинський, Степанія Левченко, Зеновія О. Пиріг, Мирослав Кальба, Оксана Мошинська.

До контексту зголосилося 36 осіб, в проміжку часу присутніх учасників забави гостили союзнянки перекускою. Забава проходила в правдиво українській атмосфері. Перед признанням нагород на заклик голови Відділу Оксани Мошинської, всі особи, які зголосились до контексту зформувались у велике колесо і під звуки оркестри промаршували перед присутніми, даючи змогу приглянутись ближче красі нашої вишивки, а також дати змогу жюрі зробити правильний вибір, хоч це не було легко.

Нагороди. Вишивані Вечерниці, 38-го Відділу в Денвері, 22-го жовтня 1984 р. Зліва перший ряд: Бареро, А. Мосійчук, М. Нижник, Р. Петрієська, С. Дутчак, М. Фіглюс, Ганкевич (Каліфорнія), Л. Пиріг. Другий ряд: С. Крушельницький, Т. Чайківський, О. Беймук, Б. Винар, Т. Винар, та В. Цебрій.

Нагороджено довгі суконки, блюзки, мужеські сорочки і краватки. Маестро Мошинський і інж. М. Кальба викликали поіменно власників нагороджених вишивок, а О. Мошинська вручала нагороди. По роздачі нагород всі привітали нагороджених, бажаючи стрінутись за рік на вишиваних вечерницях. Забава продовжувалась. Слідували ще виступи місцевої танцювальної групи "Верховина", а також виступ двох молодих дівчаток Люби Громик і Ліси Бореро, які самі підготувались і проспівали народню пісню "Несе

Галя воду". Атмосфера на залі була справді рідна, свобідна, гарна і культурна під кожним оглядом. Строї гарні, різноманітні.

Хоч оркестра відіграла останній танок, присутні не збирались виходити. Мабуть, жалко було розставатись і кінчати щирі гутірки, бо в душі дзвеніли звуки рідних мелодій, які відомі тільки щирій українській людині.

Зеновія О. Пиріг,
пресова референтка

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

ВШАНУВАННЯ ЗАСЛУЖЕНОЇ СОЮЗЯНКИ

20-го листопада 1983 р. 17-ий Відділ СУА в Маямі урочисто вшанував 50-літній ювілей подружнього життя Павла і союзянки Люсі Візняків при співпраці Едварда Візняка, сина ювілятів.

Подружжя Візняки є піонерами громадського життя в Маямі. Люся Візньак є членкою-засновницею 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги в Маямі. Завжди була в управі, а 2 каденції була головою Відділу. Була також членкою-засновницею Українсько-американського Клубу (Народного дому) та постійною членкою Сестрицтва при українській

католицькій церкві Успенія Пресвятої Богородиці в Маямі.

На це урочисте свято прибуло багато родини і гостей з Маямі, Чикаго, Торонто, Денверу і Вашингтону. Прибув їхній син Едвард (інженер-електронік — працює у Федеральній Комісії досліджування випадків літаків. З Тексасу прибув сестрінок Візняків Іван Марущак з родиною.

В наміренні ювілятів відправлено Службу Божу, під час якої співав церковний хор, закінчуючи Богослуження "Многолітсвіям".

По Службі Божій всі переїхали до Українсько-амери-

Членки 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги, Маямі.

канського Клубу, де Ірина Ракуш, голова 17-го Відділу і членки управи Соня Микитка і Марія Венгльовська привітали їх хлібом і сіллю. Трапезу поблагословив о. Ричард Семенюк. Товст-майстром був Іван Марушак (англійською мовою). Частина програми українською мовою провела Ірина Ракуш. Вона привітала ювілятів від 17-го Відділу та передала їм скромний дарунок.

Святіший Отець Папа Іван Павло II переслав ювілятам своє благословення.

Письменний привіт зложив президент Роналд Реган. Особисто привіти зложили від:

Сестрицтва місцевої українсько-католицької церкви — голова Джін Кочкодан, Українсько-американського Клубу — Катерина Годівська, старших віком — Микола Ракуш, кредитівка — Роман Венгльовський, Об'єднання Організацій у Маямі — д-р Юрій Цегельський, Українського Культурного Центру — Михайло Курман, Осип Дрозд, Соня Микитка і Марія Венгльовська.

Гості забавлялися в дружній атмосфері, Син подружжя Візняків, Едвард подякував родині і гостям за вшанування його батьків.

При кінці П. Візняк подякувала родині і гостям, а з нагоди їхнього свята ювіляти зложили:

100.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької при СУА;
25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя";
200.00 дол. на українську католицьку церкву в Маямі;
250.00 дол. на Український собор св. Родини в Вашингтоні;
250.00 дол. на Український Інститут при Гарвардському університеті,

**Управа 17-го Відділу СУА,
ім. О. Теліги, Маямі**

ТРАДИЦІЙНА СВЯТА ВЕЧЕРЯ 23-ГО ВІДДІЛУ, ДІТРОЙТ

Традиційна свята вечеря 23-го Відділу СУА Дітройт відбулась 8-го січня 1984 р. в шкільній аудиторії при церкві Св. Івана Христителя.

Голова Відділу Люба Петрик відкрила словом "святий вечір", привітала гостей і членок Відділу. Молитву провів парох о. крилошанин Йосип Шарий. Величне "Бог Предвічний" з'єднало удуховило та перенесло всіх думками у пережите на рідних землях України пречудове родинне свято Рождества Христового.

Святочні столи заставлені потравами, що їх приготували членки 23-го Відділу СУА, а особливо комітет під проводом Люби Петрик та голови господарського комітету Анни Версти, заступниці Софії Гудзінської та Марії Камінської і Галі Сніжик — дали можливість доказати, що традиція не пропала і сила її довго житиме серед внуків і правнуків союзнок.

Святочною програмою вечора провела Катерина Хом'як. Голова Окружної Управи Ліда Колодчин ширими словами вітала гостей і господарів вечора, та дала признання Відділові.

Надя Свистун — фінансова секретарка продеклямувала вірш Богдана Лепкого "На Святий Вечір". Серед гостей присутня була рідна міста Дітройту Маруся Бек, яка говорила про Святий вечір на Україні, а також підкреслила важливість нашого "родинного" тут святкування.

Парох церкви НПБМ о. декан Іван Лазар розказав по-англійськи про традицію різдвяних свят для гостей, які не знали української мови.

Люба Петрик продеклямувала вірш Ол. Грановського "Святий Вечір". Марія Гуменяк — кореспондентка секретарка передала привіт від союзнок усім гостям, на вечері.

Проф. Кирило Ціпенда розказував про щедрик. Присутні колядували. Голова Відділу подякувала промовцям і всім присутнім, що зуміли створити і утримати таку чудову святково-родинну традиційну атмосферу. "Нова радість стала..." що її заінтонував о. Дмитрій Ковальчик була останньою точкою родинної зустрічі українців Дітройту.

**Управа і членки 23-го Відділу, СУА
Дітройт**

25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ 55-ГО ВІДДІЛУ СУА, ЛЬОС АНДЖЕЛЕС

Ініціативна група жінок, розуміючи покликання жінки-українки заснувала 25 літ тому 55-ий Відділ СУА в ЛЬОС-Енджелес, Каліфорнія. Від початку свого існування Відділ розгортає жваву діяльність, співпрацюючи з іншими організаціями на терені ЛЬОС-Енджелес. Відділ відбуває сходи-ни з цікавими рефератами, авторськими вечорами, які є духовою поживою для членок. Впродовж свого існування Відділ старається організувати дітвору, молодь, влаштувучи Миколаївські, Андріївські вечори, з чудовими прадідівськими звичаями.

Щорічно Відділ влаштує вишивані вечери, базари, пікніки, виставки, курси писання писанок, які втішаються популярністю та причиняються до придбання фондів для допомоги потребуючим українцям поза межами Америки. З своїх фондів Відділ утримує стипендістів у Бразилії, висилає датки на Енциклопедію Українознавства та на Католицький університет у Римі.

Треба підкреслити, що наш Відділ виконав свої завдання: зберігав національну свідомість; плевав народні традиції та культурні надбання українського народу, керувався засадами християнської моралі, релігійної приналежності й політичної безпартійності.

Аналізуючи шлях 25-літньої діяльності, бачимо, що ми не змарнували часу, а своєю працею докидали цеголку до розбудови великої і шляхетної організації СУА. Зусилля і праця Відділу не повинні йти в забуття, тому на сходах управа і членки рішили відзначити свій срібний ювілей бенкетом, який відбувся 16-го жовтня 1983 року.

Простора зала Культурного Осередку святочно прибрана, скоро наповнилася членками, їхніми родинами, гістьми з ЛЬОС-Енджелес та околиць.

Свято відкрила голова Ярослава Городецька, вітаючи членок, Всечесних Отців, гостей та першу заступницю голови СУА д-р Теодозію Савицьку, яку Відділ мав честь гостити з нагоди свого 25-ліття. У вступному слові голова дякує членкам за гармонійну співпрацю і закликає до дальшої праці для громади, організації та українського народу. Програмою, провела вміло Нуса Микитин.

Церемоніально вшановано пам'ять покійних членок. На окремому столі були свічки, перев'язані синьо-жовтими стрічками, для кожної покійної членки. Імена і рік смерті відчитувала Н. Микитин, а Соня Васильків і Ніна Обух за-свічували свічки. Повстанням і однохвилинною мовчанкою вшановано покійних членок.

Головну, змістовну доповідь виголосила довголітня діячка Наталія Березовська. При цій святочній нагоді відзна-

чено членок грамотами за 25-літню приналежність та жер-твенну працю для Відділу. Присвячено їм вірш Зої Когут, який з гумором та добірною дикцією виголосила Христя Олесіюк. Привіти відчитувала Н. Микитин. Відтак промов-ляла і вітала від Централі СУА д-р Т. Савицька, передаючи Відділові почесну грамоту. Влаштовано інформативну ви-ставку з діяльності СУА, яку оглядали гості перед і після бенкету, що дало нагоду не-членкам познайомитися з ді-яльністю СУА.

Оля Муць відчитала гумореску власного пера, присвя-чену Відділові. На закінчення мила несподіванка... Новоза-снований гурток "Мрія" в складі молодих жінок: Марійка Захарків, Марта Микитин-Гіл, Галя Пруць, при музикально-дискретному акомпанієменті на гітарі, Ярка Лозинського, відспівали кілька пісень, велику насолоду даючи присут-нім, які нагородили виконавців рясними оплесками.

Старанне приготування свята, дружній настрої причи-нилися до успіху вечора, залишаючи приємний спомин та отуху до дальшої праці для добра громади та росту СУА.

Я.Г.

Зліва — Наталя Кормелюк, Ксеня Кузьмич, Наталя Дани-ленко, Христина Кіналь.

20-РІЧЧЯ 78-ГО ВІДДІЛУ У ВАШІНГТОНІ

20-го листопада 1983 р. Відділ відзначив 20-ліття свого існування святочною імпрезою, в програму якої входили: привітальне слово голови Відділу Ксені Кузьмич, мистецькі виступи вашінгтонського вокального ансамблю "Намисто" і балтімурського танцювального ансамблю "Лиман".

В антракті мистецької програми Наталія Даниленко, заступниця голови СУА і член управи Українського Музею в Нью-Йорку передала грамоту признання Відділові за його успішну діяльність та інформувала про важливу роль українських музеїв в обличчі систематичного нищення української культури на рідних землях.

Ювілейну програму доповнила мистецька виставка двох наших союзянок мисткинь — Христини Кіналь і Наталки Кормелюк.

Отець Шавель, парох собору Пресвятої Родини, де відбувалася імпреза, належність за залю склав як пожертву на Український Музей.

Чистий дохід з імпрези в сумі 1.000,00 доларів пере-дано на цілі Українського Музею.

Степанія Дячок,
пресова референтка

Докінчення: СТЕЖКА ДО МАМИ

очікуваний день, відвідини Німеччини. З трепетом серця відшукувала вона давні місця, старі сиротинці, де колись з сестрою перебувала, пороги урядів, з-перед яких колись безуспішно завертала, незнаних, сивоволосих уже друзів своєї української родини, місця колишніх таборів, шпиталь, де батьки вмира-ли. Але не про те йшло Лідії. Якась непереможна сила тягнула її туди, де шлях її кінчався. "Що таке, що я оцю стежину так добре знаю" — думала Лідія. Вузьенька, крута, вкрита сірими камінцями, вела вона з цвинтарного уряду вбік у забуте крило старого кладовища. В Лідиній руці дрижав папірець, а на ньому число, але Лідія його не читала, бо радар душі вів її певно та прямо до так довго очікуваної мети, до кінця білої стежки її снів.

І припала вона до маминої могилки, як припадає дитина до матірних грудей. Падав дощ і зливався з її сльозами. Жаль, докір, любов і туга, це все, що накіпало через стільки літ в сирітському серці, випи-лося гарячим потоком на нескошено, забуту могилу, зрощуючи корінці трав і зел та оновлюючи її власне знайдене коріння.

Оксана Мостович

ПОЖЕРТВИ З РІЗНИХ НАГОД

Анна Кардашук з Чікаго, з нагоди дня свого народження складає 100.00 дол. на поміч українцям у Бразилії, потерпі-лим з приводу повені.

З нагоди уродин **п. Іванни Головатой** на фонд потреби для українців у Бразилії — для жертв повені — через СУА зло-жили:

200.00 дол.: Микола і Ерна Гнатики;

120.00 дол.: Мирослав і Марія Лібери;

100.00 дол.: Дмитро і Аліс Пужики;

60.00 дол.: Еміль і Анна Бровари;

50.00 дол.: Роман Філіпович;

по 20.00 дол.: Марія Дорожинська, Богдан Тимцюрак;

по 10.00 дол.: Орест і Данута Городиські, Андрій і Наталка Іваневі, Василь і Наталка Шуї, Галя Литваківська.

Разом: 610.00 дол.

З нагоди 80-літніх уродин Почесної Голови нашого Відділу **Ольги Гарванко**, які припадають 23-го березня 1984 р., жертвуємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дорогій Ювілятці складаємо побажання доброго здоров'я і многих та благих літ,

Управа і членки 54-го Відділу СУА, Вілмінгтон, Дел.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

89-ий Відділ СУА в Кергонксоні, Н.Й. ділиться сумною вісткою з членством СУА, що 7-го березня 1984 р. несподівано відійшла у вічність **бл.п. Ольга з Захарясевиць Баранник. Покійна народилася 1-го листопада 1914 р** в родині о. Луки і Антоніни з Свіжевських, в селі Рахиня, пов. Долина. В короткому часі родина переїхала до Кам'янки Струмилової на Львівщині, де Покійна виростала.

Коли їй було 4 роки, о. Захарясевиць заарештували поляки та вивезли в глиб Польщі, де він пробув до 1922 р. Його звільнили з ув'язнення тільки тому, що він був смертельно хворий, бо вже на Великдень того ж року родина цілком осиротіла.

Закінчила Інститут СС Василіянок у Львові, де їй всі знали як Люсю Захарясевиць. Закінчила теж кравецькі курси та коротко працювала в тій ділянці. Пізніше скінчила телеграфічні курси та працювала телеграфісткою під трьома окупантами. Однак, в 1942 р. вона відчула, що їй загрожує небезпека на праці, тому вона вирішила втікати зі Львова на Захід. Думала, що на короткий час, однак, обставини склались так, що вона вже ніколи більше не побачила своїх улюблених маму й

сестру Галю, заміжно за Юрієм Липою.

Через 2 роки не затримувалась довго на одному місці. Аж їй порадили поїхати до Ерфурту в Німеччині, де було велике скупчення українських робітників. Там вона зустрілась з проф. Андрієм Баранником та одружилась з ним. В 1945 р. подружжя Баранники переїхало до Маннгайму, де був табір ДП. Там вона скінчила вчительські курси та провадила дитячий садок. І там народилася їй донечка Галя.

Вкінці 1951 року родина Баранників переїхала до Америки, до Бостону, а пізніше проживала у Веллесли, Масс. Там Покійна працювала в приватних школах, а пізніше в ідальнях Веллесли Калледжу.

Бл. п. Ольга була членкою Союзу Українок ще у Львові з 1936 р., а приїхавши до Америки, зразу ж включилась у суспільну працю. Вже в 1952 вступила в членки СУА та передплатила журнал "Наше Життя". В 1963 р. стала співзасновницею 79-го Відділу СУА в Бостоні. Очолюючи його через дві каденції, спричинилась до його росту й діяльності. Згодом була головою контрольної комісії також через дві каденції. Крім цього находила час на інші громадські справи, належала і брала активну участь в церковному і світському хорах у Бостоні.

У 1976 р. родина Баранників переїхала до Кергонксону, де Покійна відразу вписалась до 89-го Відділу. Хоч активної участі не брала, бо вже почала занепадати на здоров'ї, та все ж ще приходила на сходи чи імпрези. Останніми роками, на жаль, вже й того не могла робити, але завжди цікавилася громадським життям і постійно держала зв'язок із Відділом.

Вшановуючи її пам'ять, як нев'янучий вінок на свіжу могилу, Відділ склав на бажання родини 15 дол. на

УВАН і 10 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Мужеві, доні та родині складає найщиріші вислови співчуття та глибокого жалю.

Поховали бл.п. Ольгу на місцевому кладовищі Пресвятої Трійці. Нехай вічна пам'ять залишиться між нами по добрій українській жінці, зразковій дружині і матері.

Ольга Денисенко,
пресова референтка

Добігає рік, як упокоїлась у Бозі наша членка **бл.п. Ангелла Талан**. Народилась в 1904 р. в Олеську, пов. Золочів (Західна Україна), там і жила до Другої світової війни. Одружилась із полковником Армії УНР св. п. Павлом Таланом. У воєнну хуртовину подружжя емігрувало до США і осіло в Балтиморі. Тут обоє відразу включились у громадське життя. Покійна деякий час очолювала балтиморський Відділ СУА, опісля до самої смерті була членкою управи. Головними рисами її характеру були обов'язковість і жертвенність.

Останні роки її життя були дуже тяжкі, бо хворіла, а не мала нікого з

Закінчення: ПОЧЕСНІ ЧЛЕНКИ...

У 1944 р. я виїхала до Відня. Тут одержала працю в книговодстві у фірмі "Райфайзен Централькассе дер Геноссеншафтен" у Відні, де працювала до приходу большевиків.

З приходом большевиків мене звільнено з праці і я студювала чотири семестри "Гохшуле фір Вельтгандель". Згодом перенеслась до Інсбруку, де працювала в ІРО аж до виїзду до США в 1949 р. Тут прибула до Нью-Йорку, а опісля переселилась до Ньюарку. Зараз по приїзді я включилась в працю 28-го Відділу СУА і займала в нім різні пости. Я виконувала обов'язки майже всіх референтур. Тричі була заступницею голови, а дві каденції головою. Працювала як референтка суспільної опіки, 12 р. як касир-

ка й фінансова секретарка. Тепер я є у Відділі заступницею голови.

Від 1961 р. я є в Управі Округу Нью-Джерзі. Іменовано мене почесно членкою Округу Н. Дж.

В головній Управі СУА я є від 1966 р. — три роки як член Контрольної Комісії, 6 років (дві каденції) як фінансова секретарка, 9 років (три каденції) як голова Контрольної Комісії. Я є членкою-засновницею Марійської Дружини пань при церкві св. Івана Христителя в Ньюарку. Була довгі роки членом УККА, Народного Дому, "Самопоміч" й її кредитівки в Ньюарку.

В Ньюарку одружилася з інж. Муссаковським, який до кінця свого життя був мені дуже помічний у мойй суспільній праці.

Ольга Муссаковська

рідні близько. Померла в Балтиморі 10-го квітня 83 р. в домі для старших. Під час тризни тепло згадала покійну Лідія Шав'як, яка знала її ще з рідного краю. Членки молились за спокій її душі 15-го січня 84 р. під час Служби Божої, яку відправив о. Юрій Маркевич, парох української католицької церкви св. Михаїла. Також вшанували покійну коротким спогадом на ширших сходинах Відділу.

Під час довгої недуги опікувалася нею, а опісля зайнялась похороном членка Відділу Дора Хариш. У річницю її смерті Д. Хариш жертвує в пам'ять покійної Ангелли Талан 100.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею.

Союзянка

Ділимось сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 3-го січня 1984 р. в Маямі після важкої недуги, відійшла у вічність на 86-му році ямі **бл.п. Анна Наконечна** з дому Слободян. Покійна народилася 14-го серпня 1897 р. у селі Вербиця біля Ходорова, повіт Бібрка. Молодою дівчиною брала вона активну участь у громадській праці свого села. Під час нашої державности в 1918-19 рр. ходила у маніфестаційних походах зі свого села до недалекого Ходорова, несучи зі своєю ровесницею синьо-жовті прапори на чолі походу. Коли в селі організовано аматорський театральний гурток, вона завжди помагала вишукувати здібних акторів та вигладжувала всі театральні вистави. Бувало, коли лікар приїздив до хворого у село, вона завжди ставала йому до помочі. Такою активною у всіх проблемах села була покійна аж до свого виїзду до США.

До Америки приїхала Анна з чоловіком Теодором і сином Петром у 1928 р. Поселилися вони в Джерзі Ситі. Обоє вступили в члени Українського Народного Союзу. Вона була головою 368 відділу УНС, а її чоловік був довгі

роки секретарем місцевого Відділу. З Анастасією Вагнер і сестрою Марією Грабар були співзасновницями 22-го Відділу СУА, де покійна була секретаркою. В 1948 р. приїхала до Маямі на Флориді, де громадське життя щойно почало організуватися. Тут зразу почала вона організувати збірки пожертв на будову Українського Американського Клубу та на будову першої української католицької церкви в Маямі, яка у минулому році відзначала 30-річчя свого існування. Вона була співзасновницею 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги в Маямі і була його першою секретаркою. З ініціативи о. крилошанина, Павла Смаля пароха Свят-Успенської церкви, разом з Джін Кочкодан була співзасновницею Сестрицтва Апостольства Молитви в Маямі.

В останніх роках, проживаючи 25 миль від Маямі, вона завжди приїздила на сходи СУА та інших організацій. Перед 80-им роком життя навістила Анну жорстока недуга паралічу і на 5 років прикувала її до постелі. 3-го січня ц.р. закінчився її повний терпіння життєвий шлях. Маямські громадяни влаштували їй гарний, достойний похорон. Над свіжою могилою попрощала покійну голова СУА Ірена Ракуш, а на тризні голова сестрицтва Джін Кочкодан та інші її приятелі. Її поховано на кладовищі Фляглер Меморіал у Маямі біля могили її мужа Теодора. Спочила залишила у смутку одинокого сина Петра з дружиною Альбертою, внуків Глен-Юрія, Дженет Рей з мужем Бабом, сестри Катрю Хмилевську і Сою Микитку та брата І. Богдана Слободяна з родиною та дальшу родину у США і в Україні.

Спи, дорога Сестро, Союзянку, нехай земля Вашингтона буде Тобі легкою, а ми всі збережимо світлу пам'ять про Тебе назавжди.

Сося Микитка,
секретарка

Іванна Ярослава Мудра народилася в священничій родині 1896 р. в селі Товсте на Поділлі. Батько о. Іван Іванчук був там парохом. Мати покійної Ірени походила з роду Чачковських.

Іванна Ярослава була найстаршою з п'яти сестер. Було ще двох старших братів, Юліян і Володимир, яких родина Іванчуків втратила під час Першої світової війни. Наймолодша з сестер, Ольга, з якою І. Мудра

переписувалася, живе недалеко Львова, а три сестри — Ірена, Галина й Марія загинули трагічно, замордовані більшовиками у в'язниці на Лонцкому під час советської окупації Львова в 1939-1941 рр.

Славця, як її кликали другим іменем, була незвичайно здібна і серйозна дівчина. В роках 1907-1913 навчалася в "лицею Руского Інститута для Дівчат" у Перемишлі, який закінчила іспитом зрілості. У вирі подій Першої світової війни, повна молодечого запалу, перейшла в 1917 році за Збруч, щоб учителювати на селах Східної України. Несприятливі обставини незбаром примусили її повернутися до Галичини.

Після Першої світової війни І. Мудра одружилася з суспільно-громадським і політичним діячем Василем Мудрим, редактором щоденника "Діло" у Львові, послом до польського Союму від Українського Національно-демократичного Об'єднання (УНДО), головою Української Парляментарної Репрезентації, а згодом віце-маршлом Союму.

На тій позиції працював до вибуху Другої світової війни. У наслідок такої багатогранної діяльності свого чоловіка І. Мудра повністю застосувалася до вимог його визначного становища. Була теж членкою Союзу Українок.

Час поміж двома світовими війнами прожила у Львові. Присвятилася добродійній праці, не очікуючи признання.

Ворожа окупація Галичини в 1939 році примусила подружжя Мудрих негайно залишити рідні землі, куди вже ніколи не пощастило їм повернутися. З ходом воєнної хуртовини помандрувала дальше на Захід. Після закінчення війни поселилися тимчасово в Баварії. Тут маршал В. Мудрий наново присвятився громадській праці, ставши головою Об'єднання Українців на еміграції. В 1949 році І. та В. Мудрі прибули до США і поселилися в Йонкерсі, недалеко Нью-Йорку. В. Мудрий, став директором канцелярії УККА в Нью-Йорку та залишився на тому пості до кінця свого життя. В березні 1966 р., після короткої недуги відійшов у вічність, залишаючи опечалену дружину.

І. Мудра важко переживала цю втрату. Ненадібно опинилася одинцем серед чужого моря. Багато помагали їй приятелі ще з львівських часів, але таки треба було стати віч-на-віч до боротьби з труднощами щоденного життя. Мужньо давала собі раду сама, не

звертаючи до нікого. Жила дуже скромно, щоб "пов'язати кінці" з невеличкої вдовиної пенсії соціального забезпечення. В тому важкому становищі виявила незвичайну силу характеру, яка крилася в її скромній, фізично слабенькій постаті

При кінці життя заопікувалися нею Сестри Службениці в Словтсбургу. Після важкої, невиліковної недуги, померла 18-го травня 1983 року в шпиталі в Туксіді. Згідно з волею Покійної тлінні останки покладено на вічний спочинок біля домовини чоловіка

на цвинтарі Мавнт Говл у Гейстінгс он Гадсон, Н.Й.

В пам'ять покійної 119-ий Відділ СУА зібрав 200.00 дол. на Сиротинець Св. Ольги в Бразилії.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу **бл. п. Антонини Гудз**, яка жила в Англії, сестри Терені Глух (секретарки Округу Нової Англії), жертвуємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а Родині висловлюємо наше глибоку співчуття,

Округа Нової Англії

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Володимира Скрупчука**, мужа нашої бувшої членки Лідії та брата наших членок Ірени Скрупчук і Марії Сенік, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині Покійного висловлюємо наші найщиріші співчуття,

Управа і членки 11-го Відділу СУА, Трентон, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Петронелі Коцко**, матері нашої членки Іванни Ліщинської, складаємо 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Управа і членки 22-го Відділу СУА, Чикаго, Ілл.

28-го вересня 1983 р. відійшла у вічність членка 55-го Відділу СУА **бл. п. Марія Костів**. Замість квітів на її свіжу могилу складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Управа і членки 55-го Відділу СУА, Лос Анджелес, Каліф.

Замість квітів на могилу **бл. п. отця Миколи Головатого** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а опечаленій Родині висловлюємо щирі співчуття,

Управа і членки 74-го Відділу СУА, Чикаго, Ілл.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Андрія Гіряка**, який відійшов у вічність 26-го лютого 1984 р. — походив з села Монастирець пов. Лісько, Західня Україна, — брата нашої довголітньої голови 100-го Відділу СУА в Картерет, Н. Дж., Розалії Теребецької, складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Управа 100-го Відділу СУА, Картерет, Н. Дж.

Замість квітів на могилу **бл. п. Юрія Шкарупи**, старшини 1-шої Дивізії УНА, мужа нашої секретарки Іванки, складаємо 200.00 дол. на пам'ятник Митр. Липківському і 70.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Дорогій Іванці, синам, матері і родині висловлюємо щире співчуття.

Членки 33-го Відділу СУА, Клівленд, Огайо

Замість квітів з нагоди першої болючої річниці смерті нашої дорогої **бл. п. Сясі** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя",

Родина Михайла Слободяна

У пам'ять **бл. п. Наталії Олійник**, Матері моєї товаришки Асі Школьник, пересилаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Люба Мельник

Замість квітів на свіжу могилу дорогої і незабутньої **бл. п. Ольги Баранник**, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Ольга і Роман Федореві

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Михайлини Мрозик** пересилаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Софія Яцусь Голь

У 45-ту болючу річницю смерті **сл. п. Зенона Коссака**, одного з членів Екзекутиви ОУН, який по закінченні героїчного бою Карпатських Січовиків із переважаючою силою мадярської армії був схоплений і розстріляний мадярськими гонведами в Карпатській Україні у березні 1939 р., складаємо на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 100.00 дол.,

сестра Олена Гевко, брат інж. Богдан Коссак

Замість квітів на так ранню і свіжу могилу **бл. п. Олега Гензи** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Дорогій пані Дарусі, доням і всій родині висловлюємо глибокі співчуття,

Родина Нагірних

Замість квітів на могилу **сл. п. Слави Левицької** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складає 25.00 дол.,

Евгенія Чапельська

Замість квітів на передчасну могилу Дорогого Приятеля **бл. п. редактора Івана Смолія** складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Опечаленій Родині висловлюю глибоке співчуття,

Ксеня Антипів, Ютика, Н. Й.

У пам'ять моїх дорогих шваґра судді **Івана Белея** й сестри **Юліани** складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Марія Жовнірович

Замість квітів на свіжу могилу моєї товаришки **Люсії Захаря-севич Баранник**, яка відійшла у вічність 7-го березня 1984 р. в Кергонксоні, Н. Й., даю 20.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а Родині Покійної висловлюю глибоке співчуття,

Софія Аронець з родиною, Торонто, Канада

У пам'ять **Адріана Лапичака**, сусіда з Австрії, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дружині Любі і Родині складаємо сердечне співчуття,

Анна і Григорій Гіни

Замість квітів на свіжу могилу **Кіри Скоробогатої**, членки 64-го Відділу СУА, Нью-Йорк, на Пресовий Фонд "Нашого Життя" по 10.00 дол. складають,

Марія й Володимир Барагури, Ірена Жуковська

У світлу пам'ять Покійної **Ярослави Левицької**, членки 64-го Відділу СУА, Нью-Йорк, на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол. складають,

Марія й Володимир Барагури

Вшановуючи пам'ять Покійної **Ірини Колтунюк**, дружини інж. Мирослава й сестри Оксани Рак, на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол. складають,

Марія й Володимир Барагури

Замість квітів на свіжі могили моїх щирих приятелів та добрих знайомих **бл. п. Меляні Голюки** та **бл. п. Іваса Керницького-Ікера**, складаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол. Нехай американська земля буде їм пером,

Дарія Гусар

Замість квітів на свіжу, далеку могилу **бл. п. Володимира Локевича**, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а сестрам Наталі Гуран, Галі і братові Маркові з родинами сердечні співчуття,

Ярослава Казанівська

У пам'ять дорогої приятельки **бл. п. Лесі Слободян**, в першу річницю її смерті, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя",

Юліяна Ратич

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Наконечної** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а п. Соні Микитці висловлюємо щире співчуття,

Олег й Іванна Ратичі

У світлу пам'ять покійних **Ольги Шипайло, Клементини Кульчицької і Лідії Кузик** зложили на Стипендійну Акцію СУА 75.00 дол.,

Лідія і Зенон Козаки

Замість квітів на могилу **бл. п. Лідії Кузик** на Стипендійну Акцію СУА складають 25.00 дол.,

Володимира і Євген Шипайло

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Лисняк**, дорогої матері Ірини Комар, членки 64-го Відділу СУА, складаємо 10.00 дол. на видання книжки дитячої творчості з нагоди 1000-річчя Хрищення Руси-України,

Управа і членки 64-го Відділу СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Никифоряк**, дорогої і незабутньої членки нашого Відділу, складаємо 10.00 дол. на видання книжки дитячої творчості з нагоди 1000-річчя Хрищення Руси-України,

Управа і членки 64-го Відділу СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Розини Захарченко**, дорогої нашої членки, складаємо 10.00 дол. на видання книжки дитячої творчості з нагоди Хрищення Руси-України,

Управа і членки 64-го Відділу СУА.

В пам'ять **Ірини Скождополь** складаю 150.00 дол. на Стипендійний Фонд у Бразилії,

Богдан Балко з дружиною

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Івана Керницького — Ікера** складаємо 100.00 дол. на Стипендійну Акцію СУА,

Надія і Степан Костики

У пам'ять моїх дорогих рідних **д-ра Василя Жовніровича й інж. Василя Шеремети** пересилаю 50.00 дол. на Стипендійний Фонд у Бразилії через СУА,

Марія Жовнірович

Замість квітів на могилу **бл. п. Степана Тиндика**, батька нашої братової, Ярослави Пискір, пересилаємо 20.00 дол. на Стипендійну Акцію в Бразилії,

Марія і Володимир Пискірі

У пам'ять **сл. п. інж. Ярослава Мартинюка** зложили через 70-ий Відділ СУА в Пассейку на Стипендійний Фонд до Бразилії:

20.00 дол. Мелася і Роман Куделі;

по 10.00 дол. Родини: Цепарів Ірена, Марченків Світлана, Гелемеїв Марія, Головацьких Юстина, Ігнат Лідія з мамою, Стефанів Марія.

Разом 80.00 дол.

У пам'ять дорогого батька, який по довгих роках тюрем і заслання вернувся додому в час, щоб спочити у рідній землі, складаю 30.00 дол. на Фонд допомоги політв'язням в Україні,

Марія Пискір

Замість квітів та в імені **бл.п. Христинки Миськів** родини, приятелі та знайомі зложили 640.00 дол. на Стипендійний Фонд СУА,

родина Миськових

Через 19-ий Відділ СУА в Трентоні на Стипендійний Фонд при СУА ім. **блп. Софії з Терешкевичів Татомир** для українських студентів у Бразилії зложили по 50.00 дол.:

Остап і Христина Татомири, Андрій і Христина Мельники, Роман і Олександра Городиські

Замість квітів на свіжу могилу Друга михнівецьких піль **бл. п. Івана Смолія** на Стипендійний Фонд СУА складаю 50.00 дол.,

Євген Бровар

Вшановуючи пам'ять **бл.п. Всчн. о. д-ра М. Ваврика** складаємо 50.00 дол. на Стипендійний Фонд СУА на виховання священиків у Бразилії,

В. і Л. Фіцаловичі, Нью Гейвен, Конн.

Замість квітів на свіжу могилу **Ольги Бекесевич**, матері Л. Герман, зложила 15.00 дол. на Стипендійний Фонд у Бразилії,

Лідія Крамарчук

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Галини Мащак** складаємо 25.00 дол. на Сиротинець у Бразилії,

Надія і Юрій Штогрини

У пам'ять **Павла Клима**, мужа моєї товаришки Олі, жертвую 25.00 дол. на бідних дітей у Бразилії,

Стефанія Штайден Ушак

У третю болючу річницю смерті нашої Незабутньої Мами й Тещі **бл. п. Євгенії Петрик-Храпливої**, складаємо 20.00 дол. на потребуєчих у Бразилії,

Леся з Храпливих і Орест Щурі

Замість квітів на могилу **бл. п. Ніни з Коначинських Лужницької** складаємо 20.00 дол. на бідних сиріт у Бразилії. Родині покійної висловлюємо наші щирі співчуття,

Марія і Мирон Кузьми, Веніс, Фльоріда

У пам'ять моєї Дорогої Мами **бл. п. Юліяни Белей** складаю скромну пожертву в сумі 15.00 дол. на передплату "Нашого Життя" для "Бабусі",

Люба Домбчевська

Замість квітів на могилу **Еміліяна Йони** для потребуєчих у Бразилії 50.00 дол. зложили

д-р і А. Мацюрки

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

МОЛИТВА ЗА МАМУ

Є в мене найкраща на світі матуся,
За неї до Тебе, Пречиста, молюся.

Молюся устами, молюся серденьком
До Тебе, небесна Ісусова Ненько.

Благаю у Тебе дрібними словами
Опіки та ласки для любої мами.

Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку, без болю.

Рятуй від недуги матусеньку милу,
Даруй їй здоров'я, рукам подай силу,

Щоб вивела діток у світ та й у люди,
Щоб ними раділа-пишалась усюди.

За це я складаю в молитві долоні
До Тебе, Царице, на соняшнім троні.

Рисунки Ельмири Геруляк

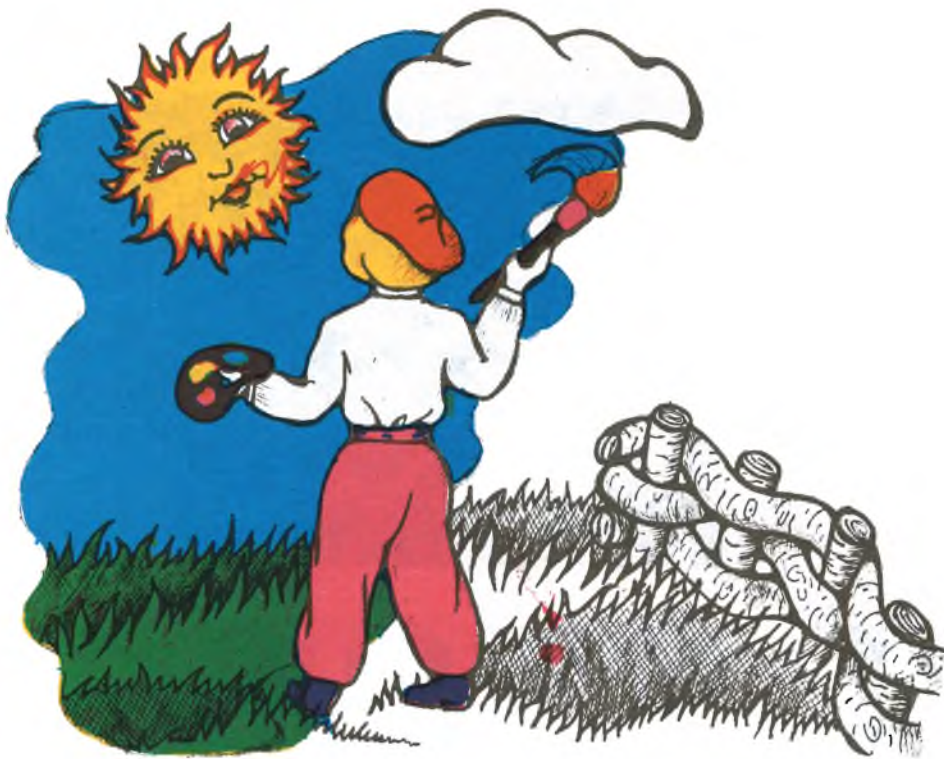
МИКОЛА ЩЕРБАК

ВИВІРКА

Ще хлопчина не допив
Молочка горнятко,
Раптом вітер зашумів
І вконець відхилив,
А в вікні — звірятко.

— Мамо! Вивірка прийшла!
Та яка ж хвостата!
Он побігла до стола,
Стала серед хати,
Лапки підняла на мить —
Чим же вивірку вгостить?!..

У хлопчини на устах
Радісна усмішка, —
Він тихесенько устав
І подав... горішка!

ВАДИМ КРИЩЕНКО

ТРАВЕНЬ

Ходить травень по траві
З сонечком на голові.
Розмальовує навколо
Синьо, біло, волошково.

Ой весна-весняночка
Стала біля ганочка,
Підем, дітки, у танок —
По стежині скік та скок.

"Світанок".

Г. ЧОРНОБИЦЬКА

ХТО ІЗ НАС ДОДЕРЖАВ СЛОВА?

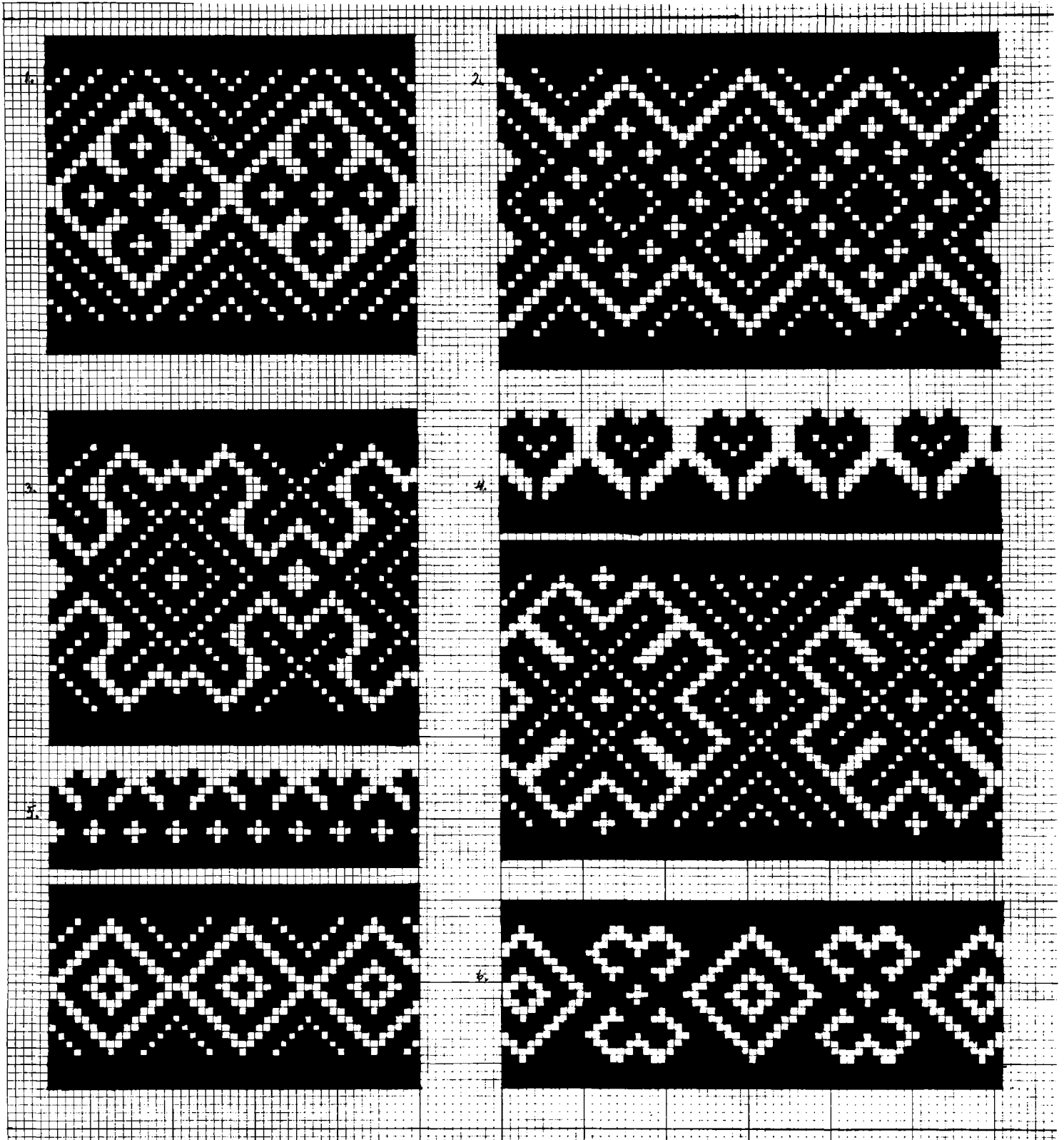

Як торік був Мамин День,
день вітання і пісень,
то хороші подарунки,
і вишиванки, й малюнки,
гарні китиці квіток
мала мама від діток.

Всі ви маму цілували,
всі ви мамі обіцяли:
"Будем чемні з цього дня
і слухняними щодня.
Даємо тобі ми слово
все робити без відмови
і послухатись ураз,
тільки скажеш що до нас".

З того часу рік минає,
і дитина кожна знає:
Мамин День приходить знову.
Хто із вас додержав слова,
обіцянок не забув,
хто слухняним завжди був?

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

І-ий ВІДДІЛ СУА, НЬЮ-ЙОРК

Річні загальні збори Відділу відбулися 13-го грудня 1983 р. в домі в Нью-Йорку, на яких вибрано управу на 1984 р. в такому складі: Леся Гой — голова, Стефанія Лешко — заступниця голови, Стефанія Семущак — протоколярна секретарка, Ганя Серант — кореспондентка секретарка, Стефанія Гуменюк — касирка.

Референтки: Галя Дармограй — організаційна, Михася Баран — культурно-освітня, Соня Костюк — імпрезова, Іванна Мачай і Наталія Валько — виховні, Соня Вацик і Ева Гарайда — суспільної опіки, Марія Мотиль — пресова, Віра Шуль — мистецька і зв'язкова Музею, Анна Натина — мистецька, Дуня Криль, Оля Кузьмин і Анна Куснірчук — господарські, Катруся Папуга — базарова, Анна Натина — делегатка до Об'єднаного Комітету.

Контрольна Комісія: Лідія Магун — голова, Марія Михайлів, Євгенія Вацик, Осипа Дудинська і Іванна Жовнір — члени.

За жертвенну працю в Відділі, на зборах надано почесне членство Відділу таким членкам: **Стефанії Гуменюк, Галі Дармограй і Евдокії Криль.**

Окружну Управу репрезентувала її голова Лідія Магун.

Марія Мотиль
пресова референтка

21-ий ВІДДІЛ СУА, БРУКЛІН, Н.Й.

29-го січня 1984-го р. відбулися річні загальні збори Відділу. Від Окружної Управи завітала Лідія Магун. Вибрано нову управу в такому складі:

Емілія Ройовська — голова, Марія Булік — заступниця голови, Марія Гуссаковська — секретарка, Марія Світій — касирка. Референтки: Марія Рейнарлович — пресова, Ольга Подусовська — організаційна, Ірена Кордуба — суспільної опіки, Марія Рейнарлович і Марія Щерба — культурно-освітні та імпрезові, Параскевія Козьяк, Анастасія Теребецька, Катерина Кунька — господарські.

Контрольна Комісія: Оксана Богданович, Марія Бартосевич, Лілі Скібен.

Марія Рейнарлович,
пресова референтка

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у віторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

24-ий ВІДДІЛ СУА, ЕЛІЗАБЕТ, Н.ДЖ.

Річні загальні збори Відділу відбулися 29-го січня 1984 р., на яких вибрано управу на 1984 р. в такому складі: Марія Бокало — голова, Ольга Шевчук — заступниця голови, Олена Мельничук — секретарка, Анна Іванців — касирка.

Референтки: Евдокія Боднарченко — організаційна, Олена Мельничук — культурно-освітня, Ярослава Василяк — імпрезова, Анна Іванців — пресова англійська, Анна Зуйко і Павлина Юрчак — господарські.

Контрольна Комісія: Ірена Левицька — голова, Ольга Граб і Марія Хитра — члени.

Делегаткою Окружної Управи була Надя Бігун.

Ірена Левицька,
секретарка зборів

54-ий ВІДДІЛ СУА ІМ. 500 ГЕРОЇНЬ, ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

Річні загальні збори Відділу, відбулися 29-го січня 1984 р. з Окружної Управи, Філадельфія, присутні були — Ростислава Матла і С. Ганзяк.

Нову управу вибрано в такому складі: Марія Ясінська Мурована — голова, Анна Гринишин — перша заступниця голови, Ірина Щерба — друга заступниця голови і секретарка, Стелла Маєр — касирка.

Референтки: Ольга Паранчак — організаційна, Віра Білинська — культурно-освітня, Марія Ясінська Мурована — імпрезова, Марія Пазуняк — зв'язків, Христина Мурована Гайдел — мистецька, Богуслава Бас — пресова і хронікарка, Катерина Гусак і Марія Корженівська — суспільної опіки, Галя Шатинська, Іванна Дицьо і Неля Ділай — господарські.

Контрольна Комісія: Катерина Глинська, Віра Григорович, Анна Тур, Марія Букай і Анна Зарицька.

Ірина Щерба,
секретарка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined — by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U. S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокі число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U. S. A. by Computoprint Corporation, 335 Clifton Ave., Clifton, N. J., 07011

©Copyright 1983 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional
mailing offices" Return to "Our Life" Magazine, (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
RETURN POSTAGE GUARANTEED
ISSN 0740 — 0225
INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Горішні взори ч. 1, 2, 3, 4 вставки жіночих сорочок. Ділішні два взори ч. 4 і 5, пазухи чоловічих сорочок. Низинка. Початок ХХ ст. Село Жабє-Ільця, Косівського району — Гуцульщина. Правий бік заповняти нитками DMC: вишнева ч. 816, ясно-жовта ч. 444, темно-жовта ч. 517, зелена ч. 904, чорна ч. 310.
Галя Кандюк відшила з колекції взорів Українського Музею. Рисувала Ольга Трачук.